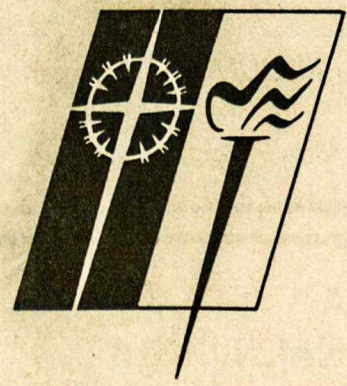

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31 (1798) 1984 LIEPA-JULY 31 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Du veidai - du balsai

Kai žvelgi į dabartinę Lietuvą, matai du jos veidus: vieną oficialų, kitą neoficialų. Oficialusis veidas ryškėja iš gaunamos sovietinės spaudos, iš jos pareigūnų pareiškimų, iš lietuvių išeivijų pasiekiančios maskvinės literatūros, propagandinių leidinių. Paskaitęs ją tautietis per ilgesnį laiką gali susidaryti nuomonę, kad Lietuva yra klestintis kraštas, turtingesnis už Ameriką, kuriame gyvena labai patenkinti žmonės, besidžiaugiantys nepaprastomis sovietinės sistemos atnešta laime. Jame nematyti darbų, nėra skurdo, nevargina jokios problemos, o jeigu kokia ir atsiranda, tai visagalinti, visžinanti, neklystanti kompartija viską kuo geriausiai išsprendžia. Kokių nors didesnių nelaimių neatsitinka, nes sovietinėje sistemoje viskas tobulai sutvarkyta. Menas, mokslas, švietimas žydėti žydi. Mokyklos nemokamos, gydymas — taip pat. Žodžiu sakant, geresnis gyvenimo negali ir būti. Lietuviai esą patenkinti ir dėkingi už "Stalino saulės" atnešimą. Toji "saulė" dabar esanti Maskva, kurioje įsitvirtinęs "didysis brolis" rūpinasi visų tautų — "mažesnių brolių" gerove. Tos "saulės" orbitoje esanti ir mūsų Lietuva. Tokiu tonu rašo bei kalba ne tik paprasti propagandos pėstininkai, bet ir buvę kai kurie nepriklausomos Lietuvos generolai, rašytojai, apsaivę sovietine saule.

IŠEIVIJOS tautiečiai, kurie nieko kito neskaityti ir pasitenkina tik propagandine sovietų spauda, gali tikrai susidaryti tokį iliuzinį vaizdą. Ir kai jie nuvažiuoja keliom dienom į sovietų okupuotą Lietuvą, vietiniai pareigūnai stengiasi parodyti vien gerą pusę, dargi pakeldami svečių nuotaikas "kelmine" ar "traukine". Na, ir grįžę tie lankytojai iš lietuviško "rojaus" pasakoja nuostabių dalykų savo pažįstamiems. Kiek daugiau išprusę tautiečiai, žinoma, lengvai atskiria pasakas nuo tikrovės ir su pasigailejimu žiūri į propagandas suklaudintus tautiečius, bet savo pažūrai sustiprinti jie stokoja žinių, jeigu neseka Lietuvos pagrindinio spaudos. O pastaroji išeivijai yra aukso kasykla, nes pilna faktų, kurie patys kalba. Jiems nereikia jokio miglų pūtimo, jokios propagandos. Tie faktai griaučia griaunia visą sovietinę propagandą, atskleidžia nuogą tikrovę, kurioje matai Lietuvą, maskvinio rusų prispaustą, išnaudojamą, rusinamą, izoliuotą nuo laisvojo pasaulio, surakintą saugumiečių grandinėmis, pilną raudonųjų karjeristų, savanaudiškai tarnaujančių okupacinei sistemai. Atskleistoje tikrovėje matai savo tautiečius, laikomus dideliame sovietų kalejime, kovojančius už kasdieninę duoną, šeimą, religiją, savąją kultūrą... O tos kovos galo dar nematyti.

TAIGI dabartinė Lietuva turi du veidus — vieną viešai rodomą, kitą slepiamą, ne visų matomą. Ir ne tik Lietuva — paskiri jos gyventojai taip pat turi du veidus. Laimingos nuotaikos veidą jie privalo rodyti visur ir visuomet, o paslėptą neturi teisės atskleisti, nes tai laikoma "išdavimu". Net ir laisvėje atsidiurę sovietinės Lietuvos tautiečiai bijo praskleisti neviešąjį veidą. Vis dėlto, kai ateina tinkamas laikas ir aplinka, atsiveria buvusių prispaustųjų širdys ir atskleidžia nuogą tikrovę, ir tai tokią, kokią vaizduoja pagrindinio spauda, pradėjusi eiti 1972 metais. Per tuos dvyliką metų ji atliko milžinišką uždavinį, būtent neleido tautai pasąksti melo jūroje ir atskleidė tikrovę išeivijai, o per ją ir laisvajam pasauliui. Kai kas kelia klausimą jos patikimumo — ar ji kartais nėra pasinešusi taip pat priešingos propagandos keliu? Sekantiems betgi ir sovietinė, ir pagrindinio spaudą aiškiai matyti, kad pagrindiniui nėra reikalo griebtis melo. Užtenka vien surinkti ir paskelbti faktus. Tai ir yra pagrindinio spaudos stiprybė. Be to, pagrindinio spaudos redaktoriai bei leidėjai rizikuoja savo laisve ir net gyvybe. Argi tokiose sąlygose jiems gali rūpėti melo skleidimas? Į kalėjimus ir lagerius žmonės ten eina ne už melą, o už tiesą, kuri draudžiama, persekiojama, slepiama. Jų idealas yra tarnyba tiesai, kuri bandoma paskandinti melo jūroje.

KANADOS ĮVYKIAI

Trijų vadų debatai

Ankstyvi trijų partijų vadų debatai televizijoje neatskleidė jokių ypatingų naujovių, nes šiuo metu nė viena partija nėra paruošusi galutinių savo planų bei įsipareigojimų. Televizijos žiūrovai turėjo tik progą susipažinti su J. Turnerio ir B. Mulronio laikysena bei stiliumi. E. Broadbentas visiems jau yra žinomas iš ankstesnių debatų. Jam buvo sunku prancūzų kalba transliuotose debatuose dėl ribotos kalbos mokėjimo. Čia pirmą vietą iškopė Kvebeke gimęs, augeis ir mokslus suėję konservatorius vadas B. Mulroney, vartojantis kvebekiško stiliaus prancūzų kalbą, geriau pažįstantis Kvebeke nuotakas ir reikalus. Nuo jo ne daug teatsiliko ir liberalų vadas J. Turneris, taip pat laisvai kalbantis prancūziškai. Antruosiose debatuose angliškajai televizijai atsigaudo didesnę patirtį turintis E. Broadbentas, bet visų dėmesys

buvo nukrypęs į J. Turnerį ir B. Mulronį, nes tik jie yra rimti kandidatai į Kanados ministrus pirmininkus. E. Broadbento NDP socialistų partijos populiarumas yra taip kritęs, kad ji netgi gali prarasti partijos teises, jeigu parlamente bus išrinkta mažiau kaip 12 atstovų. E. Broadbentui, atrodė, šie rinkimai bus paskutiniai. Partijai reikės kito vado. Abejuose debatuose buvo paliuotose beveik tos pačios temos ir duoti tokie pat atsakymai. Pagrindinė kova vyko tarp J. Turnerio ir B. Mulronio, siūsieta su chronišku Kanados biudžeto deficitu, milžinišku valdžios įsiskolinimu, beveik nemažėjanti rekordiniu nedarbu, P. E. Trudeau pradėtais ir J. Turnerio jo vardu užbaigtais liberalų parlamentų bei kitų veikėjų apdovanojimais tarnybomis. Nedarbo problemose pagrindinis dėmesys teko didelį nuosmigtį su-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Išleidžiant Toronto atžalyniečius į Švediją 1984.VII.22. Kėlonės krepšius išvykos dalyviams įteikia jos vadovas VALTERIS DAUGINIS, "Atžalyno" tėvų komiteto atstovas

Kazimierinės išskilmės Vilniuje

Apie jas rašo naujusias "LKB Kronikos" numeris 62. Buvo draudžiama skelbti išskilmes, bet susirinko daug žmonių. Neveikė garsiakalbiai. Pamaldos kartu su lenkais. Nepaisydamos kliūčių, dalyvavo ir jaunimas. Būriai milicijos

Šiemet kovo 4 d. sukako 500 metų, kai mirė Lietuvos kunigaikštis šv. Kazimieras. Šį didįjį jubiliejų mūsų tauta mini su pačiomis bedieviškos priespaudos sąlygomis. Popiežiaus Pijaus XII žodžiais tariant, "taip didelėje nelaimėje, už kurią didesnės nėra buvę Lietuvos istorijoje". Šiuos žodžius patvirtina bedievių siautėjimas artinantis šv. Kazimiero jubiliejui.

Sunku buvo katalikiškai Lietuvai carinės Rusijos priespaudoje... Ir tada buvo varžomas tautos Globėjas šv. Kazimiero garbinimas. Rusų caro cenzoriai braukė iš senųjų kantičkų per 200 metų mūsų liaudies giedotą giesmę apie šv. Kazimierą:

Lietuvos žemė kaip būt prauzuvo
Septyns metus, kad nevaliųjų buvo.
Bet Dievas padarė didelę meilę
savo,
duodamas patroną pagelbai
gatavą.
Kazimieras šventas iš dangaus
atejo,
kurį žalmieriai ant oro regėjo.
Paskui eidami taip gudus patremė,
verkančios žmonės iš nevalios
emė...

(Taip giedodami mūsų protėviai, minėdami 1655 m. rusų antplūdį Lietuvon). Ir šiais laikais, ruošiantis šv. Kazimiero 500 metų jubiliejui, kai Lietuvos vyskupams buvo leista oficialiai išleisti katalikų kalendorėlį, bukletą ir jubiliejinį paveikslėlį, tarybiniai cenzoriai braukė, neleidė juose atspausdinti neutralios liturginės komisijos parengtos šventojo biografijos. Ką anti-tarybinio šių dienų cenzoriai sugebėjo įžiūrėti šv. Kazimiero biografijoje? Kodėl taip bijomasi tiesos apie šv. Kazimierą?

Tiek katalikų kalendorėli, tiek medalį ar paveikslėlį kunigai ir tikintieji tikėjosi išvysti prieš jubiliejų, juo labiau, kad vyskupų kunigams išsiuntineto rašto priedaše juo būlįjiniams pamokslams siūloma naudotis kalendoriui įdėta kazimierologine medžiaga.

Minėtas kalendorius leidyk-lai spausdinti buvo atiduotas 1983 m. vasarą, tačiau jo spausdinimas buvo vilkinamas, atidedant paskirtą išleidimo ter-

miną, ir tik vienas kitas kunigas, kalendorių gavęs jubiliejau išvakarėse, praktiškai juo pasinaudoti iškilmių dienai nesuspejo.

O maldyno pasirodant tikriausiai reikės laukti dar ne vieną mėnesį. Kiekvienas Lietuvos kunigas gavo po 70 šv. Kazimiero paveikslėlių, kelis medalius, keliasdešimt kalendorėlių, o tai, palyginus su tikinčiųjų skaičiumi, mažiau nei lašas jūroje. Bet tai tik įžanga į priešjubiliejinį bedievių siautėjimą.

Dar prieš jubiliejų periodinėje spaudoje pasirodė visa eilė straipsnių, kuriais mėginta sumenkinti šv. Kazimiero asmenį, suniekinti ir iškreipti paties jubiliejaus tikslus. Kaip pavyzdžiui, "šventųjų kultą Bažnyčia visada naudojo politinei ir ideologinei kovai. Kazimiero mirties ir jo pripažinimo šventuoju sukakčių minėjimus organizuoja ultradešinieji lietuvių buržuazijos emigracijos veikėjai ir klerikaliniai ekstremistai Lietuvos Katalikų Bažnyčioje" ("Kalba Vilnius" 1983 m. nr. 10, 14 psl.). Belieka tik pridėti, kad nešūlilo ir pati religija ar noras kalbėti gimtąja kalba bus vadinama politika ir klerikalinio ekstremizmo apraška. Dėl akių (ar dėl Vatikano suklaidinimo) buvo leista sudaryti jubiliejinę komisiją, kuriai, kaip vėliau paaiškėjo, tik porą kartų teko laimėti posėdžiui.

Antakalnio šventovėje

Visa katalikiška Lietuva rengėsi tinkamai sutikti vienintelio oficialiai paskelbto šventuoju Lietuvos kunigaikščio šv. Kazimiero 500 mirties jubiliejų.

Pagrindinės jubiliejaus atidarymo iškilmingos pamaldos buvo paskirtos kovo 3 d. Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur išsisi žemiškųjų šv. Kazimiero palaikai. Tą dieną maldininkai iš visos Lietuvos rinkosi į šv. Petro ir Povilo bažnyčią.

Bažnyčia ir šventorius netal-pino žmonių, nemaža jų dalis stovėjo už šventoriaus ribų. Nuo ryto girdėjosi lenkiškos ir lietuviškos maldos. Pagrindinės pamaldos buvo pradėtos 12 val. Šv. Mišias laikė Jo Eks-

celencijos vyskupas — L. POVLONIS, A. VAIČIUS, J. STEPO-NAVIČIUS, V. SLADKEVIČIUS. Pamokslą lietuvių kalba pasakė Panevėžio vyskupijos valdytojas kun. Kazys DULKŠNYS, lenkams kalbėjo Vilniaus vyskupijos valdytojas kun. Algirdas GUTASKAS.

Ir vis tik daugelio tikinčiųjų veiduose matėsi skausmas: didelė jų dalis negalėjo pilnai dalyvauti iškilmėse. Šventoriuje, kur meldėsi gausi minia tikinčiųjų, tą dieną pamaldų metu viešpatavo tylą — neveikė garsiakalbiai, nors jau geras dešimtmetis, kai garsiakalbiai toje bažnyčioje veikė, veikė jie net pačiame remonto įkarštyje. Paaiškėjo, kad garsiakalbiai nustojo veikti išvakarėse bažnyčią apžiūrėjusios komisijos pageidavimu. Pamokslų negirdėjo ne tik tikinčiųjų minia šventoriuje ir už jo, bet ir presbiterijoje buvę kunigai.

Kad tai neatsitiktinumas, verčia manyti ir tas faktas, jog šiemet Marijampolėje per Garbingojo Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus minėjimą panašiai "atsitiktinai" užsitrenkė sakyklos durys ir niekas negalėjo surasti rak-tų, todėl pamokslą sausakim-šiai bažnyčiai teko sakyti nuo altoriaus laiptų.

Visa tai liūdnu dalykų pirmos kregždės. Nebe bedievių įsikisimo šv. Kazimiero jubiliejaus pagrindinės pamaldos buvo laikomos kartu lietuviams ir lenkams, kai jau nuo seniausių laikų jos vykstą atskirai, o ypatingai toms progoms, kai į bažnyčią nei vieni lietuviai, nei vieni lenkai nesutelpa. Dėl to perpus mažiau žmonių turėjo galimybę sąmoningai dalyvauti pamaldose. Iš šventoriuje ir gatvėje besispaudžiančių maldininkų tiesiog pasityčiota. Nuostabu, iš kur ta paprasta liaudis turėjo tiek kantrybės — beveik tris valandas žiūrėti ir nieko nematyti, klausyti, bet nieko negirdėti, ir sąmoningumo tyliai Rožinio maldai.

Jubiliejaus atidarymo iškil-mės nebuvo perskaityta popiežiaus Jono-Pauliaus II telegrama, siūsta vyskupams ir

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

XXIII-JI OLIMPIADA IŠKILMINGAI PRADĖTA LOS ANGELES MIESTE. Stadionan įžygiavo 140 valstybių sportininkai. Sovietų Sąjungos pasirinktas boikotas nesusilaukė didesnio dėmesio, nes jos pavyzdžiu pasekė tik 15 valstybių. Žiūrovų ovacijomis buvo sutikti Rumunijos sportininkai, vieninteliai atstovai iš sovietinio bloko Europoje. Olimpiados atidaryme buvo pagerbtas jau miręs neigras bėgikas J. Owensas, 1936 m. olimpiadoje Berlyne laimėjęs net keturis aukso medalius, niekias pavertęs A. Hitlerio baltosios vokiečių rasės pranašumo teoriją. Olimpi-nį fakelą stadionan atnešė J. Owens vaikaitė, olimpinį aukurą taip pat uždegė pasižymėjęs neigras sportininkas. Fakelas buvo nešamas iš Niujorko tolimą kelią, atsisakant tiesios linijos, įjun-giant kitus JAV miestus ir netgi mažesnes vietas. Taiką simbolizavo didelis būrys iš stadiono paleistų balandžių. Tradiciniu trumpu žodžiu XXIII-ją olimpiadą atidarė prez. R. Reaganas. Sovietų Sąjungos bei jos satelitų nedalyvavimas sumenkina olimpiados vertę, nes iš jos yra išjungta daug gerų sportininkų, tačiau jis taip pat atskleidžia diktatūrinį Sovietų Sąjungos veidą — kerštą Amerikai už nedalyvavimą 1980 m. Maskvos olimpiadoje dėl Afganistano invazijos ir Baltiečių laisvės lygos išjudintą akciją padėti JAV norintiems pasilikti Sovietų Sąjungos bei jos satelitų sportininkams. Olimpiados boikotu buvo atskleistas Kremliaus vadų nuogastavimas, kad šia paslauga gali pasinaudoti nemažas sportininkų skaičius.

Nesėkimingi rinkimai

Parlamento rinkimai neišsprendė Izraelio problemų. Kraštas liko beveik be naujos vyriausybės. Ją sunku bus sudaryti, kai Š. Pereso vadovaujami darbiečiai 120 vietų parlamente grįžo su 44 atstovais, o premjero J. Šamiro Likudo partija — su 41. Kitos vietos teko trylikai mažų grupių, turinčių nuo vieno iki penkių atstovų. Vėl reikės koalicinės vyriausybės tų grupių atstovams prisilivioti, pažadų toms grupėms, paralyžuojančių koalicinės vyriausybės veiklą, kai 400% infliacijai sutramdyti reikia drastiškų reformų. Abi partijos dabar įsiekio remėjų mažosiose grupėse, kad parlamente turėtų bent 61-no atstovo daugumą.

Keistos taisyklės

Rinkimus Izraelyje saujaukia keistos taisyklės: nėra rinkiminių apylinkių kaip kitose demokratinėse šalyse. Bal-suojama už kandidatų sąrašus viso Izraelio mastu, o jame yra net 26-šios save partijos mavinančios politinės bei religinės grupės. Kartais atstovui išrinkti pakanka 1% balsų. Tokių taisyklių dėka ši kartą parlamentan buvo išrinktas karingasis rabinas M. Kahanas, prieš 13 metų Niujorke įsteigęs teroristinę Žydų savisaugos organizaciją, pasižymėjęs nesuvaldoma neapykan-ta arabams. Jo paramos vengia abi pagrindinės partijos, nes

M. Kahanas turi barbariškų planus ištremti iš Izraelio 700.000 jame gyvenančių arabų ir net 1,3 milijono palestiniečių iš okupuotos vakarinės Jordano upės pakrantės. Pasak jo, jeigu tai prieštarauja demokratijai, ji jam nėra priimtina. Kilo mintis sudaryti darbiečių ir Likudo partijos tautinės vienybės vyriausybę, kuri turėtų didelę atstovų daugumą parlamente, tačiau problema sudaro abiejų partijų vadų noras būti ministru pirmininku. Kalbama apie tų pareigų pasidalinimą — esą dvejus metus vyriausybei galėtų vadovauti darbiečių Š. Peresas, kitus dvejus metus — Likudo J. Šamiras.

Būtinės reformos

Abi partijos mato, kad Izraeliui reikia reformuoti parlamento rinkimus, padidinti atstovų skaičių užtikrinantį balsų skaičių nuo 1% iki 5% kaip dabar yra V. Vokietijoje. Tokia reforma betgi nėra įmanoma, kol vyriausybė tenka sudaryti su mažųjų grupių atstovais, kovojančiais už savo egzistenciją. Net 400% infliaciją atnešė klaidingas J. Šamiro vyriausybės metodas pagal infliacijos nuosmigtį didinti atlyginimus, kad jos nejaustų Izraelio gyventojai. Tokios taktikos dėka ir toliau perkamos brangios prekės, graibstoma užsienio valiuta. Tik dabar po rinkimų J. Šamiro vyriausybė sumažino šeke-lio vertę 15% jo keitimuose į užsienio valiutą, kai Izraelis užsieniui jau yra skolingas 23 milijonus dolerių. Pagal gyven-tojų skaičių tai didžiausia skola pasaulyje.

Tragedija Estijoje

Kiviulio miestelyje metanolu nusinuodijo daug jaunų ir senų gyventojų, moterų ir vaikų. Metanolį, jį palaikydamas pramoniniu alkoholiu, išdarbovėjęs pavogė vienas estas ir juo pradėjo vaišinti savo draugus bei pažįstamus. Pasak "Izvestijos", metanolis netgi buvo geriamas kapinėse po laidotuvių. "Izvestija" nutyli nusinuodijusių skaičių, bet jis turėtų būti didelis, jeigu ši tragiška žinia pasiekė vieną pagrindinių dienraščių Maskvoje.

Šiame numeryje:

Du veidai - du balsai

Oficialus ir neoficialus sovietų okupuotos Lietuvos veidas

Kazimierinės išskilmės Vilniuje

"Kronika" apie varžtus ir įvairius valdžios trukdymus

Trys savaitės Meksikoje

Idomybės, kurios traukia keliaujančio turistą akį

Ar Rooseveltas pardavė mus sovietams?

Rytų Europos klausimas didžiųjų politikų derybose

Tautinis klausimas Sovietijoje

Rašo Sibiro kalnys Balys Gajauskas iš savo patirties

Išveija — skaudi rakstis sovietams

Rašo buvęs diplomatas, sekąs abiejų Amerikų spaudą

Kitataučių laikraščiuose pasidairius

Lietuvių problemas randa atgarsį ir kitataučių spaudoje

Nuodai pavergetoje lituanistikoje

Ne tik periodinė sovietų spauda, bet ir vadovėliai užnuodyti

Lietuviai atsilieka baltistikos srityje

Konferencija Monrealyje, kurioje vyraavo estai ir latviai

Apie nuostalią išminčiaus piliulę

Ištrauka iš Nobelio laureato Česlovo Milašiaus raštų

TEVIŠKES ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10, rėmėjo — \$25
(Amerikoj — JAV doleriais)

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

Kun. Hans Urs Von Balthasar, žymus vokiečių teologas, laimėjo pirmąją tarptautinę popiežiaus Pauliaus VI premiją už savo indėlį religinių mokslų srityje. Premijos įtikimo iškilnės įvyko 1984 m. birželio 23 d. Vatikane. \$60.000 premiją įteikė popiežius Jonas-Paulius II. Pauliaus VI instituto pirm. Giuseppe Camadini spaudai pareiškė, kad kun. Von Balthasar premijos pinigų palikęs instituto globoje, kol savo nuožiūra juos paskirstys religinių mokslų puoselėjimo darbams.

Moderniojo amžiaus kankiniai yra tie, kurie gyvena religinę laisvę varžančių totalistinių režimų priepaudoje ir atkakliai laikosi savo tikėjimo. Tai pareiškė Jonas-Paulius II Šv. Petro aikštėje bendrosios audiencijos metu. Jis skatino visus laisvėje esančius krikščionis nesisėdėti ir liudyti Kristų savo gyvenimu, nes šią valandą labai brangią kainą už savo liudijimą moka esantieji priepaudoje.

Vyskupai turi sergėti tikrąjį tikėjimą nuo iškrypimų. Taip kalbėjo Jonas-Paulius II pas jį atvykusiems Peru valstybės vyskupsams. Pagrindinė vyskupų užduotis esanti sergėti tikėjimo tyrumą, kaip Kristaus jiems patiktąjį lobį, ir nuolat budėti bei rūpintis, kad nebūtų pažeidžiamas jų ganomųjų tikėjimas. Peru valstybės vyskupai šiuo metu kaip tik svarsto išlaisvinimo teologijos tinkamumo savo tikintiesiems klausimą. Toji teologija bando pritaikyti Šv. Rašto sampratas sociologijos, ekonomijos ir politikos sritims dažnai pasiremddama marksizmu. Kard. Josef Ratzinger jau prieš kurį laiką aiškiai pasisakė prieš visus tuos išlaisvinimo teologijos išvedžiojimus, kurie remiasi marksistine analize. Vienas žymiausių išlaisvinimo teologijos puoselėtojų, kuris remiasi marksizmu, kaip tik yra peruvietis kun. Gustavo Gutierrez. Popiežius savo kalboje išlaisvinimo teologijos vardu nepaminėjo, tačiau vyskupams nurodė, kad esanti jų tiesioginė pareiga prižiūrėti vienuolius, vienuoles, kunigus ir kitus darbuotojus sielovadoje, kad jie laikytųsi Kristaus trokštos teisingos tikinčiųjų Bendrijos sampratos.

Doktrinos ir tikėjimo kongregacijos prefekto kard. Josef Ratzingerio nurodymu buvo atšaukti dviejų JAV-se išleistų knygų "imprimatur", t.y. vyskupo leidimas tas knygas paspaudinti, nes jos nuklaidina nuo K. Bendrijos tikėjimo ir doros reikalavimų. Viena tų knygų — tai buvusio kunigo Anthony J. Wilhelm 1975 m. išleistas katekizmas "Christ Among Us", kurio "imprimatur" atšaukė Newarko arkivyskupas Peter L. Gerety, o antroji — kun. Philip S. Keane 1977 m. išleista knyga "Sexual Morality", kurios "imprimatur" atšaukė Seattle arkivyskupas Raymond G. Hunt-hausen. Knyga "Christ Among Us" gerokai nuklaidina nuo katalikškojo mokyimo gimosios nuodėmės sampratos ir doros srityje, o "Sexual Morality" knyga aiškinanti, kad daugelis katalikiškųjų mokymų lytinės doros srityje esą atgyventi arba netinkamai suvokti ir dėlto visą eilę lytinę dorą liečiančių nuodėmių galinčios nebūti nuodėmėmis.

Medjugorje miestelis Kroatijoje pastaruoju metu išgarsėjo kaip Marijos apsiirškimo vieta. Tvirtinama, kad Marija jau kuris laikas apsiirškianti reguliariai šešiemis tos apylinkės jaunuoliams. Vietos vyskupas Pavao Zanic šiuo metu sudarė komisiją apsiirškimams tirti. Toji komisija išleido atsisaukimą, kuris buvo paskelbtas ir Vatikano dienraštyje "L'Osservatore Romano". Jame prašomi kunigai bei tikintieji liautis organizavus šventkeliones ton vietovėn ir tuos apsiirškimus turėjusius jaunuolių nerodyti smalsuolių būriams. Atsisaukime nurodo-

ma, kad Jugoslavijos kard. Franjo Kuharič uždraudęs jaunuoliams kalbėti apie tariamuosius apsiirškimus ir rodytis šventovėse, kol nebus padarytas aiškus tuo reikalu K. Bendrijos sprendimas.

1984 m. Templetono premija už pažangą religijoje buvo paskirta anglikonui kun. Michael Bourdeaux, kuris rūpinasi religinę būklę komunistiniuose kraštuose ir per savo įsteigtąją Kestono kolegiją renka bei skelbia įvairią medžiagą apie religijos persekiojimus. Jis daug rašo savo leidiniuose apie Lietuvos tikinčiuosius ir yra išleides apie pavergtąją Lietuvą knygą "Land of Crosses". Kun. Bourdeaux pareiškė, kad premijos pinigai \$250.000 bus panaudoti Kestono kolegijos įstaigos darbams.

Kinijoje 1948 m. buvo 3.25 milijonų katalikų ir jų tarpe darbovosi 5,700 kunigų, kurių 2,700 buvo vietiniai kiniečiai. Šiuo metu, anot kun. Ladislaus Ladany, SJ, komunistinėje Kinijoje viešai darbuojasi 200 kunigų, kurie priklauso komunistų kontroliuojamai Patriotinei Katalikų Bendrijai, o apie 300-400 kunigų tebėra gyvi ir ištikimi Romai. Jie yra arba visur persekiojami ir veikia slapta, arba sėdi kalėjimuose. Kun. Ladany nurodo, kad dar esą gyvi aštuoni tu vyskupų, kurie vadovavo katalikams prieš komunizmo atėjimą. Du iš jų šiuo metu yra kalėjime, o vienas yra tapęs komunistų kontroliuojamos Patriotinės Katalikų Bendrijos nariu. Tikėjimas ir dabar dar esantis labai stipri dvasinė jėga Kinijoje. Kaip pavyzdį kun. Ladany nurodo, kad persekiojamų, kalinamų ar nukankintų kunigų buvusios gyvenvietės tikintiesiems yra tapusios šventovėmis, kurias jie visi slapta ir pamaldžiai lanko. Kiekviena vyskupija turinti eilę savo garbinamų kankinių.

JAV Bendrijų taryba, kuriai priklauso visos protestantų ir ortodoksų tikybos, šių metų birželio mėnesį surengė ekskursiją į Sov. Sąjungą. Ekskursiją vadovavo presbiterininkai dvasiškai: dr. Bruce Rigdon ir John Linder, kurie labai naiviai į lankomą aplinką žiūrėjo ir viską matavo amerikietišku mastu, tarsi žmonės ten vadovautųsi tais pačiais laisvės bei demokratijos pagrindais, kuriais vadovaujamosi JAV-se. "Wall Street Journal" redakcijos korrespondentas turėjo pasikalbėti apie šią kelionę su išvykoje dalyvavusia Ginte Damušyte ir, pasiremddama jos pastabomis, parašė vedamąjį "Deferential Reverends", kuriame pasišaipė iš Sovietų Sąjungon vykusių dvasiškųjų tartis dėl pasaulio taikos su ten esančiais tikinčiaisiais. Šie dvasiškai buvę tiek aklai, kad dėjosi nepastebėti baptistų šventovių dviejų drąšių moteriškų išvyniotų plakato, nurodančio, kad tikinčiųjų baptistų suėmimai bei persekiojimai darbai pagausėje. Jie tiesiog užsimerkė tikrovei ir samprotavę, kad dėl ginklų apribojimo pokalbių nutraukimo esą kalti ne sovietai, bet amerikiečiai. "Wall Street Journal" taipgi išspausdino apie šią kelionę keletą straipsnių, kuriuose akivaizdžiai, pacituodami jų pačių žodžius, parodo kaip tie JAV dvasininkai gina sovietinę sistemą ir JAV laikyseną peikia. Užklausti, ar Sovietų Sąjungoje tikintieji persekiojami, jie aiškina, kad nesą akli kai kuriems tikinčiųjų sunkumams, tačiau tai esąs antraeilis reikalas, į kurį nekreiptinas dėmesys, nes dabar svarbu pagrindinis tikslas — taikos siekis. Straipsniuose nurodoma, kad per paskutinįjį dešimtmetį JAV Bendrijų taryba ypatingai įsivėlusį ir marksistinius sąjūdžius ir su pasitenkinimu smerkia JAV.

Kun. J. Stš.

Trys savaitės Meksikoje

J. ZUBRICKAS

Meksika man kažkodėl visuomet kažką slėpė savyje. Ta pasaulio šalis mane domino nuo pat jaunystės dienų, kai teko perskaityti knygą "Baltieji Meksikos užkariautojai". Neseniai perskaičiau kanadiečių rašytojo "The Kiowa". Joje rašoma apie vario spalvos gyventojus ir jų papročius to krašto nepriklausomybės laikotarpyje.

Taip pat mane domina Meksikos praeitis, jos istoriniai paminklai. Todėl prieš keletą metų pradėjau rimtai planuoti ir ruošti kelionę į minėtą kraštą. Išstudijavęs atžekų ir majų kultūros griuvėsių liekanas angliškuose leidiniuose, nutariau visa tai pamatyti. Be to, ir mano žmona Rita labai norėjo pamatyti tą kraštą.

Pirmieji žvilgsniai

Žvelgiant pro lėktuvo langą, jau buvo galima įžiūrėti žalumnyuose paskendusio milijoninio miesto gatvių kontūrus. Bet čia jau nebebuvo "kolonijinė Meksika" su savo katedromis, kvadratinėmis plazomis ir akmenimis gristomis gatvėmis. Čia matėsi modernus, su centre besistiebiančiais dangoraižiais metropolis, kurio užmiėsčio ribos skendo balkšnoje horizonto mėlynėje.

Mūsų lėktuvas iš lėto artinosi prie nusileidimo tako ir buvo galima aiškiai matyti palmes, net jose esančius kokoso riestutus.

Pirmas ir svarbiausias dalykas, kurį reikia išmokyti atvažius į Meksiką miestą, pereiti per gatvę ir išlikti nesuvažinėtam. Čia vyksta pašėlusiai didelis automobilijų judėjimas išties 24 val. į parą. Gatvėmis slenka po tris viena antrai priešiną kryptimi eiles automobilių, rikiuojasi taip, kad vienas automobilis seka kito įkandin ir taip be paliovos per visą dieną. Gal kiek sumažėja tik iš ryto prieš aušrą.

Pirma naktis Meksikoje praėjo nevisiškai ramiai, kažkodėl mažai begalėjau užmigti. Turbūt dėl įspūdžių daugumo. Pagaliau vėl papundau tik prieš saulėtekį. Klausau ir pats netikiu — girdisi gaidžių gieda. Tai tikrai maloniai nustebino mus. Gaidžių giedojimas milijoniniame mieste... kažkaip sunku tikėti.

Begalinė spūstis

Rytą, pasistiprinę pusryčiais, išeinam į gatves pasižvalgyti. Kas visų pirma krenta į akis, tai begalinė spūstis autovežimių ir žmonių. Kažkas man pasakojo, kad Meksiko miestas yra didžiausias džunglės. Miesto oras labai užterštas. Tai galima ne tik jausti, bet ir matyti. Pažvelgus į viršų, padangė atrodo kažkaip pageltonavusi. Nuo motorų išmetamų dujų susidarę milžiniški debesys, kurie kabo virš miesto. Dėl to dvi aukštos ir sniegų padengtos viršukalnės, kurios turėtų būti matomos, pasirodo labai retai.

Paklausęs meksikietį, kiek yra Meksikos gyventojų, gauni humoristinį atsakymą: šandien yra 14 mil., rytoj jau bus 15 milijonų.

Ne visi skuba

Matant tokį didelį autovežimių ir žmonių judėjimą, susidaro įspūdis kad visi kažkur skuba. Bet krautuvės ir valgyklose patarnavimas eina vėžiulo žingsniu. Su tokia tvar-

ka Kanadoj, mes visi bankrotuotume. Net ir banke keičiant pinigų, reikia eiti pas direktorių vien dėl pasirašymo. Sėdėjau kėdėje ir laukiau, o jis kažką rašė. Labai tvarkingai ir skoningai apsirengęs. Iš jo amerikietišku veido bruožų negalėjau nustatyti, kuriai indėnų giminei priklausė jo protėviai.

Pastatai

Meksikas savo namų statybą arba gatvių išplanavimu daugiau primena Europą. Gatvių sankryžose matosi dideli paminklai, kuriais meksikiečiai pagerbia ne karo vadus, bet garsiuosius to krašto buvusius indėnų imperatorius.

Dauguma senųjų miesto pastatų yra grimzdimo stadijoje ir kai kurie jų dėl saugumo uždaryti. Pastatų grimzdimas vyksta iš dalies dėl pamatų susilpnėjimo. Antra priežastis yra ta, kad miestas yra išsistatęs didžiulėje, kadaisė buvusioje Siera Madre kalnų ežero saloje. Masyvi baroko stiliaus miesto katedra irgi grimsta. Įdomu, kas bus daroma apsaugoti 13-ka labai meniškų ir auksu padengtų altorių.

Ką rado ispanai?

Pasakojama, kai Kortežas su savo jūrininkais tą vietovę atrado, jau stovėjo atžekų miestas. Tuomet vietiniai indėnai pirmą kartą pamatė baltąjį žmogų (ispanus).

Miesto savivaldybės rūmuose, kolonadų koridoriuose, matosi istoriniai paveikslai, kuriuose Kortežas vaizduojamas deformuotomis kūno dalimis ir žvairiom akim. Taip pat tie paveikslai vaizduoja, kaip aukso manija apsvaigę ispanai nežmoniškai kankino atžekus, norėdami juos apiplėšti ir po to galutinai išnaikinti.

Toj vietoj kur šiandien stovi katedra, prieš 500 metų stovėjo milžiniška piramidės formos atžekų šventykla, kurią sugriovė baltieji Meksikos užkariautojai.

Mūsų lankymosi metu ten vyko archeologiniai kasinėjimai. Jau atrasti buvusios piramidės pamatai, didžiulė atžekų menulio deivės statula, daug skulptūrų, vazų ir kitų dalykų.

Milijonierių soduose

Mieste yra daug gražių ir didelių parkų. Viename jų yra labai didelis ir senas medis, po kuriuo, kaip pasakojama, Kortežas verkęs pralaimėjęs vieną iš mūšių atžekam. Maksimiliano pilis taip pat skęsta tarp milžiniškų medžių, kurie tikriausia dar ir šiandien byloja apie praeities "hidalgų" laikus. Dabar pilyje yra įrengtas turtingas muziejus.

Vieną kartą buvom specialiai nuvežti į Meksiko priemiestyje esantį milijonierių kvartalą. Ten turėjom progos pasivaikščioti po prie jų vilų esančius sodus, pasėdėti prie šnarantių fontanų, stebėtis vilų ir maudymosi baseinų įrengimais. Išvažiuojant vienas iš mūsų grupės pastebėjo: jeigu visa tai būtų vykę Kanadoj, tai vilų savininkai būtų tikriausiai pasiūlę bent po kavos puoduką...

Turistinių grupių vadovų tarpe turėjom ir pačių atžekų, kurie pasididžiudami mum kalbėjo apie savo tautos praeitį.

Teatre ir galerijoje

Folkloro teatre per meksikiečių tautinių grupių pasirodymų scenoje matėm atžekų "Karo tako" šokių, kurie

skambėjo labai karingai, jų inscenizuoti prerijų medžioklės vaizdai atrodė labai įdomūs.

Meksikoj, kaip ir Kanadoj, "paskutinio mohikano" palikuonys, kurie eina kartu su baltaisiais, jau yra visiškai civilizuoti. Taip kad tamohaukas arba baltiesiems skalpų nuėmimas jau yra praeities dalykas.

Su Rita aplankėm ir vieną gražiausių pastatų Meksiko mieste — meno galeriją. Modernusis menas, kaip impresionizmas, ekspresionizmas, kubizmas ir visoks "izmas", dar gan žymiai propaguojamas. Kanadoj jau daugiau kaip po 20 metų visi paveikslai su tomis meno srovėmis jau pradėjo dingti nuo meno galerijų sienų. Mat pagaliau buvo pastebėta, kad tas vadinamasis "menas" egzistuoja tik kaip "amatininko darbas", kuris neturi nei meninės vertės, nei meninės reikšmės. Mano supratimu, tai labai sveikas reiškinys.

Labai įdomus yra antropologijos muziejus. Jis parodo visą to krašto praeitį ir yra pilnas rodimų iš pradingusių civilizacijos Meksikoje.

Bulių kautynės

Esant Meksikoj, reikia pamatyti ir bulių kautynes. Tai labai žiaurus sportas, jei jį taip galima pavadinti. Mums, šiaurės krašto žmonėms, toks sportas gal ir nevisiškai suprantamas.

Štai meksikietis, matadoras, po kovos nudūręs kelis įniršusius bulius. Tūkstantinė, kraują matyti ištroškusi minia šaukia "Valio". Labai išdidžiai iškelęs durklą jis eina aplinkul arenoje. Jaunos meksikietės jam šypsosi ir meta geles, o jis jas surenka sau kaip įrodymą savo didvyriškumo.

Net išsipošusios, garbingos damos nusimauna savo grakštų batuką ir meta jį turbūt savo širdies "nugalėtojiui". Matadoras pakelia batuką, jį pabučiuoja ir taikliai metimu nusiunčia atgal.

Šitaip nužudytas vargšas gyvulus sekančios dienos vakare jau atsiduria miesto restoranuose ant stalų.

Piramidžių link

Pagal kelią visą laiką tęsiasi eilėmis susodinti nedideli kaktusai, iš kurių daromas alkoholinis gėrimas "tekila". Vaziuojant pagal vieną nemažą upę, matėsi jos visiškai tuščia ir akmenuota vaga, nes sausra naikina viską. Keista, bet upės pavadinimas skambėjo visai lietuviškai — "Balsas". Įdomu kokią reikšmę tas žodis turi ispanų kalboje.

Kelias ejo vietovėmis, kurios atrodė kaip pusiau dykumos, ir kartais buvo galima matyti bėgantys laukiniai žvėrys — pumos, kurie tikriausiai jieškojo gyvenams. Ten, kur yra daugiau vandens vietovės, matyti seni buvusių vienuolynų apgrūvę pastatai, kuriuos XVI š. pastatydino baltieji Meksikos užkariautojai — ispanai.

(Bus daugiau)

A+A

MARIJAI MOTIEJŪNIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame A. MISIŪNŲ šeimą ir artimuosius —

Nina ir Petras Balčiūnai

A+A

ANTANUI PAKALNIŠKUI

mirus Čikagoje,

mieliem broliam BOLESLOVUI Hamiltone, EVALDUI Lietuvoje, seseriai REGINAI Brantforde ir jų šeimom reiškiamo nuosirdžią užuojautą ir kartu liudime —

Hamiltono lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+A

MYKOLUI REMEIKIUI

mirus,

jo dukroms DANAI, LIUDAI ir sūnui Lietuvoje, bei jų šeimoms reiškiamo nuosirdžiausią užuojautą ir kartu liudime —

Elena ir Vytautas Bilevičiai

Pasirenkant laidotuvių namus

Brolių Brown laidotuvių namų ROSS CRAIG KOPLYČIA turi puikias patalpas pigiomis kainomis

- Patirtis laidojant katalikų apeigomis
- Erdvūs, patogūs lankymo kambariai
- Jaukūs salionai su kava ir sausainiais
- Du erdvūs šešių durų "Cadillac" limuzinai, prieinami kiekvienai šeimai
- Maldų kortelės anglų ir lietuvių kalbomis, apdengtos specialia apsaugine medžiaga
- Baldakimas apeigoms kapinėse šeimoms bei draugų apsaugai nuo blogo oro
- Kėdės šeimoms nariams sėdėti apeigų metu kapinėse
- Du policijos pareigūnai palydai į kapines kiekvienų laidotuvių
- Iš anksto sutartas bei iš dalies apmokėtas planas, nepakeliantis laidotuvių kainos
- Pervėžimas į bet kurią užmiestinę vietovę
- Erdvi autoaikštė
- Patogi, centrinė vieta

Rinkdamiesi laidotuvių namus, palyginkite mūsų kainas bei teikiamas paslaugas

Ross Craig Chapel
Brown Bros. Funeral Homes
1357 Queen St. W. (at Lansdowne) Toronto
K. Neil Webster, Mgr. Tel. (1-416) 532-4446

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mobawck Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442

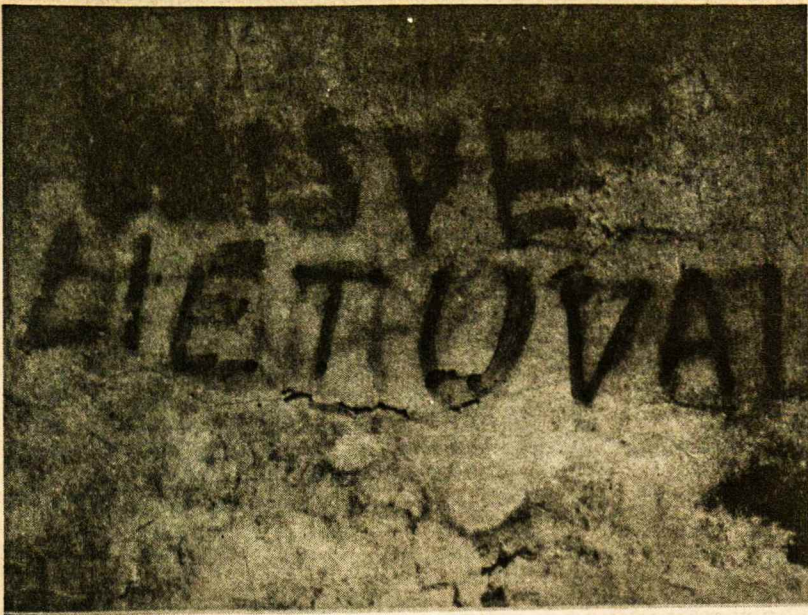
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Pasaulio estų dienos Toronto gatvėmis žygiuoja saskrydžio dalyviai

Nuotr. St. Dabkaus

Šis įrašas ant mūro sienos Vilniuje buvo nufotografuotas 1983 m. Jis buvo pastebėtas netoli Aušros Vartų, einant į Rusų kapines

Ar Rooseveltas pardavė mus sovietams?

JUOZAS VITĖNAS

“Jie mus pardavė Jaltoje, šunsnukiai. Paralitikas ir prasilakėlis mus atidavė šėtonui kaip kamuoliukus...” (Žiūr. P. Goma, “Pataria patiems išsilaivinti”, “TŽ” 1984 m. 25 nr.). Tai kartūs ir aštrūs žodžiai. Iš sėdintio sovietų kalėjime sunku ko kito ir tikėtis.

Tačiau kaltinant Rooseveltą ir Churchillį, gal pirmiau reiktų kaltinti jų patarėjus, kurių jie abu turėjo gausų būrį — ir diplomatų ir kariškių. Patarėjai posėdžiavo Jaltoje atskirai ir pranešinėjo savo nutarimus bei pasiūlymus savo šalių valdovams.

Vienas tokių Roosevelto patarėjų buvo tuometinis valstybės sekretorius Edwardas Stettinius, kuris savo knygoje “Roosevelt and the Russians: The Yalta Conference” pateikia to “atidavimo šėtonui” antrą medalio pusę.

Stettinius, rašydamas šią knygą (išleista 1949 m.), buvo susipažinęs su Jaltos susitarimų kritika ir į ją taip atsako: “Ką Sovietų Sąjunga laimėjo Rytų Europoje, ko ji dar neturėjo kaip Raudonosios armijos triuškinančių pergalų rezultato? Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstybės gavo Jaltoje pažadus, gaila, neįvykdytus, kurie numatė laisvus rinkimus ir demokratines vyriausybes. Gal, išskyrus Kurilų salas, kurias Sovietų Sąjunga Jaltoje gavo, ko ji negalėjo pasiimti be susitarimo? Jei nebūtų buvę jokio susitarimo, Sovietų Sąjunga būtų galėjusi įžygiuoti į šiaurinę Kiniją. Jungtinės valstybės ir kiniečiai nebūtų galėję tai sutrukdyti. Nieka da neturėtų būti užmiršta, kad, kai vyko konferencija Kryme, prezidento Roosevelto kariniai patarėjai jam buvo pasakę: Japonija gali nekapitu liuoti iki 1947 metų; kai kurie sakė, jog net ilgiau. Prezidentui buvo pasakyta, kad be Rusijos pagalbos Jungtinėms Valstybėms gali kainuoti milijoną karių Japonijai nugaltėti. Taip pat reikia atsiminti, kad Jaltos konferencijos metu nebuvo tikra, ar atominė bomba galės būti pagaminta; po kautynių Ardėnuose (Battle of the Bulge) nebuvo tikra, kaip ilgai gali trukti, kol Vokietija bus palaužta. 1944 m. rudenį reikėsi didžiulis optimizmas, kai sąjungininkų kariai žygiavo per Prancūziją — esą karas beveik pasibaigė. Po to įvyko kautynės Ardėnuose (Battle of the Bulge), kurios reikė daugiau negu karinį pralaimėjimą. Jos sukėlė nusivylimą vietoj pasitikėjimo, kad karas greit pasibaigs...”

Žvelgiant atgal galima sakyti, kad plačiai pasireiškęs pesimizmas buvo be pagrindo. Tačiau reikšmingas ne šis žvilgsnis atgal, bet tokio galvo jimo poveikis strategijai ir susitarimams Kryme. Buvo svarbu įtraukti Sovietų Sąjungą į vieningą veiklą. Rusų bendradarbiavimas kare prieš Japoniją buvo lygiai svarbus, kaip ir jų talka pasaulinėje organizacijoje bei vieningoje veikloje Europoje...

Atrodo, kai kurie Jaltos konferencijos kritikai mano, jog būtų geriau buvę, kad su Sovietų Sąjunga nebūtų buvę sudaryta jokių susitarimų. Tačiau, jei mes nebūtume Jaltoje sudarę jokių susitarimų, rusai vis tiek būtų turėję tą teritoriją Europoje, kurią Rooseveltas...

tas tariamai jiems atidavė. Nesutarimas būtų reiškęs rimtą smūgį sąjungininkų šalims, jau kentėjusioms nuo karo penkerius metus; tai būtų reiškę karų su Vokietija ir Japonija pratęsimą; būtų sutrukę įsteigti Jungtinės Tautos; gal būtų atnešę pasauliui kitų pasekmių, neapskaičiuojamų jų tragedijose.

Prezidentas Rooseveltas Jaltoje nieko reikšmingo “neatidavė”, ką būtų galėjęs pasilaivinti. Iš kitos pusės susitarimai pagreitino karo pabaigą ir žymiai sumažino amerikiečių aukas” (303-306 psl.).

Dar ryškiau Amerikos padėty derybose Jaltoje Stettinius pavaizduoja, kalbėdamas apie susitarimus dėl Lenkijos:

“Kai prezidentas Rooseveltas Kryme tarėsi su ministru pirmininku Churchilliu ir maršalu Stalinu, amerikiečių ir britų kariai buvo ką tik atgavę pozicijas, prarastas per kautynes Ardėnuose (Battle of the Bulge). Sąjungininkai dar nebuvo persikėlę per Reiną. Italijoje mūsų žygiavimas pirmyn buvo įstrigęs Apeninuose. Sovietų daliniai iš kitos pusės ką tik buvo užėmę beveik visą Lenkiją ir Rytprūsius bei pasiekę kai kurias vietas prie Oderio upės Vokietijoje. Didžioji dalis Vengrijos buvo išvadauta, rytinė Čekoslovakija užimta, o jugoslavų partizanai 1944 m. lapkričio mėn. buvo atsiėmę Belgradą. Tokiu būdu 1945 m. vasario mėn. Lenkija ir visa Rytų Europa, išskyrus didesnę dalį Čekoslovakijos, buvo Raudonosios armijos rankose. Dėl tokios karinės padėties klausimas buvo ne tai, ką Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstybės leis Rusijai daryti Lenkijoje, bet tai, kam Sovietų Sąjunga pritartų, jei šios dvi šalys galėtų ją įtikinti” (psl. 300-301).

Taigi, karinė padėtis buvo tokia, kad Rooseveltas ir Churchillis negalėjo Stalino paspausti, turėjo skaitytis su juo kaip lygiu partneriu.

Nepaisant to, Stettinius Jaltos pasitarimų rezultatus taip susumuoja:

“Konferencijos susitarimai aiškiai rodo, kad Sovietų Sąjunga padarė Jaltoje didesnių nuolaidų Jungtinėms Valstybėms ir Didžiajai Britanijai, negu jos padarė sovietams. Tarp prezidento Roosevelto, ministerio pirmininko Churchillio ir maršalo Stalino pasiekti susitarimai apamai buvo diplomatinis triumfas Jungtinėm Valstybėm ir Didžiajai Britanijai. Tikri sunkumai su Sovietų Sąjunga prasidėjo po Jaltos, kai šie susitarimai nebuvo vykdomi” (295 psl.).

O kodėl šie susitarimai nebuvo ir nėra vykdomi, jau kita istorija, kurios kūrime nei “paralitikas”, nei “prasilakėlis” jau beveik nedalyvavo. Rooseveltas mirė balandžio 12 d., t.y. vos porai mėnesių praejus po Jaltos konferencijos, o Churchillis liepos mėn. jau nebebuvo išrinktas D. Britanijos ministru pirmininku.

Lietuviai turėtų atsiminti, kad jie abu, ir “paralitikas” ir “prasilakėlis” Jaltoje pasisakė už Curzono liniją, tai reiškia už Vilniaus atskyrimą nuo Lenkijos.

• Supažindinkite savo draugus su “TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS” — atsiųskite dar jų neskaitančių adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Tautinis klausimas Sovietijoje

BALYS GAJAUSKAS,

Sibiro kalnys

Bolševikai sukūrė naujo tipo imperiją, tad tautinį klausimą peržiūrėjo iš pagrindų: atsiskakė grubios nutautinimo ir rusinimo politikos, pakeitė ją lanksčia, iš pirmo žvilgsnio sunkiai įžiūrima. Caro imperijos praktika parodė, kad žmones sunku nutautinti ir jėga primesti jiems svetimą kalbą. Tad bolševikai paskelbė, jog visos tautos lygiateisės. Ar ne pažangų? Tautų lygybės šūkiai iš tiesų patrauklūs, ir bolševikai jais sumaniai naudojo. Juk ne visos tautos galėjo perprasti jų tikslus. O patirties apie tų šukių įgyvendinimą dar nebuvo. Bolševikai imperijos kūrimo metu stengėsi kuo plačiau paskleisti savąją propagandą. Lengviausia tai padaryti galima buvo gimtąja žmonių kalba.

Bet vėliau, kai jau tvirtai laikė valdžią savo rankose, bolševikai ėmė primetinėti kitoms tautoms rusų kalbą. Per 60 metų rusinimo metodai kito, tobulejo, tapo klasingesni ir akiplėšiškesni.

Po 40 metų

Jau praėjo beveik keturių dešimtys okupacijos metų, ir dabar aiškiai matome, kaip rusinimo nuodų stengiamasi įleisti į kiekvieną tautos ląstelę. Kad lengviau būtų tokią politiką įžmaskuoti, dabar rusų kalba vėl kama į naują apdarą — ji pavadinta “tautų bendravimo kalba”. Rusinimas yra sudėtinė “internacionalinės politikos” dalis. Pagal ją, ta tauta yra pasidavusi internacionalizmui, kuri yra labiau nutautėjusi, kurioje daugiau girdėti rusų kalbos. Tokia tauta giriama, siekiant užliūliuoti jos budrumą ir paskatinti jos duobkasių dar aktyvesnei veiklai. Bolševikai atkakliai siekia įtikinti savo bei pasaulio visuomenę, kad jų imperijoje visos kalbos yra lygiateisės ir tautų kultūros klesti.

Tai labai veidmainiška politika. Ji teigia kalbų lygiatęsiškumą, bet kartu siekia įtvirtinti rusų kalbą okupuotose šalyse. Okupantai sudaro krašte tokias sąlygas, kad žmonėms atrodytų, jog pats gyvenimas verčia juos išmokyti rusų kalbą.

Mokyklose

Nuo pat mažens jaunimui diegia rusų kalbą. Oficialiai tvirtina, kad rusų kalba mokyklose nebūtina, tai priklauso nuo tėvų valios. Tėvai gali neleisti vaikų mokytis rusų kalbos. Tačiau tėvai supranta, kokia svarbi rusų kalba ir noriai leidžia vaikams jos mokytis.

Iš tiesų dauguma tėvų net nežino, kad toks pasirinkimas oficialiai galimas. Niekas jų neklausia, kai registruoja vaikus į mokyklą: nori, kad vaikai mokytųsi rusų kalbos, ar ne. Be to, kurie žino tokį pasirinkimą, vargu ar išdrįs juo pasinaudoti, nes gali užsitraukti įtarmą, jog nelojalus valdžiai.

Nuo pirmųjų klasių

Lietuvių mokyklose rusų kalbos programos mažai skiriasi nuo gimtosios kalbos programų. Mokinius moko rusų kalbos nuo pirmųjų klasių, kai vaikai dar neturi gimtosios kalbos pagrindų. Rusų kalba beveik sulyginama su lietuvių kalba.

Tokia praktika žemina lietuvių kalbos kokybę ir dardo gimtąją kalbą. Gerai neišmokę lietuvių kalbos vidurinėse mokyklose, aukštosiose mokyklose studentai naudoja rusišką literatūrą, todėl daug sąvokų ir rusų kalbos dvasią perkelia į lietuvių kalbą.

Rusų kalbai atiduota pirmenybė prieš kitas užsienio kalbas. Todėl mokiniai daug blogiau išmoka anglų, vokiečių, prancūzų kalbas. Vidurinės mokyklos išleidžia abiturientus, kurių užsienio kalbų mokėjimas labai silpnas. Net baigę aukštąsias mokyklas neturi šnekamosios kalbos įgūdžių ir blogai supranta raštą.

Be vakariečių kalbų

Nemokėdami Vakarų Europos tautų kalbų, žmonės negali bendrauti su užsieniečiais, negali pasinaudoti literatūra ir tiesiogiai susipažinti su Vakarų kultūra. Tą spragą iš dalies galima užpildyti naudojantis rusų kalba, nors negalima visiškai pasitikėti bolševikų

išleidžiamą rusų kalbą Vakarų literatūra. Jeigu jie laiko literatūrą jų ideologijai nenaudinga tai tokios visai neleidžia ir nutyli, kokios kultūrinės vertės ji būtų. Dažnai Vakarų kultūrai atstovauja antraeiliai ar trečiaeiliai veikalai, jeigu jie pila vandens ant bolševikų propagandos malūno. Tokiu atveju šių laikų kultūros proceso neįsivaizduojame arba gauname iškreiptą vaizdą.

Vakarų Europos tautų kalbos mums nemažiau svarbios negu rusų kalba. Mes esame Vakarų kultūros šalis, ir per šias kalbas galime tiesiogiai susipažinti su jų kultūros laimėjimais.

Kitos tautos

Lietuviai dar nepajuto tiek skaudžių rusinimo rezultatų, kiek kitos tautos, valdomos bolševikų nuo pat jų imperijos įkūrimo. Daugiau kaip 20 metų Lietuva buvo laisva. Šis laikotarpis yra labai svarbus tautos gyvenime, nes per tą laiką mes atsigavome po tokios ilgos carinės okupacijos, sustiprėjom savo tautine dvasia, tobulinome savo kalbą. Tolimesniam tautos egzistavimui padėjome stiprius pagrindus. Mums dabar lengviau atlaikyti nutautinimo bangą, kuri plūsta iš Rytų. Tos tautos, kurios nepajėgė sukurti savo valstybės, kai kilo bolševikų imperija ir kurias tautai pat ilgai valdė carinė Rusija, yra stipriai surusintos.

Sunki dalia Ukrainos. Daug ukrainiečių kalba rusiškai, ypač miestų gyventojai. Kaip ir kitose respublikose, taip ir Ukrainoje, daugiausia dėmesio skiriama rusinimui per mokyklas. Valdžia, įvairiomis dingstimis, vietoje ukrainiečių kalbos įveda mokyklose rusų kalbą. Mokiniai priversti mokytis rusų kalba, todėl ukrainietiškių mokyklų sparčiai mažėja, o rusiškų daugėja.

Mūsų kaimynų gudų padėtis dar blogesnė, negu ukrainiečių. Tautiškaį sąmoningų ir aktyvių žmonių labai mažai. Pasipriešinimas rusinimui silpnas, todėl rusų kalba baigia išstumti gudų kalbą.

“Internacionalizmas”

“Internacionalizmo” politikos dėka daug mažesnių tautų vadinamoje Rusijos federacijoje išnyko, o likusios skurdžiai egzistuoja. Šias tautas stipriai rusino carinė Rusija, o bolševikai sustiprino tą procesą. “Rusijos Federacijos” tautos turi savo mokyklas, bet tik formaliai. Tai reiškia, kad tik kai kuriose vietovėse yra mokyklos gimtąja kalba, o dauguma jų — rusų kalba. Tai patraukli vitrina, žiūrintiems į ją iš toliau ir nesistengiantiems įsigilinti į tokios nacionalinės politikos esmę. Rusinimo politikos rezultatai tams tautoms yra labai liūdni: dalis

jų pamiršo savo kalbą ir save laiko rusais.

Rusų kalba yra imperijos kalba. Bolševikų praktikoje “internacionalizmas” yra pavergtų tautų santykiai su rusų tauta. Šios politikos siūlai eina iš Maskvos į periferiją (į pavergtas tautas).

Taip karštai peršamas internacionalizmas susijęs ir su rusų kalba. Niekas neišdrįsta net prasižioti, kad be rusų kalbos yra daugiau, t.y. vadinamų broliškių respublikų tautų kalbų. Taigi to internacionalizmo vardan, mes galime vaikus mokyti vidurinėse mokyklose ne tik rusų kalbos, bet ir kitų tautų kalbų. Mūsų kaimynai latviai tikrai broliška tauta. Su jais mes bendraujame įvairiose gyvenimo srityse. Mums būtų pravartu turėti žmonių, gerai mokančių latvių kalbą.

Santykiai su kitais

Galėtume vaikus mokyti kai kuriose mokyklose ukrainiečių kalbos. Didelė tauta, stipri pramonė, žemė pilna turty, senos kultūros šalis, be to, esame beveik kaimynai. Visi šie veiksniai mus verčia palaikyti su ukrainiečiais glaudžius santykius.

Neginčytina, kad mums reikalinga ir rusų kalba, tačiau ne kiekvienoje mokykloje. Kiekviena tauta užmėga santykius su kitomis tautomis, o ypač artimai bendrauja su kaimynais ir didelėmis tautomis. Ir mes nuo seno palaikome santykius su įvairiomis tautomis, jų tarpe ir su Rusija. Ir ateiityje santykiai su Rusija bus svarbūs mūsų tautos gyvenime. Mums reikia turėti rusų kalbos specialistų. Be to, tam tikra dalis baigusių vidurines ir aukštąsias mokyklas turi mokėti rusų kalbą. Tačiau tiek turi būti mokoma, kiek reikalauja mūsų tautos ekonominiai, kultūriniai ir politiniai interesai. Jokių būdu negalima atiduoti rusų kalbai pirmenybės prieš Vakarų tautų kalbas.

Švietimo sistema

Bolševikinėje imperijoje nutylima tautinių mažumų švietimo problema gimtąja kalba. Kiekvienoje respublikoje gyvena daug kitų tautų gyventojų, sudarančių ir nesudarančių atskiros administracinio vienetų. Jie gyvena išsisklaidę tarp pagrindinių tautos gyventojų, nors kai kuriose vietose, ypač miestuose, gyvena gana tankiai. Kai kurios tautinės mažumos turi savo mokyklas. Tai lenkai Lietuvoje ir vokiečiai Kazachijoje. Bolševikai padarė toms tautinėms mažumoms nedidelę kultūrinę nuolaidą — leido švietimą gimtąja kalba. Galbūt todėl, kad norėjo išlaikyti gerus santykius su Lenkija ir federacijoje Vokietijos respublika.

Toronto tautybių savaitėje Karavane buvo įrengtas ir “Vilniaus” paviljonas, kurio tautodailės parodoje matėsi ir Rūpintojėlis Nuotr. St. Dabkaus

Pasaulio estų dienos įvyko Toronte 1984 m. liepos 8-15 d.d. Eitynėse buvo ir šis plakatas Nuotr. St. Dabkaus

Kazimierinės iššilmės Vilniuje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Tegu pravirks liūtis ir šanašas kalčių nuplaus. Tauta prisiekia tau, Kazimierai šventasis, Stovėk po kryžiumi tvirtai ir laukt aušros...

Meldėsi iš skirtingų vietų suvažiavęs tikintis Lietuvos jaunimas. Programa truko maždaug dvi valandas, po kurios, prašant šv. Kazimierą globoti Tėvynę Lietuvą, visi suklupo Rožinio maldai.

Programos metu bažnyčioje knybždėte knibždėjo oficialūs bei slapti saugumo darbuotojai ir rūcisiais žvilgsniais varstė besimeldžiantį jaunimą. Prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios, mašinų stovėjimo aikštelėje, buvo privažiavę milicijos mašinų. Susirūpinę žmonės kalbėjosi tarpusavyje: “Greičiausiai gaudys... bet už ką? Negi jau ir melstis laisvai negalima?” Po vakarinių šv. Mišių jaunimas skirstėsi į namus. Kiekviena svečią budri saugumo akis lydėjo iki pat stoties, kur laukė, kol visi sušės į traukinius ar autobusus ir išvažiuos.

Programos metu bažnyčioje knybždėte knibždėjo oficialūs bei slapti saugumo darbuotojai ir rūcisiais žvilgsniais varstė besimeldžiantį jaunimą. Prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios, mašinų stovėjimo aikštelėje, buvo privažiavę milicijos mašinų. Susirūpinę žmonės kalbėjosi tarpusavyje: “Greičiausiai gaudys... bet už ką? Negi jau ir melstis laisvai negalima?” Po vakarinių šv. Mišių jaunimas skirstėsi į namus. Kiekviena svečią budri saugumo akis lydėjo iki pat stoties, kur laukė, kol visi sušės į traukinius ar autobusus ir išvažiuos.

Buvo padaryta viskas, kad kovo 3 d. į iššilmės atvykęs jaunimas negalėtų bendrai pasimelsti. Senamiestyje, prie šv. Kazimiero bažnyčios (dabar ateizmo muziejaus), pastoviai būdojo milicininkai ir saugumiečiai. Bedieviai nuolat suko galvas, kaip sumenkinti šv. Kazimiero jubiliejų. Skaudu, kad jiems taktininkų atsirado ne tik iš eilinių tikinčiųjų tarpo.

Buvo ir jaunimo

Kadangi vaikai ir jaunimas kovo 3 d. mokėsi ir negalėjo dalyvauti iššilmėse, pasimelsti prie šv. Kazimiero karsto Vilniuje, jie rinkosi kovo 4, sekmadienį. Visoje Lietuvoje tą dieną, bijant, kad jaunimas gali nuvykti į Vilnių ar dalyvauti savo parapojų iškilmingose pamaldose, buvo įvairiais būdais stengiamasi juos išlaikyti prie mokyklos. Sumo metu mokyklose buvo organizuojami įvairiausi užsiėmimai: viktorinos, pasivaikščiėjimai po gamtą ir t.t., kuriuose būtinai privalėjo dalyvauti visi mokiniai, neatvykus buvo gsdinami, jog reikės rašyti pasiaiškinimus. Nepaisant visų trūkumų, apie 18 val. Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčioje prie šv. Kazimiero karsto suskambo giesmės ir eilėraščiai:

Tauta prisiekia tau, Kazimierai šventasis, Kapais didvyrių, kankinių krauju! Visuos piliakalniuos žjiesim ugnį naują! Jokiems enėjams Lietuva nepasiduos!

Tylėjo Nemunas šimtmečiais sukaustytas, Ilgejos Nemunas ir laisvės ir audrų...

Tegul prakirs žaibai negandų naktį juodą!

Tegu pravirks liūtis ir šanašas kalčių nuplaus.

Tauta prisiekia tau, Kazimierai šventasis, Stovėk po kryžiumi tvirtai ir laukt aušros...

Meldėsi iš skirtingų vietų suvažiavęs tikintis Lietuvos jaunimas. Programa truko maždaug dvi valandas, po kurios, prašant šv. Kazimierą globoti Tėvynę Lietuvą, visi suklupo Rožinio maldai.

Programos metu bažnyčioje knybždėte knibždėjo oficialūs bei slapti saugumo darbuotojai ir rūcisiais žvilgsniais varstė besimeldžiantį jaunimą. Prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios, mašinų stovėjimo aikštelėje, buvo privažiavę milicijos mašinų. Susirūpinę žmonės kalbėjosi tarpusavyje: “Greičiausiai gaudys... bet už ką? Negi jau ir melstis laisvai negalima?” Po vakarinių šv. Mišių jaunimas skirstėsi į namus. Kiekviena svečią budri saugumo akis lydėjo iki pat stoties, kur laukė, kol visi sušės į traukinius ar autobusus ir išvažiuos.

Pastangos užgniaužti

Ne tik šv. Petro ir Povilo bažnyčia, bet ir kiekviena parapija ruošėsi kuo gražiau paminėti savo Globėjo šv. Kazimiero jubiliejų. Nors šv. Kazimiero minėjimas galėjo vykti tik bažnyčiose, tačiau bet koks iškilmingesnis jubiliejaus paminėjimas bedieviams ir čia rodėsi pavojingu. Negalėdami visiškai uždrausti minėti šv. Kazimierą, įvairiausiais išankstiniais perspėjimais, nurodymais ar tiesioginiais varžymais siekė, kad jubiliejaus iššilmės bažnyčiose praeitų kiek galima kukliau.

Vasario mėnesį RRT įgaliotinis Petras ANILIONIS išsiuntinėjo rajonų vykdomųjų komitetų pirmininkams bei atsakingiems už ideologinį darbą asmenims raštus, kuriuose nurodomi būdai bei priemonės jubiliejaus iškilmių atskirose parapijose sekimui. Iš rajonų vykdomųjų komitetų buvo pareikalauta, kad dėl šv. Kazimiero minėjimo prarastų atskirą instruktažą taip vadinamiems religinių bendrumenų dvidešimtukams ar bent jų pirmininkams.

Kai kuriuose rajonuose bažnytinio komiteto nariams buvo aiškinama, jog šv. Kazimiero minėjimas privalo būti grynai religinio pobūdžio, be jokio tautiško atspalvio, pabrėžiama, kad minėjimuose neturi teisės dalyvauti iš kitų parapijų ar neakivaizdinė seminariją baigę kunigai.

Šalia visų nurodymų, rajonų vykdomųjų komitetų pirmininkams ar atsakingiems už ideologinį darbą pavaduotojams buvo nurodyti paskirti asmenys, kurie kovo 4 d. turės sekti religines apeigas visose bažnyčiose ir net šventoriuose.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DOVANOS STRIBAMS

Pradėjus sovietinio Lietuvos "išvadavimo" keturiasdešimtmečio minėjimus, nebuvo užmiršti ir pokaryje Maskvai tarnavusieji stribai, kovojusieji prieš Lietuvai laisvės siekčius partizanus. Vilniškės aukščiausios tarybos prezidiumo garbės raštai birželio 22 d. Vilniuje įteikti: Vilniaus V. Lenino skaičiavimo mašinų gamyklos darytojų I. Bojarūnui, Klaipešos "Trinčių" medvilnės gamybinio susivienijimo staliui A. Dambrauskui, Šiaulių eksperimentinės įrengimų gamyklos brigadininkui E. Gurskiui, Lazdijų rajono Pertako girininkijos eiguliui A. Ignatavičiui, Kauno rajono Pagynės sovchozo partinio komiteto sekr. L. Kaštaljanovui, valstybinio materialinio techninio komiteto inspektoriui Z. Paškevičiūtei-Kiselevičienei, Panevėžio cukraus fabriko darbininkui V. Liutkui, Pakruojo tarpkolchozinės statybos organizacijos betonuotojui J. Pocevičiui, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto vidaus reikalų valdybos skyriaus viršininkui V. Rainiui, Telšių rajono "Lenino keliu" kolchozo traktorininkui V. Ramanaukui ir kitiems. Juos sveikino prezidiumo pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė-Piliušenko. Stribų vardu padėkos žodį kompartijai tarė Z. Paškevičiūtė-Kiselevičienė ir A. Grišeckinas.

PALAIDOJO VAZALINSKĄ

Liepos 7 d. Vilniuje mirė Vytautas Vazalinskas, nespėjęs sulaukti 75 metų amžiaus. Nekrologe pabrėžiama, kad kompartijon jis įsijungė 1943 m. ir pastaroju metu buvo o sąjunginės reikšmės personalinis pensininkas, susilaikęs nusipelnusio agronomo vardo, respublikinės premijos. Velionis 1930 m. baigė Lietuvos žemės ūkio akademijos agronomijos fakultetą, dirbo žemės ūkio tyrimo įstaigoje. Kai Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga, buvo paskirtas žemės ūkio tyrimo įstaigos direktoriumi, 1941 m. — kolchozo ir sovchozo komisaru. Karo metus praleido Sovietų Sąjungoje. Pokaryje vadovavo Lietuvos mokslo akademijos žemės ūkio institutui. 1953-65 m. V. Vazalinskui teko dirbti žemės ūkio ministro pavaduotoju, žemės ūkio gamybos ir paruošimo ministerio pavaduotoju ir netgi žemės ūkio "ministeriu". Vėliau 16 metų dirbo ministerių tarybos pirmininko pavaduotoju, nuo 1981 m. iki mirties — patarėjų ministerių taryboje. Buvo apdovanojtas Lenino, trimis "Darbo raudonosios vėliavos", "Tautų draugystės" ir "Garbės ženklų" ordinais, daugeliu sovietinių medalių. Nusipelnusio agronomo garbės vardo susilaukė 1960 m., respublikinės premijos — 1967 m. Palaidotas liepos 10 d. Antakalnio kapinėse, į kurias buvo palydėtas iš Vilniaus karininkų namų salės. Prie kapo duobės kalbėjo — ministerių tarybos pirmininko pavaduotojas J. Bernatavičius, žemės ūkio "ministeris" M. Grigaliūnas, Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo

instituto direktorius A. Būdvytis, Joniškio rajono Bariūnų kolchozo pirm. P. Ramonas. Sugroti Sovietų Sąjungos ir jos okupuotos Lietuvos himnai.

PLĖČIASI MUZIEJUS

Lietuvos liaudies buities muziejus, įsikūręs prie Rumšiškių, kasdien susilaukia apie tūkstantį lankytojų. Juos vilioja senieji pastatai, muziejun perkelti iš visos Lietuvos. Įrengimo darbai tebėra neužbaigti. Šiuo metu statomas džiūkų kaimas, miestelis su vaistine, mokykla, miestelių namais. Baigiamas statyti gamybinis muziejaus skyrius, kuris ruoš ilgam saugojimui skirtus medinius rodimus ne tik savo reikalam, bet ir kitiems muziejams.

KAUNO FORTAS

Paminko ir naujo pastato muziejui susilaukė IX-šis fortas, kuriame vokiečių okupacijos metais buvo vykdomos žydų iš Vilijampolės geto, sovietų karo belaisvių bei kitų žmonių žudynės. Muziejus pačiame forte buvo įsteigtas 1959 m. pavasari. Paminklui ir naujam muziejui sukurti buvo paskelbtas net keturių dalių konkursas. Darbas truko ilgą laiką. Oficialiai atidarymas įvyko tik š.m. birželio 15 d. Architektai Gediminas Baravykas ir Vytautas Veliūnas pagrindiniu akcentu pasirinko ilgą plytelėmis grįstą kelią, prasidedantį nuo vėduoklės formos aikštės ties naujojo muziejaus, kuriame patalpa salę sukūrė dail. Kazys Morkūnas. Patį paminklą sudaro trys plastinės skulptūros iš betono, sukurto skulptoriaus Alfonso Ambraziūno. Stribų vardu padėkos žodį kompartijai tarė Z. Paškevičiūtė-Kiselevičienė ir A. Grišeckinas.

SENOVINIAI INSTRUMENTAI

Po trijų šimtų metų pertraukos Klaipėdoje vėl suskambėjo senovinės lietuvių kanklės, savo išvaizda primenančios arfą. Iš žuolų jas išdrožė Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakulteto liaudies instrumentų laboratorijos vedėjas Antanas Butkus. Atkurti autentiškas kankles jam padėjo liaudies muzikos katedros absolventė Milda Špučytė, šia tema parašiusi diplominį darbą. Menotyro kandidato Algirdo Vyžinto pranešimu, laboratorija, sutelkusi daug medžiagos, stengiasi atkurti senovinius liaudies instrumentus Klaipėdos fakulteto liaudies muzikos orkestrui. Į atkurtųjų instrumentų gretas įsirikavo daudytės, ragai, ožragiai, džinguliai, skrabalai, tabalai, lamzdeliai. Orkestras į žiūrovus dabar prabyla raiškingesne, galingesne kalba. Su senoviniais instrumentais jis susilaukė aukšto specialistų ir žiūrovų įvertinimo paskutiniam respublikiniam J. Švedo instrumentinės muzikos konkurse. V. Kst.

Torontiško "Gintaro" dainos grupė, devynis vakarus dainavusi "Vilniaus" paviljone tautybų savaitėje, pavadintoje Karavanu. Pirmoje eilėje iš kairės: A. Biskytė, V. Sergautis, Z. Šilinkaitė; antroje eilėje: D. Čepaitė, R. Kakevičiūtė, R. Paulionis, vadovė G. Paulionienė, D. Dirmantaitė, A. Paliulytė-Battiston, B. Abromaitė. Šiuo metu ji koncertuoja Britanijoje.

HAMILTON

"VILNIAUS" ŠAULIŲ RINKTINĖS moterų vadovės St. Petkevičienės iniciatyva rengiama moterų šaulių gegužinė rugpjūčio 19 d. medžiotojų ir žūklautojų klubo "Giedraitis" saudykloje. Pradžią — 12 v. Kviečiami visi ir visos atsilankyti. Bus šaudymai, loterija, skanus maistas. Blogam orui esant, gegužinė vyks naujame, erdviame pastate. Iš Hamiltono važiuojama plentu nr.6 į pietus, į Caledonia. Pervaziavus tiltą per Grand River, sukli kairėn į antrąją gatvę (Wighton St.). Pervaziavus apie 2,5 km, kairėje yra York Rd.; juo pavažiavus apie 2,5 km dešinėje kelio pusėje — šaudykla. Ad.

SOL. VIOLETOS RAKAUSKAITĖS estradinės muzikos ir dainų koncertas praėjo su dideliu pasisekimu. Ryšium su laisvės olimpiados žaidynėmis ji buvo pakviesta Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atlikti dalį programos mišrios olimpiados iškilmėse Toronte. Liepos 8 d. "Gintarinis aidas" radijo programos bendradarbių iniciatyva ir visų Hamiltono organizacijų pritarimu per labai trumpą laiką, buvo surengtas sol. V. Rakauskaitės koncertas Hamiltone. Su pasigerejimu hamiltoniečiai išklausė 15 dainų, kurios prabėgo lygiu vienu minutu. Programa bei pertraukos truko apie 1,5 val. Nenuostabu, kad solistės plokštelės po koncerto buvo greitai išparduotos.

Programą pradėjo Liuda Stungėvičienė, trumpai apibūdindama solistės muzikinio gyvenimo kelią. Pabaigoje radijo programos pranešėja Aušra Pleinytė įteikė solistei puokštę gėlių ir Kanados vaizdų albumą. K. Mikšys tarė padėkos žodį visų Hamiltono organizacijų vardu.

Po koncerto sekė vaišės, kurias paruošė R. Pakalinskiene, talkinama Hamiltono ponii. L. S.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOMS, kurios šiemet spalio 5-7 dienomis yra rengiamos Hamiltone, sporto varžybų vadovai L. Meškauskas ir Rimas Šiūlys yra gavę LD sportininkams renginiams pačias geriausias patalpas. Krepsininkai šeštadienį naudosis Westdale gimnazijos sporto sale, o užbaigiamosioms rungtynėms sekmaidienio rytą — Mohawk kolegijos. Lėdo ritulio varžybos įvyks Dundas "Olympic" arenoje. Golfui yra parinkta Flamborough Hills golfo laukai, prie 52 kelio, Copetown. Mūsų rengiamos 29-tosios LD ženkla, reklaminius skelbimus, metrašio žurnalį paruošė jaunas ir daug žadantis dailininkas Gintaras-Viktoras Fronczak. Hamiltoniečiai jau dabar turi pradėti ruoštis priėmimui savo draugu, kurie per Padėkos savaitę iš visur suvažiuos į Hamiltoną.

LOS ANGELES OLIMPIADOJE Kanadai įklimavo sporte atstovaus Anatanas Zasada, buvusios hamiltonietės Zasadienės-Kemėžytės sūnus. Ant. Zasada, 23 metų, yra iš Reginos, Saskatchewan, bet dabar gyvena ir studijuoja Britų Kolumbijoj. Prieš patekdamas į Kanados olimpinę komandą, Ant. Zasada su bendradarbiu H. Backer įklimavo turėjo daug tarptautinių laimėjimų, kaip "Pan-Am Games" 1983 m. vasarą ir šiemet Liucerno, Šveicarijoje. Jų laimėjimus plačiai aprašė Kanados sporto spauda.

SLA SURENGTOJE GEGUŽINĖJE dalyvavo daug hamiltoniečių. Buvo užsakyta ir vienas autobusas, kuriuo pasinaudojo tie, kurie nevažiuoja automobiliais. Gegužinė įvyko prie Paris, Ont., A. Padolskio ūkyje. Šis SLA renginys yra tradicinis. Kasmet jame yra pagerbijamas vienas kuris šių laikų lietuvių tautos kankiniu, iršant jo vardu iš gegužinės pelno įnašą į Kanados lietuvių fondą. Šiemet taip buvo pagerbtas Lie-

tuvoje bolševikinės valdžios Sibiro katorga nubaustas kun. A. Svarinskas. Hamiltono SLA 72 kuopai vadovauja J. Šarapnickas iš St. Catharines.

I LIETUVIŲ OPERA "DUX MAGNUS" Toronte, kuri bus statoma per kazimierinių metų iškilmes, rugsėjo 1-2 dienomis, E. Gudinskienė Hamiltone jau yra išplatinusi per 150 bilietų. Paskutiniu laiku bilietų pirkimas į operą ir banketą yra pagyvėjęs. Kadangi ten automobilių pastatymas gali būti problematiškas, tad iš čia į pamaldas taipgi ir į operą vykstantiems bus pasamdyti autobusai.

SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAS Hamiltono lietuvių vaikams bus teikiamas spalio 28 d. AV šventovėje. Sakramentą teiks dabar naujai paskirtas lietuvis vyskupas J. E. P. Baltakis, kuris taip pat žada dalyvauti ir čia rengiamose Kanados lietuvių Dienose.

UŽ TRAGIŠKAI ŽUVUSIŲ brolių kunigų a.a. Antano ir Augustino Sabų vėles VII.22 kun. J. Liauba atnašavo šv. Mišias. Jas buvo užprašė S. S. Rakščiai ir L. J. Kriaučiūnai iš Stony Creek.

IŠ ANGLIJOS Londono pas J. G. Tarvydus viešėjo Albinas Prancūšas, kuris ten yra veiklus Britanijos lietuvių sąjungoje. K. M.

KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA" užbaigė birželio mėn. su \$20.617.224 balansu. Dabar yra 2074 nariai ir 490 skolininkų, kurie turi sąskaitose šerų \$10.385, čekių sąskaitose \$5.572.586, terminuotų indelių 1 m. \$4.583.000, terminuotų 90 d. indelių \$4.180.000, registruoto pensijų taupymo plano \$4.179.582, kasdien prirašomų palūkanų indelių \$495.758. Nariams išskolina asmeninių paskolų \$870.910 ir nekilnojamo turto \$9.813.388. Balansas, palyginus su 1983 m., padidėjo 3,5 mil. dol. Per šešis mėn. padaryta pelno \$96.519.

Kredito komisija leido išduoti naujų paskolų per gegužės mėn. \$627.300 ir per birželio mėn. \$566.400.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —
HAMILTONO LIETUVIŲ "TALKA" KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 20 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 6%
santapas 9%
kasdienines palūkanas už santapas 8 1/2%
term. indėlius 1 m. 12 1/2%
term. indėlius 3 m. 12 1/2%
reg. pensijų fondo 9 1/2%
90 dienų indėlius 11%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 13 1/2%
asmenines paskolas 14%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Baltiečių laisvės lygos advokatas J. Treimanas lietuvių, latvių ir estų jaunimo grupių vardu kreipėsi į Los Angeles teisimą, reikalaujamas, kad olimpinis Los Angeles komitetas atšauktų toms grupėms uždraustą dalyvavimą didžiajame olimpiados atidarymo parade. Jeigu draudimas nebūtų atšauktas, reikalaujama neduoti leidimo tam paradui. Olimpinio komiteto milijonierius pirm. P. Ueberrothas, pataikaujantis Sovietų Sąjungai, baltiečių jaunimą išjungė iš parado, remdamasis nuoroda, kad Baltijos valstybės ne tik nedalyvauja olimpiadoje, bet ir iš viso neegzistuoja.

Sovietų Sąjungoje dvi savaites viešėjo 266 amerikiečių grupė, atstovaujanti įvairioms religijoms. Ekskursiją suorganizavo Nacionalinė Bendriųjų taryba. Jos dalyviai, pasiskirstę mažomis grupėmis, lankėsi Sovietų Sąjungos miestuose, susipažino su įvairių religijų būkle. Kai kurių ekskursantų išpūdziai buvo paskelbti dienraštyje "The New York Times". Spaudos konferencijoje Niujorke atsidarė dvasiškii, gyrysiu religijos laisvę Sovietų Sąjungoje ir netgi kaltinusių JAV vyriausybę, kad ji savo ginklavimosi politika sukaukė santykius su sovietais. Ekskursijoje dalyvavo ir jaunosios kartos visuomenininkė Gintė Damušytė, dirbanti Lietuvių religinėje šalpoje ir Lietuvių informacijos centre Bruklne. Ji ir daugelis kitų ekskursijos dalyvių susidarė kitokį vaizdą. Savo išspūdzius G. Damušytė žada paskelbti "Darbininke".

Lietuvių pensininkų sąjunga, įsteigta 1974 m. vasario 2 d. Juozo Gibaičio iniciatyva Čikagoje, veiklos dešimtmetį paminėjo birželio 6 d. Šaulių namų salėje. Apžvalginį pranešimą padarė pirm. St. Vanagūnas. Dešimties metų laikotarpį buvo susilaukta 679 narių, tačiau dalis jų išvyko į kitas vietas, dalis nutolo nuo veiklos, 113 mirė. Petras Galinauskas, šimtas trylikasis, palaidotas minėjimo dieną. Sąjunga dabar turi 350 aktyvių narių. Dabartinę jos valdybą, be pirm. St. Vanagūno, sudaro — E. Paketurienė, B. Variakojienė, J. Blažys, J. Skeivys, V. Bražionis, B. Erčius, M. Ostarauskas, A. Plekšnys ir P. Šulas. Sąjunga yra nepolitinė, pelno nesiekianti organizacija, lietuvių spaudos paramai paskyrusi \$1.000, lietuviškoms radijo valandėlėms — \$860, kitoms organizacijoms — mažesnes sumas. Meninę programą minėjime atliko B. Variakojienės vadovaujamas moterų oketas ir pirmą kartą pasirodęs vyrų kvartetas.

Per pusmetį mirė šie "Talkos" nariai: Anna Kaneva — vasario 3 d., Oswald Tier — vasario 11 d., Gracijonas Jasevičius — vasario 20 d., Mykolas Kuzavas — kovo 1 d., Liudvikas Borusas — kovo 7 d., Juozas Orantas — kovo 13 d., Vincetas Liorentas — kovo 17 d., Jeronimas Valaitis — gegužės 13 d. Stasys Dalius

Brazilija
Metinis Šv. Juozapo lietuvių katalikų bendruomenės narių susirinkimas buvo suauktas liepos 1 d. Jaunimo namuose Vila Zelinoje. Dalyvavo maždaug 30 narių. Aptarus aktualiuosius reikalus, buvo paminėta šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktis. Paskaitą apie šv. Kazimierą, jo gyvenimą ir įvykusius stebuklus skaitė Magdaleina Vinkšnaitienė, šventajam skirtus V. Kazoko, E. Marijošūtes, V. Krėves, P. Jurkaus, H. Mošinskienės kūrinius arba jų ištraukas — L. Baltrimavičienė, Douglas ir Robertas Saldžiai, O. Tatarūnaitė, N. Guzikauskaitė ir kun. J. Šeškevičius. Buvo diskutuotas klausimas, ar "Lituanikos" stovyklavietės patalpomis gali naudotis tik lietuviai, ar į jas turi būti įleisti ir kitataučiai. Bendruomenės valdybą sudaro: pirm. kun. Jonas Šeškevičius, vicepirm. prel. Pijus Ragažinskas, I sekr. Aldona Černiauskaitė-Fernandes, II sekr. Vytautas Bacevičius, I išd. Vytautas Tumas, II išd. Angelina Dirsyte-Tatariūnienė, turto globėja Jonas Juodelis, nariai — Angelė Joteikaitė ir Leonardas Mitrulis.

Brazilija

Metinis Šv. Juozapo lietuvių katalikų bendruomenės narių susirinkimas buvo suauktas liepos 1 d. Jaunimo namuose Vila Zelinoje. Dalyvavo maždaug 30 narių. Aptarus aktualiuosius reikalus, buvo paminėta šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktis. Paskaitą apie šv. Kazimierą, jo gyvenimą ir įvykusius stebuklus skaitė Magdaleina Vinkšnaitienė, šventajam skirtus V. Kazoko, E. Marijošūtes, V. Krėves, P. Jurkaus, H. Mošinskienės kūrinius arba jų ištraukas — L. Baltrimavičienė, Douglas ir Robertas Saldžiai, O. Tatarūnaitė, N. Guzikauskaitė ir kun. J. Šeškevičius. Buvo diskutuotas klausimas, ar "Lituanikos" stovyklavietės patalpomis gali naudotis tik lietuviai, ar į jas turi būti įleisti ir kitataučiai. Bendruomenės valdybą sudaro: pirm. kun. Jonas Šeškevičius, vicepirm. prel. Pijus Ragažinskas, I sekr. Aldona Černiauskaitė-Fernandes, II sekr. Vytautas Bacevičius, I išd. Vytautas Tumas, II išd. Angelina Dirsyte-Tatariūnienė, turto globėja Jonas Juodelis, nariai — Angelė Joteikaitė ir Leonardas Mitrulis.

Argentina
Rosario lietuviai turi vienintelę šv. Kazimiero vardo šventovę visoje Argentinoje. Ji yra Tėvų marijonų nuosavybė, pastatyta lietuvių parapijai šiame mieste, pašventinta prieš 30 metų. Dabar ta parapija su šv. Kazimiero šventove aptarnauja ir jos teritorijoje gyvenančius argentiniečius. Bendras parapijiečių skaičius — 10.000. Parapijos mokykla yra duotas Lietuvos respublikos vardas, leidžiantis ant moksleivių uniformų užsisiegti Lietuvos Vytį. Mokyklos prieangyje yra Argentinės ir Lietuvos vėliavos. Didžia-

ją mokinių dalį sudaro argentiniečiai, išmokę lietuviškai giedoti Lietuvos himną, dainuoti liaudies dainas, šokti tautinius šokius. Norintiems netgi yra ir lietuvių kalbos pamokos. Lietuviai mokiniai turi šeštadieninius lituanistinius kursus, savo būrelius. Šv. Kazimiero parapijai Rosario mieste jau ilgas metus vadovauja kun. Juozas Margis, MIC. Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktis jau buvo paminėta kovo mėnesį, o pagrindinis minėjimas įvyks spalį, kai Brazilija susilauks pavasario.

Australija

Melburno "Dainos sambūrio" valdyba savo posėdyje nutarė įsteigti Australijos lietuvių muzikos archyvą. Jame bus teikiama ir saugojama lietuviškos gaidos, kad jomis, reikalui esant, galėtų pasinaudoti visi mokiniai lietuvių vienetai. Archyvuoti sutiko vadovauti Juozas Petrašiūnas. Jis prašo visus laisvojo pasaulio lietuvių dirigentus, solistus ir muzikus, turinčius lietuviškų dainų, paskolinti archyvu, kad būtų galima pasidaryti kopijas, arba atsiųsti jam turimų dainų kopijas. Adresas: J. Petrašiūnas, 13 Jacqueline Rd., Mount Waverley, 3149 Vic., Australia.

Britanija

Lietuvių skautų vadovybė nutarė išleisti 1947-83 m. apimančios lietuviškos skautų veiklos knygos pobūdžio albumą su atitinkamais įrašais ir nuotraukomis. Išleidimas pareikalaus nemažai lėšų. Renkamos aukos. Paaukoje 25 svarus ar daugiau taps knygos mecenatais ir bus įrašyti į jos puslapius. Pirmoji talkon atskubėjo T. Bakaitienė su 25 svarais, antroji — G. Kaminskienė su 40 svarų. V. S. J. Maslauskas talkon skatina įsijungti lietuvių organizacijas, klubus, buvusius skautų vadovus, jų tėvus bei kitus lietuvius.

Lietuvių sodyboje lankysis Derbio DBLS skyriaus jaunimo grupė "Tėviskėlė". Jos koncertas rengiamas rugpjūčio 18, šeštadienį, 8 v.v. Programon įtraukta lietuviškų dainų, eilėraščių ir muzikos pynė su jaunimo orkestrėliu. Po programos — šokiai visiems vakaro dalyviams. Juos linksmins jaunieji muzikantai ir solistai.

Šveicarija

Pabėgėlių dieni Ciuriche buvo skirtas birželio 22-23 savaitgalis. Dieną suorganizavo vietiniai šveicaraišų komitetų skyriai su šešiolika įvairių tautinių grupių, kurių nariai gyvena Šveicarijoje. Pagrindinės iškilmės įvyko birželio 23 d., apimančios tautinių patiekalų stalius, folklorinius pasirodymus, varžybas, kuriose reikėjo užpildyti anketas, liudijančias susipažinimą su dalyvaujančių tautų istorija. Informacijos buvo galima gauti specialiai išleistame laikraštyje, kuriame buvo straipsniai apie Pabėgėlių dienoje dalyvaujančias tautas. Lietuvių tautinių šokių programą atliko J. Stasiulienės vadovaujama "Vilties" grupė, kuriai ji yra panaudojusi šveicarų jaunimo atstovus. Informacinė varžybose pasižymėjo ir pora mūsų tautiečių. Bendromis pastangomis lietuvių grupei teko trys pirmieji prizai. Kitos dvi dienos buvo skirtos šveicaraiškiams filmams, vaizduojantiems pabėgėlių bei svetimiųjų buitį, koncertams, į kuriuos buvo įtraukta ir tautinių grupių kompozitorių kūrinių.

Vokietija

Pasaulio lietuvių evangelikų jaunimo suvažiavimas įvyks š.m. rugpjūčio 15-25 d.d. Annabergo pilyje prie Bonnos. Kviečiamas ne tik jaunimas, bet ir jų tėvai bei kiti prijauciantys suaugusieji. Bus svarstomos trys temos — "Lietuvio evangeliko jaunulio bei jaunuolės tapatybė", "Lietuvių evangelikų istorinių asmenybių reikšmė mūsų kultūroje". Bus galimybė pagilinti savo krikščioniškumą, pabendrauti, pasilinksminėti, pašikylauti gražioje Rheino apylinkėse. Vienos dienos pragyvenimas Annaberge su maistu kainuos: suaugusiems — 36 DM, jaunimui — 20 DM. Norinčias dalyvauti rengėjai ragina nedelsiant registruotis ir gauti daugiau informaciją. Europoje tai atlieka — Ričardas Baliulis, Ohlndiekskamp 9, 2000 Hamburg 65, W. Germany, tel. 040/6029605; Amerikoje — Violeta Kelertienė, P. O. Box 555, Richland Center, WI 53581, USA.

AUDRA
Travel

kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE

Liepos 24 Rugsėjo 4
Rugpjūčio 9 Spalio 2
Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS Rugsėjo 10
VILNIUJE Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis. Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų įstaigoje jus gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypąč gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Teleks 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

Po koncerto 1984.VII.8 Hamilton. Iš kairės: koncerto rengėja radijo programos "Gintariniai aidai" vedėja L. STUNGEVIČIENĖ, sol. VIOLETA RAKAUSKAITE, radijo pranešėja AUŠRA PLEINYTĖ Nuotr. J. Miltenio

Išėivija - skaudi rakštis sovietams

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

Ryšium su Sov. Sąjungos vykdymu olimpiados boikotu, Bostone leidžiamas įtakingas dienraštis "The Christian Science Monitor" kėlė klausimą: kodėl Maskva taip jautriai reaguoja į antisovietinę išėivų veiklą?

Vienas aukštas valstybės departamentų pareigūnas taip aiškino: "Mes irgi būtume jautrūs, jei vietoj pusės milijono indėnų šiame krašte turėtume 50 milijonų, kurių visos jų kiltys reikalautų laisvės, ypač jei jų Sov. Sąjungoje būtų keli milijonai jų kilmės tautiečių, remiančių jų nepriklausomybės reikalavimą."

Tai galbūt per drąsus pavyzdys, nes Amerika yra demokratijos kraštas, kur patys piliečiai gali laisvai spresti savo ateitį ir likimą. Sov. Sąjunga betgi yra imperija (kai kas sako "vergų imperija"), į kurią jėga buvo įjungta visa eilė anksčiau buvusių nepriklausomų ar pusiau nepriklausomų šalių. Kai kurios jų turėjo aukštesnį politinį, ekonominį ir socialinį gyvenimą. Tai tik papildino kultūrinį sovietų menkavertiskumo kompleksą.

"The Christian Science Monitor" pateikė pavyzdį Baltijos valstybių, kurios po I D. karo atgavo nepriklausomybę ir kurių laisvė buvo ginklu išplešta Sov. Sąjungos 1940 ir 1944 m., kai tos valstybės "jų pačių prašymu" tapo įjungtos į sovietinę imperiją. Prievartinė okupacija ir aneksija niekada nebuvo pripažinta JAV; diplomatinės atstovybės tebeveikia; santykius su atstovybėmis valstybės departamentas palaiko ne per Sov. Sąjungos, o per Europos reikalų skyrių. Prezidentas kasmet skelbia Baltiečių laisvės dieną ir Pavergtųjų tautų savaitę.

Tautos Sovietijoje

Sovietai sakosi neturį tautybių problemos, tačiau tikrovė yra visai kita. Nuo bolševikų revoliucijos, kai ukrainiečiai ir kitos tautinės grupės bandė ginklu išsikvoti laisvę, sovietai turėjo ir tebeturi rimtų problemų su tautomis. Iš jų kilo stiprus disidentinis judėjimas, žmogaus teisių gynėjai; prisidėjo ir patys rusai, jų tarpe Sacharovas.

Kaskart daugiau politikos žinovų prieina išvadą, jog Sov. Sąjungai tai yra pati aštriausia ilgalaikė socialinė problema. Kadangi Sov. Sąjungoje beveik 50% gyventojų yra nerusai, atleidus ekonominius varžtus, viduje veikiančios politinės jėgos gali prasiveržti taip, kad vieną dieną komunistų partija Maskvoje gali būti bejėgė kontroliuoti padėti, ir visa imperija gali subraškėti.

Laisvuose kraštuose

Daugelis Amerikoje ir kituose laisvo pasaulio kraštuose įsikūrusių ateivių iš Rytų Europos organizuotai dirba, siekdami šio tikslo. Yra klaidinga betgi manyti, jog turima reikalo su "ekstremistinėmis grupėmis". Jos yra taikingos grupės ta prasme, kad jos ne negalvoja apie ėmimąsi ginklo ar teroro. Ligi šiol niekam neatėjo mintis nė sovietų ambasada išmušti langus. Šios grupės imasi visų kitų kultūrinių priemonių, gindamos pavergtų tautų bylą ir siekdamos joms laisvės tuo metu, kai Sov. Sąjungoje disidentinis ir žmogaus teisių judėjimas

mas slopinamas persekiojimu, kalėjimu ir tremimais.

Sovietų kariniams MIG lėktuvams susprogdinus keleivinį Korėjos lėktuvą KAL-007, Kalifornijoje įsisteigę organizacijų sambūris "Ban the Soviets". Jin įsijungė net 165 organizacijos, apimančios visas JAV. Olimpiados metu šis sambūris nutarė rengti žmogaus teisių demonstracijas, o taip pat padėti dalyviams, atvykusiems iš komunistinių kraštų, kurie norėtų pasilikti laisvuosiuose Vakaruose. Kadangi beveik kiekviena svarbesnė proga atsiranda bėglių iš Sov. Sąjungos ar jos kontroliuojamų kraštų, tai ir šį kartą nekilo abejonė, kad tokių gali atsirasti net apie 200. Projektui vykdyti buvo renkamos aukos, surasta apie 500 saugių namų, kuriuose bėgliai galėtų prisiglausti. Taip pat planuota išdalinti apie pusę milijono lapelių ir naudoti mažus reklaminius lėktuvus, tampiončius metro plocio iligus plakatų su įrašais "Sustabdykite tautžudystę Afganistane", "Atsimink KAL-007" ir pan.

Įminėto sambūrio veiklą įsijungė Rytų Europos pavergtų tautų organizacijos, įskaitant aktyviai besireiškiančią Baltiečių laisvės lygą. Sovietus erzino faktas, kad Baltuosiuose rūmuose ryšį su Rytų Europos etninėmis grupėmis palaiko jaunas lietuvių kilmės asmuo — Linas Kojelis, kuris savo simpatijų Baltijos tautų laisvės bylai niekada neslėpė. Birželio 3 d. Lietuvos komunistų partijos centro komiteto, Lietuvos TSR aukščiausios tarybos ir Lietuvos TSR min. tarybos organas — dienraštis "Tiesa" ilgame straipsnyje bandė diskredituoti ne tik Lygos aktyvistus, jų tarpe ir garų Simą Kudirką, bet ir Baltuosiuose rūmuose etninių reikalų skyriuje dirbantį Liną Kojelį su jo tėvu Juozu Kojeliu.

Straipsnyje prikišama, kad "aktyvų antitarybininką" kai kurie studentai universitete vadinę fašistu. "Tiesoje" rašoma: "Šis Vašingtono valdininkas irgi susijęs su 'Baltų Lyga', kurios atstovai buvo Baltuose rūmuose, kai ten prezidentas Ronaldas Reaganas pernai surengė politinį priėmimą nacionalistams — ateiviams iš Rytų Europos kraštų. Tuos piliečius Vašingtonas globoja. Jais, esant reikalui, naudojamas. Kaip matome, anaip tol ne šviamam darbiui, bet juk reikalingi labai įvairūs vykdytojai. Kai nėra geresnių — tinka ir tokie. Tokios olimpinės aistros amerikietiška. Toks amerikietiškas sveitėjimas, kurį reklamavo pats šalies prezidentas".

Lino Kojelio tėvas Juozas minimas kaip "senas nacionalistų spaudos bendradarbis, aktyviai dalyvavęs ir Lygos reklamoje bei jos gnyne".

Silpnoji vieta

Sovietai iš tiesų paranoiška reaguoją į organizuotą išėivų veiklą, ypač, kai Maskva pajunta, kad jų veiklai rodoma pritarimo Baltuosiuose rūmuose. Užtenka valstybės departamentui tik užsiminti apie Baltijos valstybes, ir sovietai pašoka, lyg kas būtų užlipęs ant mazelio. Jie betgi užmiršta, kiek kartų patys lipo ant skaudulių tautų, jas beširdiškai okupuodamos, aneksuodamos, kalindamos. Sovietai nepakenčia "Baltiečių laisvės lygos"

ir kitų organizacijų pastangų, kuriomis laisvojo pasaulio kraštai supažindinami su okupuotų kraštų padėtimi Sov. Sąjungoje. Žmogaus teisių pažeidimai Sov. imperijoje yra nebesuskaiciuojami, nepaisant milžiniškos propagandos pasirodyti pasauliui "gerais".

Nejaugi Sov. Sąjunga, kuri save mėgsta vadinti galingiausią valstybę, pabūgo mažos išėivų organizacijos? Nejaugi sovietai neturi nė tos drąsos, kurią parodė jos mažytis naujas satelitas Nikaragva, siųsdama savo sportininkus į olimpiadą? Nejaugi olimpinis boikotas yra kelias santykių raidai pakeisti tiek su JAV, tiek ir su sovietų pavergtomis tautomis?

Sovietams nutarus boikotuoti olimpiadą, įsteigtasis sambūris Kalifornijoje planuoja persiformuoti į nuolatinę organizaciją, pasiryžusią ginti žmogaus teisių pažeidimo aukas ir padėti laisvės kelią pasirinkusiems bėgliams bet kur pasaulyje. Ar to sovietai pageidavo?

Tikrasis pralaimėtojas

Laisvasis pasaulis sovietinį boikotą sutiko kaip nevykusių politinį triuką. Jisai sukėlė pasipiktinimą nuo Londono iki Singapūro. Niekas, nė patys komunistai, netiki sovietų kaltinimams, kad jų atletams grėsė pavojus. Net kai kurie komunistų vadai pakelia antakius, išgirdę tokią sovietų šneką. Kinija yra pasipiktinusi, prancūzai sako, kad atgimęs "neostalinizmas jau spardosi". Kanada netiki sovietiniais kaltinimais. Niekas netiki ir "Tiesos" teigimui, esą buvo norima "sudaryti sąlygas, kad tarybiniai sportininkai negalėtų dalyvauti, o jei dalyvautų — trukdyti jiems, provokuoti, raginti išduoti tėvynę, sudaryti nenormalią aplinką".

Olimpinio komiteto vadovybė pareiškė: turėsime milžinišką spektaklį ir daugiau milijardo televizijos žiūrovų. Esame tikri, kad žaidynės bus labai saugios, nors pirmose eilėse nesėdės petys į petį ginkluoti kariškiai, kaip 1980 m. Maskvos olimpiadoje, o dalyviai ir žurnalistai nebus kratomi ne tik orauosčio muitinėje, bet ir viešbučiuose, išspaudžiant dantų pastos tūbeles, atidarant kameras ir išverčiant lagaminus. Policija nestovės kiekviename skersgatvyje, o olimpiados dalyviai laisvai galės keliauti, ir niekas už pusės bloko nečiuos už pakarpos su įtarimu, reikalaujamas dokumentų. Taip rašė Maskvos olimpiadoje dalyvavęs "Time" korespondentas Phillips.

70% bilietai išparduoti vien kaliforniečiams. 15 milijonų olimpinio komiteto biudžetas bus nesunkiai subalansuotas. Televizijai pramonės ir prekybos įmonės vien reklamoms investavo 200 milijonų dolerių. Numatyta, kad bus 600,000 žiūrovų, kurie išleis per tris milijardus dolerių.

Tuo tarpu viena yra aišku: tikrasis pralaimėtojas yra olimpiadą boikotavusi Sov. Sąjunga.

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai ir iša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Kitataučių laikraščiuose pasidairius

Juose dažnai minimi ir lietuviai

Toronte leidžiamas ir nemokamai miesto bibliotekose gaunamas mėnesinis laikraštukas "The Peace Calendar" š. m. liepos mėn. laidoje apie Sov. Sąjungoje valdžios suorganizuotas "taikos" grupes taip rašo: "Nors taikos grupės ir yra valdžios remiamos, tačiau jokios valdžios ar komunistų partijos finansinės pagalbos negauna. Pinigų telkimas remiasi savanoriškais įnašais. Pvz. darbovietė gali kolektyviai nubalsuoti paskirti dienos uždarbį sovietų taikos fondui". Lietuvos žmonės nusišundžia, kad dalis jų uždarbio yra atskaitoma "Pax sovietica" šalininkams Vakarų pasaulyje paremti.

Niujorke kas du mėnesius leidžiamas žydų laikraštis "Martyrdom and Resistance" gegužės-birželio mėn. laidoje rašo, kad New Brunswick, NJ, Ahavas Ahim sinagogos kongregacija nutarė globoti Rokiškio miestą. Kantorius Boro sako: "Šiandien Rokiškyje nėra žydų. Apsiimdama globoti šį miestą, mūsų kongregacija įamžina sielą ir širdį žydų, kurie kadaise ten klestėjo."

Apie karo nusikaltėlių įsėkijimą ten pat rašoma: "Lengva yra pritarti OSI (Office of Special Investigation) bendradarbiavimui su Izraeliu, tačiau OSI ne visada randa pritarimą, kai bendradarbiauja su kitais 'partneriais', ypač rusais. Būdingai OSI puola vienas lietuvių leidinys, kurio viename straipsnyje sakoma: 'Argi Jungtinių valstybių teisingumo departamento skyrius, 40 metų po karo, turėtų bendradarbiauti su KGB JAV politiniuose teismo reikaluose... Argi bendradarbiavimas su KGB nėra tas pats kaip bendradarbiavimas su Gestapo?'"

Britanijos Londone leidžiamas informacinis biuletenis "Soviet Nationality Review" gegužės mėn. laidoje rašo, kad Lietuvos nomenklatura (aukštus partijos pareigūnus) pateko V. Mikučiauskas, V. Kliukūnienė ir A. Christiakovas. Kitose laidoose rašoma apie kun. A. Svarinską ir Lietuvos komunistų partijos pir-

mojo sekretoriaus Griškevičiaus kalbą, kurioje jis skundėsi partijos "aparačių" savanaudiškumu.

Griškevičiaus žodžius patvirtina V. Vokietijoje leidžiamas rusų žurnalas "Posev", kurio birželio mėn. laidoje yra rašoma: "Vilniaus nomenklatiniai žymūnai turi savo rezidencijas dažniausiai dviejuose vietose: Antakalnyje ir pagal upę prie kino studijos. Kiekviena šių rezidencijų kainuoja 250-500 tūkstančių rublių. Vidus yra išpuoštas pagal lietuvišką stilių. Paprastai ten būna baras su šviesos efektais, pirtis pritaikyta visai grupei, baseinas, salė šokiams. Visas namų apstatymas yra importuotas. Šalia to, daugelis turi vasarnamius pačiose gražiausiose Lietuvos vietovėse, prie ežerų arba salose. Daugelis turi lėktuvus, skraido iš Vilniaus į Palangą, į pajūrį. Aplamai, jų gyvenimo stilius yra kopijuojamas iš filmų apie milijonierius. Rusų į savo tarpą jie paprastai neįsileidžia. Pavydi jugoslavų, rumunų ir lenkų (iki "Solidarnosc") partijos aparaticams, kurie turi daugiau laisvų."

Winnipege leidžiamas lenkų savaitraštis "Czas" išspausdino gana plačią "Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos" 57 nr. santrauką. Santraukos autorium V. Sznarbachowski rašo, kad pas Rimo Burbos tėvus Druskininkuose lankėsi aukštųjų sovietų karininkai. Rimas Burbas Afganistane pateko į partizanų nelaisvę, o iš ten į Raud. kryžiaus stovyklą Šveicarijoje. Sovietai reikalavo, kad Rimo tėvai rašytų jam laiškus ir prašytų nepasilikti Vakaruose. Rusų žurnalas "Posev" rašo, kad sovietų kariai, internuoti Šveicarijoje, negauna jokios Vakarų pasaulio spaudos ir kad šveicarai neleidžia dvasiškams jų lankyti.

Stovykloje yra tik propagandinė sovietų spauda. Internuoti karius sovietų pareigūnai dažnai lanko. Pagal "Posev", tai yra pirmą sovietų Gulago koncentracijos stovyklą Vakarų pasaulyje. Ir vis dėlto daugumas karių atsisako vykti į Sov. Sąjungą. J.B.

Tėviškes žiburiai • 1984. VII. 31 — Nr. 31 (1798) • psl. 5

Solistė VIOLETA RAKAUSKAITE koncertuoja Hamiltone 1984.VII.8. Ji taip pat sėkmingai koncertavo Laisvės olimpiados išklmėje Toronte 1984.VII.2. Dalyvavo 2500 asmenų Nuotr. J. Miltenio

Sibiro kalinio laiškas

Čia spausdiname dalį laiško, gauto Vakaruose š. m. birželio mėnesį. Jame atsispindi nuotaikos jauno tautiečio Juliusa Sasnausko, atliekančio bausmę Sibire. RED.

Brangus bičiuli,

Tai bent stebuklas nutiko — ogi kyšt-pakyšt vieną gražią dieną jūsų laiškas, tas mielas, ir seniai lauktas svetelis! Kokie geri vėjai ji man atpūtė, o gal patvinusios upės atplukdė? Juk nuo pat pereitos žiemos nė viena jūsų eilutė neprasmuko čia. Gal tai reiškia klimato pasikeitimą? Kaip ten bebūtų, didelis man džiaugsmas. Prisiminiau tą vasarą, kada atskriejo į Sibirą pirmoji žinutė iš Memmingeno. Ir dabar toks pat netikėtus, jaudinantis susitikimas. Dėkui, labai dėkui už jį.

Tuo tarpu jūsų siuntinukus gaunu reguliariai, jie, pasirodo, laimingesni už savo jaunesniuosius brolius — laiškus. Vieną jų, kur kovo mėn. siųstas, gavau šiandien. Ačiū už skanią arbatą, sriubas, saldainius. Ir žiebtuvėliai gerai užsitarinauja, tik gaila, kad jų negalima čia užpildyti. Anksčiau šį mėnesį dar du jūsų siuntinukus esu gavęs. Širdingai dėkoju jums už rūpestį ir gerumą, bet neramu, kad tam dalykui jūs išleidžiote daug pinigėlių. Esu dabar jūsų aprūpintas puikiais skutimosi

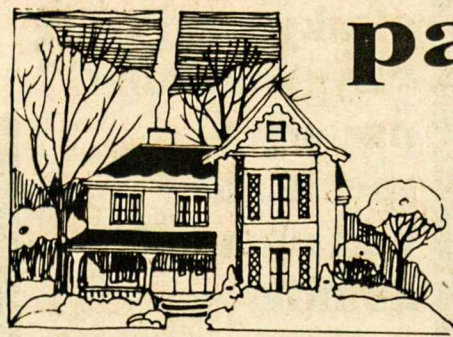
reikmenimis ir jaučiuosi jau tikras vyras. Ką gi, ir metų jau vyriškas skaičius — 25-ri kovo mėnesį sukako. Bėga laikas!

Rašiau jums praeitą kartą, kad šis pavasaris buvo man didelių svajonių ir vilčių metas, kad tikėjau si parvažiuoti namo atostogų. Deja, tie gražūs planai nuėjo niekais. Valdžia į mano pareiškimą atsaikė, kad tokią malonę reikia užsitarinauti. Belieka dabar tik "skambučio" laukti, lygiai už dviejų metų ir tikėtis, jog ši ekskursija po Sibirą nebus pratęsta. O atostogas pavyko perkelti vasaron, tada vėl atvažiuos mama ir gal kas nors iš draugų. Daugiau lyg ir jokių svarbių naujienų. Jau užbaigėm kūrenimo sezoną, taigi dabar dirbsiu visokius atsitiktinius darbus. Bus truputį sunkiau, mažiau laisvalaikio turėsiu.

Pavasaris į Sibirą niekaip nenori ateiti. Buvo kelias dienas atšilę, bet paskui sniego užfudžio... Savaitės bėgyje praėjo visi keturi metų laikai. Neveltui juk stebuklų kraštas! Dabar lauke rudeniškas vaizdas, kasdien lyja, vėjai švilpauja, ir žemė dar plika. Žodžiu, visai nelinksmas, visai ne gegužės mėnuo — "wunderschoene Monat Mai"!

Julius

Kur galite izoliuoti savo namus ir gauti pagalbines paramą iki \$500?

Izoliacija yra vienas geriausių namo patobulinimų bei investavimų. Be to, pagelbės ir Kanados vyriausybė.

Gera izoliacija ir apsauga nuo vandens gali sumažinti jūsų šildymo išlaidas iki 40 nuošimčių ir padaryti jūsų namus jaukesnius.

Siekdama pagelbėti kanadiečiams sumažinti jų namų izoliavimo ir vandens nepralaidumo išlaidas, Kanados energijos, kasyklų ir išteklų ministerija teikia paramą iki \$500 per Kanados namų izoliacijos programą (Canadian Home Insulation Program — CHIP).

Jeigu esate savininkas, nuomininkas arba šeimininkas, ir jūsų namas buvo pastatytas prieš 1977 metus, turite teisę gauti CHIP paramą. Parama apmokės 60 nuošimčių medžiagos ir darbo išlaidų iki \$500 už izoliacijos pagerinimą pagal vyriausybės nustatytą minimumą.

Energija, kasyklos ir ištekliai

KANADA

kur gi daugiau?

Government of Canada

Gouvernement du Canada

Canada

Return this coupon to: Publications Canada, P.O. Box 1986, Station B, Ottawa, Ontario K1P 6G6

Please send me the booklet Canada. Where Else? in:

☐ ENGLISH ☐ GREEK
☐ FRENCH ☐ ITALIAN
☐ CHINESE ☐ PORTUGUESE
☐ GERMAN ☐ UKRAINIAN

NAME: _____
ADDRESS: _____
CITY: _____ PROVINCE: _____
POSTAL CODE: _____

CH-5510-1 Canada

Vertimas — "Tėviškes žiburių"

Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktis (1484-1984)

Religinio pasaulio lietuvių katalikų kongreso Toronte PROGRAMA

RUGSĖJO 1, ŠEŠTADIENIS

10 v.r. atidarymas (organizacinio komiteto pirmininkas **dr. Juozas Sungaila**, Centrinio šv. Kazimiero sukakties komiteto pirm. Vytautas Volertas, vysk. **Vincenzo Brizgio** invokacija).

10.30 v.r. paskaita "Kazimiero šventumas ir lietuviškumas" — kun. **prof. Paulius Rabikauskas, SJ**, iš Gregorinio universiteto Romoje.

11.30 v.r. paskaita "Krikščionybės ir ateizmo grumtynės mūsų tautoje" — **dr. Juozas Girmius**, buvęs "Lietuvių enciklopedijos", žurnalo "Aidai" redaktorius, filosofinių studijų ir įvairių veikalų autorius iš Bostono.

Pietų pertrauka iki 2 v.p.p.

2 v.p.p. svarstybos (simpoziumas): "Religinė išeivijos jaunimo orientacija — kas stiprina ir kas silpnina jo tikėjimą" — vadovė **Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė**; nariai — **Laima Gustainytė-Undrienė, Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė, dr. Saulius Jankauskas, stud. Edis Putrimas.**

8 v.v. vakaronė — sceninė jaunimo programa (kazimierinis montažas, duetas ir kt.), pabendravimas jaunimo ir kitų kongreso dalyvių.

Visi šie renginiai bus "Royal York" viešbutyje (100 Front St. W.).

8 v.v. opera "Dux Magnus" Ryersono teatre (43 Gerrard St. E.). Kompozitorius ir dirigentas — **Darius Lapinskas**, libreto autorius — **Kazys Bradūnas**. Smulkesnė informacija apie operą — atskirame leidinyje.

RUGSĖJO 2, SEKMADIENIS

1.15 v.p.p. pamaldos Šv. Mykolo katedroje (St. Michael's Cathedral, 200 Church Street).

3 v.p.p. opera "Dux Magnus" (antras spektaklis) Ryersono teatre (43 Gerrard St. E.).

7 v.v. pokylis ir kongreso užbaiga "Royal York" viešbutyje (100 Front St. W.). Baigminis rengėjų žodis ir kongreso manifestas.

Biletų kaina į operą — nuo \$15 iki \$25, į pokylį — \$25. Jie gaunami pas kongreso rengėjų komiteto atstovą V. Taseką (3380 Galena Cres., Missisauga, Ont. L5A 3L8, Canada); N.J. Vaznelių parduotuvių "Gifts International Inc." (2501 W. 77 St., Chicago, IL 60629, USA; tel. 471-1424); religinės šalpos įstaigoje (351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA; tel. 212-647-2434); Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijoje (18022 Neff Rd., Cleveland OH 44119, USA; tel. 216-531-4263); pas E. Binkį (209 Yellow Stone Rd., Plymouth Meeting, PA 19462, USA; tel. 215-828-1150).

Viešbučiai papigintomis kainomis: "Royal York" (100 Front St. W., Toronto, Ont. M5J 1E3, Canada; tel. 416-368-2511); "Westbury Hotel" (475 Yonge St., Toronto Ont. M4Y 1X7, Canada; tel. 416-924-0611). **Kambarių kainos:** "Royal York" — \$74 vienam asmeniui, \$89 — dviem už parą; "Westbury Hotel" — \$68 vienam arba dviem.

Telefonas informacijai iki kongreso: dr. J. Sungaila 416-239-1047.

Organizacinis komitetas

Lituanistikos seminaras jaunimui

Vienuoliktasis Lituanistikos seminaras jaunimui įvyks 1984 m. rugpjūčio 5-19 d.d. Loyola-of-the-Lakes rekolekcijų namuose, netoli Akrono miesto, Ohio valstijoje, JAV. Jį rengia Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centro seminaro komisija. Jis skiriamas laisvai lietuviškai kalbančiam ir skaitančiam jaunimui, baigusiam vidurinį mokslą.

Šių metų seminaro programa skirstoma į tris pagrindines dalis: lietuvių kalbą, literatūrą ir istoriją. Šiemet bus

šeši lietuvių kalbos kursai: Gramatikos pradmenys ir Logika, retorika, iškalba, kuriuos dėstys "Draugo" red. Mykolas Drunga. Lietuvių kalbos kultūra dėstys kun. Juozas Vaišnys, SJ, "Laiškai lietuviams" redaktorius, o Lietuvių kalbos kirkiaivimą dėstys ir Lietuvių kalbos tarimo pratybas praves prof. Antanas Klimas. Meninio vertimo praktiką dėstys Violeta Kelertienė ir skaitys viena literatūros kursą Šiuolaikinė proza Lietuvoje.

Šalia to, yra du kiti literatūros kursai: lietuvių drama, kurį dėstys profesorė Ilona Maziļiauskienė, ir lietuvių išeivijos poezija, kurį dėstys prof. Rimvydas Šilbajoris.

Istorijos trijulę sudaro šie kursai: Lietuvių kultūros istorija, kurį dėstys prof. Vytautas Kavolis, Lietuvos nepriklausomybės metai, kurį dėstys dr. Saulius Sužiedėlis, ir Lietuvos nepriklausomybės pradimas, kurį dėstys dr. Leonas Sabaliūnas.

Šių metų seminaro mokestis yra 310 JAV dolerių vienam asmeniui. Deja, ta suma net neapmoka vieno asmens išlaikymo savikanos, tad rengėjai nuolat kovoja su deficitu. Kaip ir anksčiau, seminarus finansiskai remia įvairios lietuviškos organizacijos, ypač Lietuvių fondas. Be to, yra įvairių institucijų, į kurias norintys seminare dalyvauti gali kreiptis stipendijų. Norintys registruotis seminarui ar susidomėję gauti platesnės informacijos apie stipendijas teikiančias organizacijas gali kreiptis šiuo adresu: PLJS Ryšių centro seminarų komisija, 5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636, USA. LKR

• Užsakykite "Tėviškos žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

Lietuvos pajūrio bei garsiojo Rambynų dukra **ELZE JANKUTĖ** dėkoja iš širdies jos pagerbtuvių rengėjams bei dalyviams Toronte, kur buvo paminėta jos 90 metų amžiaus sukaktis 1984.VII.16 Nuotr. St. Dabkaus

Čikagietė solistė **ALDONA BUNTINAITE** dainuoja **ELZES JANKUTĖS** pagerbtuvėse 1984.VII.16 Toronte, kur buvo iškilmingai paminėta jos 90 metų amžiaus sukaktis Nuotr. St. Dabkaus

Nuodai pavergtoje lituanistikoje

Okupuotos Lietuvos vadovėliuose tėra "plačioji tėvynė" Sovietų Sąjunga

AURELIJA BALASAITIENĖ

Baigiantis mokslo metams, viso laisvojo pasaulio lituanistinių mokyklų mokytojai savo širdžių gilumoje jaučia pasitenkinimą ir džiaugsmą, vertindami savo darbo rezultatus. Kai kuriose mokyklose pilnai einamas dvylikos metų kursas, į gyvenimą išleidžiami abiturientai, kurie jau yra gerai supažinę su savo tautos praeitimi, pramokę kalbą, pamilę literatūrą, muziką ir užsikrėtę lietuviškos kultūros dvasia. Atsižvelgiant į tai, kad ne tik dabartiniai moksleiviai, bet ir jų tėvai jau yra gimę toli už savo gimtosios žemės ribų, tai yra didžiai vertintinas laimėjimas. Kaip šiltadaržio žiedus svetimame klimate mes brandiname ir auginame naują kartą, į kurios rankas su laiku turėsime atiduoti mūsų visuomenės aspiracijų ir Lietuvos laisvės kovos vairą.

Žvilgsnis į Lietuvą

Bet negyvename užmerkto akimis, iš visokeriopų šaltinių semdamiesi žinias apie dabartinį Lietuvos gyvenimą. Ir propagandiniuose leidiniuose skaitome tarp eilučių, platiname ir skaitome "Kroniką", įvairiais būdais gauname žinias, knygas ir pranešimus. Susidarome vaizdą, kuris šiurpu nukrečia, bet neprarandame vilties, manydami, kad vis dėlto mūsų tautos žiedas savojoje žemėje, kad ir po primesito komunistinio jungo našta, kalba lietuviškai, dainuoja lietuviškai...

Tik kyla klausimas: ar visada kalba atspindi žmogaus dvasią? Ar kalbos negalima panaudoti dvasios sužlugdymui, kaip subtiliai stiprų ginklą? Todėl netenka stebėtis, kad ir lietuviškai kalbant galima jau nebegirdėti tos dvasios, kuri mūsų kalbą suformavo mūsų istorijos ir kultūros raidoje.

Sovietiniai vadovėliai

Lietuvos rusifikacijos paslėpti nei pridengti okupantas negali. Lietuvių kalba stumiamą iš įstaigų ir mokslo institucijų, gatvių užrašų, skelbimų, plakatų, nors pradinėse mo-

kyklose ir gimnazijose dar dauguma dalykų dėstoma lietuvių kalba. Bet susipažinkime su vadovėliais.

Kaip pavyzdį čia noriu nurodyti A. Čiuplio ir S. Pupeikio "Saulutės elementorių" (Kaunas, 1972, išleido "Šviesa", 21 laida). Iš viršaus pažiūrėjus, tai dailus, patrauklus leidinys, gausiai ir skoningai iliustruotas, spalvingas ir nuoseklus, net ir su dailiaisiais pavyzdžiais, skiriamas, atrodo, pirmiesiems pradžios mokyklų skyriams. Antrasis leidinys yra 1968 m. Kaune išleistas "Mokytojo lituanisto darbo klausimai", Lietuvos TSR Švietimo ministerijos mokyklų mokslo tyrimo instituto leidinys, "iš šeštųjų respublikinių pedagoginių skaitymų" sudarytas L. Gedvilio ir R. Norkevičienės.

Plentaitės pasisakymas

Įvardiname žodyje Kauno rajono Kulautuvos sanatorinės mokyklos internato mokytojos V. Plentaitės pasisakymas apie vadovėlio tikslus susumuotas straipsnio antraštėje: "Didaktinės medžiagos naudojimas mokinių komunistiniam auklėjimui per sintaksės pamokas".

Iš straipsnio matyti, kad toji knyga yra skirta mokytojams ir tėvams. Abejonės nėra, kad autorė yra sumani pedagogė, kuriai lietuvių kalbos ir sintaksės mokymas nėra lietuvių kalbos pamokų pirminis uždavinys, bet tik įrankis komunistinės ideologijos skiepimui ir tautinės tapatybės naikinimui. Savo straipsnį V. Plentaitė baigia tokia išvada: "... iš anksto apgalvojus mokomuosius ir auklėjamuosius tikslus (mano pabraukta, A.B.), parinkus idėjinio-meninio atžvilgiu veiksmingą didaktinę medžiagą, per sintaksės pamokas galima mokinius ne tik mokyti gramatikos sąvokų, skrybros taisyklių, bet ir auklėti juos komunistiškai".

Bandau teisinti ir suprasti komunistinių idėjų propagavimą, atsižvelgiant į okupanto nustatytą mokymo planą. Bet nieku negalima pateisinti sisteminio ir pastovaus "internacionalizmo", vengiant net ir menkiausių užuominų apie

mokinių gyvenamą kraštą. Štai keli diktantų tekstai: "Azerbeidžanas toli nuo mano gimtinės (ne tėvynės, A.B.)... Man labai patinka laisvė, kuriuos rašo Usilova. Afrikiečiams labai patinka Juodoji jūra. Lena, Obė, Jenisiejus teka į šiaurę". Prielinksnį mokymo skyriuje operuojama tokiais pavyzdžiais: "Praeis nedidelis laiko tarpas, ir tu tapsi mūsų šalies nuo Čukotkos iki Baltijos jūros, nuo Murmanskio iki saulėtojo Turkmenistano paveldėtoju". Tokios pamokos metu patariama mokiniams parodyti žemėlapyje "kokios plačios Tėvynės paveldėtoju taps kiekvienas šiandieninis moksleivis". Taip pat siūloma mokiniams nagrinėti žodžius, kuriais "atskleidžiama mintis apie tokias neaprepiamas tarpybinės šalies platybes".

Jieškau žodžių "Lietuva", "Nemunas", "Neris"... Mirga "raudonos vėliavos", "pionierių būrys", Obė, Maskva... Ir taip lietuvių vaikai nuodijami klaidingais plačiosios tėvynės pažadais, atimant iš jų žemės šaknis ir lietuviško kraujo balsą.

Rusiški pavyzdžiai

Nepamirštami ir būsimieji talentai: rašytojai, poetai, dramaturgai. "Savarankiškų mokinių darbų planavimas klasėje" jau ne vien moko lietuvių kalbos sovietinių sąvokų ir vardu mišrainėje, bet siekia paliesti ir pačią jautriausią brestančio jauno žmogaus dvasios stygą — jo kūrybingumą. Temų ir turinio planavimui remiamasi knyga "Gavrikas ir Petia" bei V. Katajevo romanu "Baltuoju burė vienija": "Per didžiųjų literatų kūrybos pavyzdžius planuojama meninių tekstų analizė, krįpstant į glesnį literatūros nagrinėjimą ir vertinimą". Kalbant apie peizažo sąvoką, net ir "Eglė, žalčių karalienė" yra ne toji, kuri gimė mūsų liaudies vaizduotėje, bet kurią sukūrė Salomėja Nėris. Poezijos citatų tarpe matyti Liudo Giron "Berželis". Jį nagrinėjant moksleivui pateikiamas toks klausimas: "Kuriais žodžiais poetas išreiškia neapykantą fašistams?"

Laisvos temos

Toliau vadovėlyje kalbama apie medžiagos rinkimą nurodyta tema. Tuo klausimu plačiai ir autoritetingai pasisako O. Šniukštienė. Atrodo, kad laisvas temų mokyklose riziķinga skirti, nes jaunuose rašytojuose pasireiškia dar nepažabota, nesužalota, romantiška, lietuviška dvasia. Autorė skelbia savo mokslo metų darbo patirtį: "... pasitaikė ir čia saldžių mėnesienų, karalaičių su gulbėmis ir kitų turgaus meno šedevrų". Tai įrodo, kad ir apsupti geležine uždanga, izoliuoti nuo laisvo pasaulio mūsų jaunieji vis dar svajoja apie karalaičius, mėnesienas ir gulbes...

Literatūros būreliai

V. Monkevičius savo straipsnyje jau konkrečiai nurodo, kaip indoktrinacija pradeda literatūros būrelių darbe. Su nostalgija prisimenu nepriklausomos Lietuvos literatūrinius būrelius gimnazijose, kurie išaugino ne vieną mūsų rašytoją, poetą ar dramaturgą. Pagal V. Monkevičių, literatūros būrelio darbą reikia planuoti taip: 1. pasikviesti draugus ukrainiečius į literatų draugystės vakarą (jis nesako, kuria kalba planuojamas vakaras); 2. nuvykti į Staroje Selo vidurinę mokyklą. Konkrečiai plane numatoma "tęsti draugystę su UTSR Lvovo srities mokyklos literatais, keistis patyrimu, susirašinėti kolektyviai ir individualiai, pasikeisti būrelių veiklos nuotraukomis, magnetofono juostelėmis su savo programų įrašais, suorganizuoti Kociubinskio (kas jis? A.B.) 100-ųjų metinių minėjimą, pasikviesti rusų literatūros ateistų narius..." ir t.t.

Kad toji metodika nelieka be skaudžių rezultatų, liudija straipsnis "Draugystė palieka pėdsakus". Internacinis auklėjimas, pasak V. Monkevičiaus, įgauna formalų pobūdį, ir jis su pasididžiavimu cituoja pavienių moksleivių pasisakymus: "Aš neįsivaizdau (Nukelta į 9-tą psl.).

Government of Canada

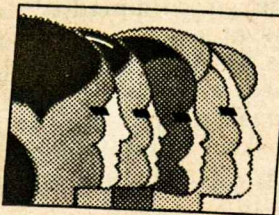
Gouvernement du Canada

Kanados vyriausybės atsakymas į raštą "Lygybė dabar!", parengtą specialaus parlamento regimų mažumų klausimu kanadiečių visuomenėje, dabar jau gaunamas.

Jei norite gauti jo kopiją, rašykite arba atsiųskite čia žemiau spausdinamą atkarpą šiuo adresu:

Multiculturalism Canada
Communications Directorate
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

RESPONSE
of the Government of Canada to
EQUALITY NOW!

Response of the Government of Canada to
"Equality Now!"

Name:

Address:

City:

Province:

Postal Code:

Canada

Canada

AMBER VIDEO PRODUCTIONS

Edvardas Gataveckas

Vestuvių iškilmių filmavimas "video" būdu Toronte ir apylinkėse. Žema kaina.

Skambinti telefonu
242-4114 Toronte.

Norintiems parodomi pavyzdžiai.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

1001 CHAPLAIN ST. TORONTO, ONT. M5P 1A5

1001 CHAPLAIN ST. TORONTO, ONT. M5P 1A5

1001 CHAPLAIN ST. TORONTO, ONT. M5P 1A5

Turner & Porter

Baltistikos konferencijoje Montrealyje 1984.VI.14-16. Iš kairės: prof. A. J. GREIMAS, skaitęs paskaitą, Baltistikos studijų draugijos pirm. prof. W. SCHMALSTIEG, konferencijos organizacinio komiteto pirm. dr. M. DANYTĖ, mokslinės programos komisijos pirm. dr. T. MILJAN

Lietuviai atsilieka baltistikos srityje

Baltistikos konferencija Montrealyje ir lietuvių įnašas: lietuvių paskaitininkų bei komentatorių buvo 35, o latvių per 60

J. V. DANYŠ

AAAS (Association for the Advancement of Baltic Studies) įsteigė lietuvių, latvių ir estų akademikų JAV-se puoselėti įvairių mokslo šakų studijas lietuvių, latvių ir estų klausimais. Trijų Baltijos kraštų kultūrinis ir politinis gyvenimas rišosi praeityje, rišasi ir dabar su visų tautų prie Baltijos jūros gyvenimu, todėl baltistikos studijose liečiamos ir kitos tautos, kiek tai turi ryšio su trimis Baltijos kraštais.

Draugijos veikla

Pirmoji mokslinė konferencija įvyko Maryland universitete 1968 m. Tada formaliai įsteigta sąjunga su 100 narių. Dabar AAAS yra tarptautinė organizacija su 1,500 narių iš kelių šalių, kurių pusė nėra baltiečių kilmės.

AAAS leidžia žurnalą "Journal of Baltic Studies", konferencijų darbus ir mėnesinius biuletenius, bet svarbiausias jos uždavinys yra rengti mokslines konferencijas kas antri metai. Š. Amerikos universitetai. Konferencijos būna atviro visiems, kurie domisi baltistika. Skelbiama spaudoje ir pranešimai siunčiami ne tik nariams, bet ir universitetams bei institutams, kurių mokslo programoje liečiami baltistikos klausimai. Prieš konferenciją Montrealyje išsiųsta apie 3,000 pranešimų.

Konferencija Montrealyje

Montrealio universitete 1984.VI.14-16 įvykusi konferencija buvo devintoji ir pati gausiausia paskaitų bei dalyvių skaičiumi. Dieną prieš konferenciją, 1984.VI.13 įvyko du seminarai, kurie oficialiai nebuvo konferencijos dalis. Vienas jų buvo skirtas latvių folkloristui Krisjanis Barons, kuris laikomas latvių literatūros atgimimo tėvu. Antrame tarptautiniame seminare nagrinėta Suomijos, Estijos ir Latvijos provincijų padėtis caristinėje imperijoje.

Iš viso, įskaitant ir šiuos seminarus, konferencijos programoje buvo 184 paskaitos su 211 paskaitininkų ir komentatorių iš Anglijos, Australijos, JAV, Izraelio, Kanados, Prancūzijos, Suomijos, Švedijos, Šveicarijos ir V. Vokietijos. Taip pat buvo iš Lenkijos 1, Latvijos 4 ir Estijos 2. Kol kas dar nė vienoje konferencijoje nebuvo dalyvių iš Lietuvos, nors praėjusios konferencijai Minnesotos unte 1982 m. buvo užsiregistravę, bet neatvyko. Montrealio konferencijoje paskaitos buvo iš 10 sričių 68 sesijose.

Pradžios iškilmė

Konferenciją pradėjęs AAAS pirm. prof. W.R. Schmalstiegas pirmiausia priminė, kad birželio 14 d. pirmena masinis lietuvių, latvių ir estų trėmimas. Ištremtųjų, įkalintų ir žuvusių tarpe buvo tūkstantčiai baltiečių mokslo žmonių. Jie buvo pagerbti tylos minutė.

Sveikino Montrealio universiteto vicerektorius prof. R.J. A. Levesque, kultūrinį grupių ir imigracijos ministerio atstovė Mme Juliette Barselo, Australijos, Švedijos ir V. Vokietijos mokslo akademijų atstovai.

Prof. dr. Bronius Kaslas prancūzų ir anglų kalba skaitė įvadinę konferencijos paskaitą "Kai kurios prancūzų mintys apie baltiečių tautas".

Prancūzų įtaka

Pagrindinė konferencijos tema buvo "Tiltai tarp baltiečių ir prancūziškai kalbančio

pasaulio", todėl konferencija vyko prancūziškoje Kvebeko provincijoje ir prancūziškai universitete. 53 paskaitos lietuvių, latvių ir estų akademikai JAV-se puoselėti įvairių mokslo šakų studijas lietuvių, latvių ir estų klausimais. Trijų Baltijos kraštų kultūrinis ir politinis gyvenimas rišosi praeityje, rišasi ir dabar su visų tautų prie Baltijos jūros gyvenimu, todėl baltistikos studijose liečiamos ir kitos tautos, kiek tai turi ryšio su trimis Baltijos kraštais.

Pažymėtina, kad Paryžiuje yra "Centre d'études baltes" (Baltistikos studijų centras) ir "Société des amis de Moscou" (Milašiaus bičiulių draugija), kurių atstovai dalyvavo šioje konferencijoje.

Iš kitų kraštų keturi paskaitininkai nagrinėjo Napoleono žygio reikšmę Baltijos kraštuose. Literatūros sekcijoje daug paskaitų buvo apie prancūzų įtaką latvių, lietuvių ir estų literatūrai, taip pat apie Oskaro Milašiaus ir Algirdo Greimo darbus. Birutė Ciplijauskaitė iš Wisconsin universiteto ir Aldona Šlepetytė-Jannace iš Pace un-to buvo prancūziškų sesijų vadovės. Stasys Goštautas skaitė paskaitą apie Jurgį Baltrušaitį, Viktoriją Skrupskelytę iš Oberlin kolegijos — apie prancūzų simbolių įtaką Lietuvoje, Rimvydas Šilbajoris iš Ohio valstybinio un-to — apie Sigito Gedos ciklą "François Villon".

Pagerbtas mokslininkas

Dr. Vytautas Pavilaniš - daugelio mokslinių studijų autorius

Montrealietis profesorius dr. Vytautas Pavilaniš, savo mokslinę karjerą pradėjo prieš 40 metų Paryžiuje, Pasteuro institute kaip mikrobiologas. 1948 m. atvyko, kartu su profesorium Pierre Lepine, į Montrealio universitetą ir įsteigė virologijos laboratoriją. Prof. P. Lepine sugrįžęs į Paryžių, dr. V. Pavilaniš pasilikio Montrealio universitete kaip profesorius virologas. Iš tikrųjų jis pirmasis atnešė čia virologijos mokslą, tapdamas pirmuoju virologu-kūrėju Kvebeko istorijoje. Per jį Kvebekas pažino virusinę patologiją ir gydymąsi priemonės.

Virologijai dr. V. Pavilaniš atidavė visus savo gabumus ir per eilę metų išliko iš mokslo viršūnės. Jis yra parašęs 130 mokslinių straipsnių ir davęs 150 pranešimų moksliniuose virologų ir mikrobiologų suvažiavimuose.

Eidamas atsakingas mikrobiologijos instituto mokslinio direktoriaus ir virusų bei skiepų skyriaus vedėjo pareigas, dr. V. Pavilaniš buvo kartu ir Kvebeko universiteto vicerektorius bei virologijos profesorius. Jis yra skaitęs paskaitas Montrealyje, Kvebeko, Toronto, Vilniaus, Porto au Prince (Haiti), Kairo, Romos ir Šanchajaus universitetuose.

Dr. V. Pavilaniš yra turbūt vienintelis lietuvis, apdovanojamas 1977 m. karalienės medaliu, narys (fellow) of Royal College of Physicians, ir vienintelis lietuvis, priimtas į Kanados mokslų draugiją (Royal Society of Canada).

Dr. V. Pavilaniš, ruošdamasis išeiti į pensiją, patyrė dėkingumą bei įvertinimą ir iš savo kolegų. 1983 m. rugsėjo 17 d. gavo Kvebeko mikrobiologijos draugijos garbės nario pažymėjimą už nuopelnus mikrobiologijos srityje, o š. m. birželio 14 d. Kingstone jam premiją įteikė Kanados mikrobiologijos draugija už nepaprastus

Paskaitos iš daugelio sričių

Paskaitos buvo paskirstytos į 10 pagrindinių sričių: archeologijos, bibliografijos, folkloro bei mitologijos, gamtos aplinkos, istorijos, lingvistikos, literatūros, meno, muzikos ir socialinių mokslų. Kai kurios paskaitos buvo labai specifinės, kaip pvz. "Kai kurios problemos lietuviškoje morfologijoje" (Jules Levin iš Kalifornijos un-to), kitos daugiau populiarios, kaip pvz. "Seniausios žinomos deivės baltų mitologijoje" (Marija Gimbutienė iš Kalifornijos un-to), "Lietuviškos sutartinės" (G.O. Markevičiūtė-Kupčinskienė iš Bostono). Kai kurios paskaitos svarstė šių dienų problemas, kaip pvz. "Sovietų ryšio priemonių reakcija į baltiečių žygius Stockholmo saugumo konferencijoje" (Dzintra Bungs iš "Laisvės radijo"), "JAV atominis planavimas ir Baltijos kraštai" (Gary Guertner iš JAV karinės kolegijos).

Kai paskaitų skaičius toks gausus, ir jos vyksta kartu 8 auditorijose, galima išskirti tik mažą jų dalį. Klausytojams teko spresti ką pasirinkti, o pasirinkimas buvo didelis.

Visai konferencijai užsiregistravo 250 asmenų, apie 150 — vienai ar dviem dienoms ir dar 100 Montrealio baltiečių atsilankė kaip svečiai, todėl ir specialios sesijos turėjo pakankamai klausytojų.

(B. d.)

tus nuopelnus toje srityje. Tokia premija įteikiama tik labai išimtiniais atvejais. Ta proga dr. V. Pavilaniš skaitė dalyvavusiems mokslininkams 1 val. paskaitą.

Dr. V. Pavilaniš yra taip pat Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys.

Atrodo, dr. V. Pavilaniš bus sunku išeiti į pensiją, nes visiems jo mokslinis patyrimas yra reikalingas. Jungtinių Tautų sveikatos organizacija jį siunčia kaip specialistą į Egiptą, Libaną ir Meksiką, o Kvebeko valdžia — į Kubą, Meksiką, Graikiją ir Kiniją.

Atsiųsta paminėti

Romas Viesulas, TELESFORAS VALIUS, įžanga Paul Duvalio (vertimas į anglų kalbą Vileto Kertienės). Išleido TAV Publishing, 84 Pinecrest Rd., Toronto, Ontario M6P 3G5. Toronto 1984 m., 144 psl. Kaina \$55.00. Tai nepaprastai gražiai ir skoningai išleista knyga, kurioje atspausdinti svarbesnieji velionies dailininko kūriniai — juodi-balti ir spal-

voti. Tekstas — anglų ir lietuvių kalbomis.

AIDAI 1984 m. 3 (346) nr. Straipsniai: Bronis Kaslas, Egzilių vyriausybę ir veiksmų problemą; dr. Povilas Reklaitis, Prie šv. Kazimiero ikonografijos; J. Jakštas, Istoriko nueitas kelias su kryželiu (apie a.a. kun. Viktorą Gidžiūną, OFM); Vincas Natkevičius, Maxo Schelerio meilės filosofija ir kiti. Be to, skiriami "Iš minties ir gyvenimo, "Knygos". Numeris iliustruotas dail. Alfonso Dargio tapybos nuotraukomis. Vyr. red. dr. Leonardas Andriejus, OFM (361 Highland Blvd., NY 11207, USA). Metinė prenumerata \$20.00.

Kanadiečiai baltistikos konferencijoje su Baltistikos studijų draugijos pirmininku amerikiečiu prof. W. SCHMALSTIEGU (antras iš kairės). Iš kairės E. ŠERNIENĖ, S. GINAITIS, G. ŠERNAS

Apie nuostabią išminčių piliulę

Iš Česlovo Milašiaus knygos "Pavergtas protas"

Tiktai XX š. viduryje daugelis Europos kraštų gyventojų gana nemaloniu būdu suprato, kad kompliktuos ir paprastam mirtingajam gana sunkiai suprantamos filosofinės knygos turėjo tiesioginę įtaką jų likimui. Duonos porcija, kurią valgė, jų darbo sritis, jų ir jų šeimų gyvenimas, ėmė priklausyti nuo vienokio ar kitokio principinio ginčo išsprendimo, kuriam iki šiol jie jokio dėmesio neskyrė.

Filosofas, jų nuomone buvo savos rūšies svajotojas, kurio samprotavimai jokių realių pasekmių neturi, normalūs duonos valgytojai nuobodžiaudami laikė filosofijos egzaminus, stengėsi apie ją, kaip niekam nereikalingą dalyką, kuo greičiausiai pamiršti. Didelis marksistų proto darbas jų akys galėjo būti dar vienas bergždžias žaidimas. Tiktai negausūs pavieniai asmenys suprato šio abejingumo reikšmę, jo priežastis ir galimas pasekmes.

* * *

1932 m. Varšuvoje pasirodė keista knyga. Tai buvo dviejų tomų apysaka "Nepasitotinimas". Šios knygos autoriumi buvo St. Ign. Witkiewicz, filosofas, tapytojas ir rašytojas. Ši knyga, kaip ir jo ankstesnė nioji apysaka "Rudens atsiveikimas", negalėjo tikėtis gausių skaitytojų. Autoriaus kalba buvo sunki, pilna naujadarų ir žiaurių erotinių scenų aprašymų. Šalia to buvo ištisi puslapiai diskusijų su XX š. pažinimo teoretikais — Husserliu, Carnapu ir kitais. Be to, ne visada galima buvo atskirti kur autorius kalba rimtai ir kur juokauja, o knygos tema atrodo esanti gryn fantazija.

Apysakos veiksmas vyksta Europoje, tiksliau pasakius, Lenkijoje, kažkokiam neapibrėžtam ateities momente, kurį pagaliau būtų galima apibūdinti kaip dabartį — tai galėtų būti trisdešimties, 40-tieji arba 50-tieji metai. Vaizduojama aplinka buvo muzikų, tapytojų, filosofų, aristokratų ir aukšto laipsnio karininkų gyvenimas. Visa knyga buvo ne kas kita, kaip suirutes studija: pasiutusi, paremta disonansais muzika, lytiniai iškrypimai, paplitęs nokotikų vartojimas, benamė, veltui įieškanti atramos mintis, netikri atsivertimai ir katalikybė, sudėtingos protinės ligos. Visa tai vyko tuo laiku, kai buvo kalbama, kad Vakarų civilizacija ir kraštas, kuriam grėsė pirmas kariuomenės smūgis iš Rytų, yra pavojuje. Tai buvo mongolų-kiniečių kariuomenė, kuri viešpatavo nuo Ramiojo vandenyno iki Baltijos jūros.

* * *

Witkiewicziaus didvyriai yra nelaimingi, kadangi jiems trūksta bet kokių tikėjimų ir veiklos tikslo. Šitokia betiklė ir netvarkos atmosfera viešpatauja visame krašte. Tuo metu pasirodo miestuose dide-

lis vertelgų skaičius, kurie pardavinėja Murti-Bingo piliules. Murti-Bing buvo mongolų filosofas, kuriam pavyko pagaminti vaistą galintį organiskai įskiepyti "pasaulėžiūrą". Ši Murti-Bingo "pasaulėžiūra", mongolų-kiniečių kariuomenės stiprybė, buvo lyg ir sutelkta piliulės pavidale.

Žmogus, kuris imdavo Murti-Bingo piliules, visiškai pasikeisdavo, pasijusdavo giedras ir laimingas. Problemos, su kuriomis jis iki šiol kovojo, staiga jam pasirodydavo bereikšmės ir nevertos rūpesčio. Į žmones, kurie tomis problemomis užsiimdavo, jis žiūrėjo su gailėsčio šypsena. Visų pirma tai lietuš išsprendžiamas būties sunkumas, kuriais aistringai domėjosi pats autorius.

Žmogus, ryjantis Murti-Bingo piliules, nustoja būti jautrus bet kokiems metafiziniais dalykams. Tokius reiškinius, kaip barbariški meno iškrypimai, pergyvenantieji "formos nepasitotinimą", jis jau laikė praeities kvailystėmis; mongolų-kiniečių kariuomenės atėjimo jis nebelaikė savo civilizacijos tragedija, tarp savo bendrataučių gyveno kaip kvailių apsuptas sveikas individas.

Kaskart vis daugiau žmonių imdavo gydytis Murti-Bingo piliulėmis. Tokiu būdu pasiektas ramybė buvo griežtas kontrastas aplinkos nerviškumui.

* * *

Kelių žodžių epilogas: kilo karas, susidūrė Vakarų ir Rytų kariuomenės. Sprendžiamajame momente, prieš didelį mūšį, Vakarų kariuomenės vadai, kuriuo buvo be galo pasitikima, nuvyko į vyriausią priešų būstinę ir pasidavė. Su dideliomis ceremonijomis buvo nukirsta jo galva. Rytų kariuomenė užėmė kraštą ir prasidėjo naujas murtibingizmo gyvenimas. Apysakos didvyriai, kuriuos anksčiau kankindavo filosofinis "nepasitotinimas", nuėjo tarnauti naujai santvarkai, kurdami disonansinės muzikos vietose maršus ir odes arba tapydami abstrakčių vietose visuomeniškai naudingesni paveikslus. Kadangi jie ne visiškai galėjo nusikratyti buvusiosios asmens savybės, tapo būdingais šizofrenijos pavyzdžiais.

* * *

Kai ateina laikas paimti pilną Murti-Bingo piliulių dozę, teisių pažeidėjas skausmingai tai pergyvena, jaučiasi nerviškai sukrėstas ir ne kartą serga. Jis žino, kad tai yra atsisakymas nuo savo buvusio "aš", atsisakymas senų įpročių bei pomėgių. Jeigu jis yra rašytojas, tai nemoka laikyti plunksnos rankoje. Visas pasaulis jam atrodo juodas be jokio vilties švystelėjimo. Rašydamas, iki šiol atiduodavo minimalinę duoklę — savo straipsniuose ar apysakose vaizduodavo kapitalistinių santykių blogį. Gyvenimo kapitalistinėje santvarkoje kritika nėra sunki, ir ją galima visiškai sąžiningai rašyti. Biržais šarlatanai, feodalai, farizejiški menininkai ir nacionalistiniai mušėikos, kuriuos jis pažįsta iš prieškarinių ir karo laikų, yra dėkinga ironiškai medžiaga. Dabar jis vienok turi imti pritarti. (Valdiškoje terminologijoje tai vadinama perėjimu iš kritiško realizmo etapo į socialistinį realizmą). Liaudies respublikose tai įvyko apie 1950 metus.

Iš lenkų kalbos vertė J.B.

Kanadiečiai baltistikos konferencijoje su Baltistikos studijų draugijos pirmininku amerikiečiu prof. W. SCHMALSTIEGU (antras iš kairės). Iš kairės E. ŠERNIENĖ, S. GINAITIS, G. ŠERNAS

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Algimanto Kezio, SJ, meninių nuotraukų parodą Paryžiuje, Tarptautiniame meno centre, birželio 20-26 d.d. surengė "Le Salon de la Photographie Internationale". Ji buvo įtraukta serijon "Photographs Contemporains Americains" ("Dabartiniai amerikiečiai fotografai").

Lietuviams rašytojams 47-tajame tarptautinės rašytojų organizacijos P. E. N. kongrese Tokij mieste gegužės 14-18 d.d. atstovavo Tomas Venclova. Ši organizacija yra įsteigusi specialų komitetą, kuris rūpinasi suimtais bei kalinamais rašytojais ir spaudos bendradarbiais. Į pastarųjų sąrašą yra įtraukti aštuoni lietuvių pagrindžio spaudos darbuotojai — Balys Gajauskas, Gintautas Iešmantas, Vytautas Skudius, Viktoras Petkus, Julius Sasnauskas, Antanas Terleckas, Povilas Pečiūnas ir Algirdas Statkevičius. T. Venclova gegužės 16 d. Tokijo universitete skaitė dvi valandas trukusią paskaitą apie dabartinę okupuotos Lietuvos būklę ir lietuvių rezistenciją. Jis taipgi susitiko su prof. Ikuo Murata, japonų kalbon verčiančiu K. Donelačio ir vysk. A. Baranauko kūrinius.

Čikagos Jaunimo centre, M. K. Čiurlionio galerijoje, saugomų lietuvių dailininkų darbų parodą birželio 3 — liepos 26 d.d. surengė amerikiečių draugija Northern Indiana Arts Association savo muziejuje, Čikagos pašonėje esančiame Munster muziejuje, Indianoje. Ją atidarė miziejus direktorė Marcia Carle. Apie lietuvių dailininkų kelių nuo skurdų iki turtų kalbėjo fotomenininkas Algimantas Kezys, SJ, plačiau paliesdamas jų dailią pokairinę V. Vokietijoje, M. K. Čiurlionio muziejiaus įsteigimą Čikagoje. Jis taipgi supažindino su parodoje dalyvaujančiais dailininkais, atskleidė etniškumo žymes jų darbuose, parodė gražiai išleistas lietuvių dailininkų monografijas. Paroda buvo pavadinta "The Lithuanian Art Heritage: the Čiurlionis Gallery Collection". Jai buvo sutelkta beveik 70 lietuvių išeivijos dailininkų įvairių kūrinių — skulptūrų, audinių, grafikos ir tapybos darbų. Minėtoji amerikiečių meno draugija į savo planus yra įtraukusi metines etninės dailės parodas. Pirmajai tokiai parodai buvo pasirinkti M. K. Čiurlionio galerijoje sutelkti lietuvių dailininkų kūriniai.

Šv. Kazimiero parapijos salė Los Angeles mieste gegužės 20 d. įvyko dviguba šventė — trisdešimt trečiosios konkursinės "Draugo" romano premijos įteikimas Alei Rūtai-Arbienei už romaną "Pirmieji svetur" ir deimantinei dienraščio "Draugas" sukaikiai skirtas iškilas koncertas. Floridos St. Petersburgo gyvenančios mecenatės Jadvygės Zdanavičiūtės-Pupeliens \$2.000 premija, kuria ji norėjo pagerbti savo vyro a.a. Adolfo Pupelio atminimą, Alei Rūtai įteikė iš Čikagos atvykusį "Draugo" renginių komisijos pirm. Mariją Remienę. Alė Rūta dėkodama kalbėjo apie kūrybines savo pastangas, literatūrinius siekius. Naująją laureatę sveikino vyriausias "Draugo" redaktorius kun. Pranas Garšva, MIC. Koncertui buvo pakviesti: čekigietis baritonas sk. Algis Grigas, buvusi Metropolitan operos sol. Maralin Niska, sopranas, jos vyras smuikininkas William Mullenas ir čekigietis akompaniatorius muz. Alvydas Vasaitis. Koncerto pradžiai abu solistai pasirinko lietuvių kompozitorių dainas. A. Grigas atliko J. Gruodžio "Visur tyla", Vl. Jakubėno "Laisvųjų dainą", G. Gudauskienės Alės Rūtos tekstu sukurtą "Aš žinau", M. Niska taip pat lietuviškai — J. Tallat-Kelpšos dainas "Ne margi sakaleliai", "Saulėle raudona", Vl. Jakubėno "Ežerėli". Toliau abu solistai atliko arijas iš Ch. Gounod, A. Ponchiello, G. Verdi, G. Puccini, F. Cilea operų. Jas trim S. Rachmaninovo romansais papildė M. Niska su smuikininku W. Mullenau ir akompaniatoriumi A. Vasaičiu. Ilga C. Franco "Sonata smuikui ir fortepionui" programon išjungė W. Mullenau su pianistu A. Vasaičiu. Koncertą užsklendė A. Grigo ir M. Niskos duetas iš G. Verdi "Traviatos", įdomus savo atlikimu — jis dainavo lietuviškai, jina — itališkai. Vaisėse paaiskėjo, kad sekancios "Draugo" romano premijos mecenatė bus Los Angeles mieste gyvenantis J. Kaributas.

Birštono kultūros rūmų teatro, vadovaujamas R. Kučiausko, savo repertuarą papildė Viktoro Milūno pjesė "Karuselė". Spektaklis yra skiriamas šio rajono žemdirbiams.

Po gastrolių Maskvoje Vilniuje apsilankė Didžiojo Ženevos teatro trisdešimties baletų šokėjų grupė. Vilniaus operos ir baletu teatre Šveicarijos atstovai surengė tris koncertus. Vienas jų — "Tango" buvo skirtas šio šokio istorijai. Į koncertus taipgi buvo įjungti vienašimčiai baletai, sukurti pagal S. Rachmaninovo, C. Debussy, G. Mahlerio, P. Hindemitho, F. Poulencio muziką.

Sol. Nijolė Ambrazaitytė, Vilniaus operos mezzo-sopranas, vilniečius pakvietė į savo 200-ąjį rečitali filharmonijos salėje. Pirmoji dalis buvo skirta romantišioms J. Brahms dainoms. Pasak dainavimo mokytojo Z. Paulausko, labiausiai įsiminė "Mano puikioji mergaitė". Antroje koncerto dalyje buvo meistriskai atlikti B. Gorbulskio, A. Bražinskio, V. Klovos, S. Rachmaninovo, F. Schuberto kūriniai. Talentingai akompanavo koncertmeisteris Augustinas Maccina.

Vilniuje, Pilies muziejuje, atidaryta nauja salė su joje veikiančia nuolatine paroda "Vilniaus istorijos bei kultūros paminklų apsauga ir panaudojimas". Parodoje sutelktos Vilniaus paminklų, senamiesčio pastatų bei kitos nuotraukos. Dvi vitrinų yra skirtos mokslinei ir turistinei literatūrai apie Lietuvos kultūros paminklus. Lenteles atskleidžia, kiek istorijos, dailės, archeologijos, architektūros paminklų yra saugoma Vilniuje ir visoje Lietuvoje. Nuolatinę parodą papildoma archeologinių kasinėjimų radiniai Vilniaus senamiestyje.

Vilniečius pakvietė dail. M. Cvirkienės tapybos darbų paroda, surengta centriniuose Lietuvos dailės parodų rūmuose. Paroda yra apžvalginio pobūdžio, apimanti jos kūrybos kelių nuo pirmųjų žingsnių, 1935 m. baigus Kauno meno mokyklą, iki dabartinių dienų. Parodai sutelkta beveik 80 darbų iš Vilniaus ir Kauno muziejų fondų, asmeninių rinkinių, papildytų naujausiais dailininkės kūriniais. Dail. M. Cvirkienė yra aktyvi respublikinių ir sąjunginių parodų dalyvė. Asmeninės jos parodos buvo surengtos ir užsienyje — Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Italijoje.

Šeštą kartą Druskininkuose buvo surengtas tradicinis vokalinis ansamblų konkursas "Ratnyčėlė-84". Ši kartą jame įėgas išbandė vokaliniai liaudies ansambliai. Pirmą vietą moterų grupėje laimėjo Kauno "Pastoralė", antrą — Kauno "Kolegė", trečią — Alytaus "Goda". Vyrų grupėje pirmoji vieta teko Vilniaus "Sigmaj", antroji — Kapsuko (Marijampolės) "Sūdūvičiai", trečioji — Plungės "Linui". Stipriausiu mišriu ansambliu buvo pripažinta Šiaulių "Polifonija". Konkurso dalyviai aplankė ir gėlimis papuošė M. K. Čiurlionio paminklą.

Aštuntoji respublikinė jaunųjų dailininkų paroda Vilniuje susilaukė daugiau kaip 100 dalyvių, atstovavusių įvairioms dailės šakoms, parūpinusių apie pusterčio šimto darbų. Vyravo tapyba, grafika, skulptūra. Lankytojus labiausiai domino ankstesnės parodos dalyvavusieji tapytojai — J. Bagdonavičiūtė, H. Natalievičius, Š. Sauka, M. Skudutis, R. Šližys, grafikai — R. Kepežinskis, D. Jonkaitis, skulptoriai — K. Jaroševaitė, M. Navakas. Mažiaus savo darbų parūpino tekstilinkai, keramikai, papuošalų kūrėjai.

Suomis T. Tuomela, Helsinkio J. Sibelijaus muzikos akademijos studentas, metus laiko tobulinosis kaip dirigentas Vilniaus konservatorijoje pas docentą J. Domarką, vyriausiąjį simfoninio Vilniaus filharmonijos orkestro dirigentą. Vilnių jis kaip tik buvo pasirinkęs dėl to orkestro, pėnai su J. Domarku koncertavusio Suomijoje, dalyvavusio Joensu miesto dainų festivalyje. Stažuoję T. Tuomela užbaigė simfoninės muzikos koncertu, diriguodamas vilniečių orkestrui. Koncerte skambėjo simfoninis M. Musorgskio paveikslas "Naktis Raganų kalne", P. Čaikovskio "Ketvirtoji simfonija", R. Schumano "Koncertas fortepionui ir orkestrui". Solistų buvo pakviestas P. Geniušas, fortepioną studijuojantis Maskvos P. Čaikovskio konservatorijoje.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius 10 3/4 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind. 11 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų 11 1/2 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų 11 3/4 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų 12 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-tą 9 1/2 %
Sekmdieniais	9-12.30	spec. taip. s-tą 9 %
		taupomąją s-tą 8 1/4 %
		depozitų-čekių s-tą 6 %
ANAPILYJE skyrius veikia sekmod. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.		DUODA PASKOLAS:
		asmenines nuo 12 1/2 %
		mortgicijų nuo 12 — 14 3/4 %

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪŠŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)

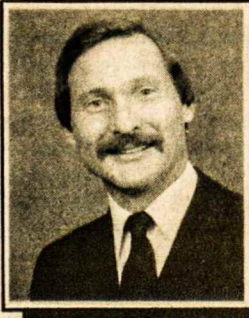
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURŲ "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuvienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839

Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K6

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Toronto Maironio mokyklos dešimtokės džiaugiasi metiniu leidiniu

Nuotr. St. Dabkuso

Kanados įvykiai

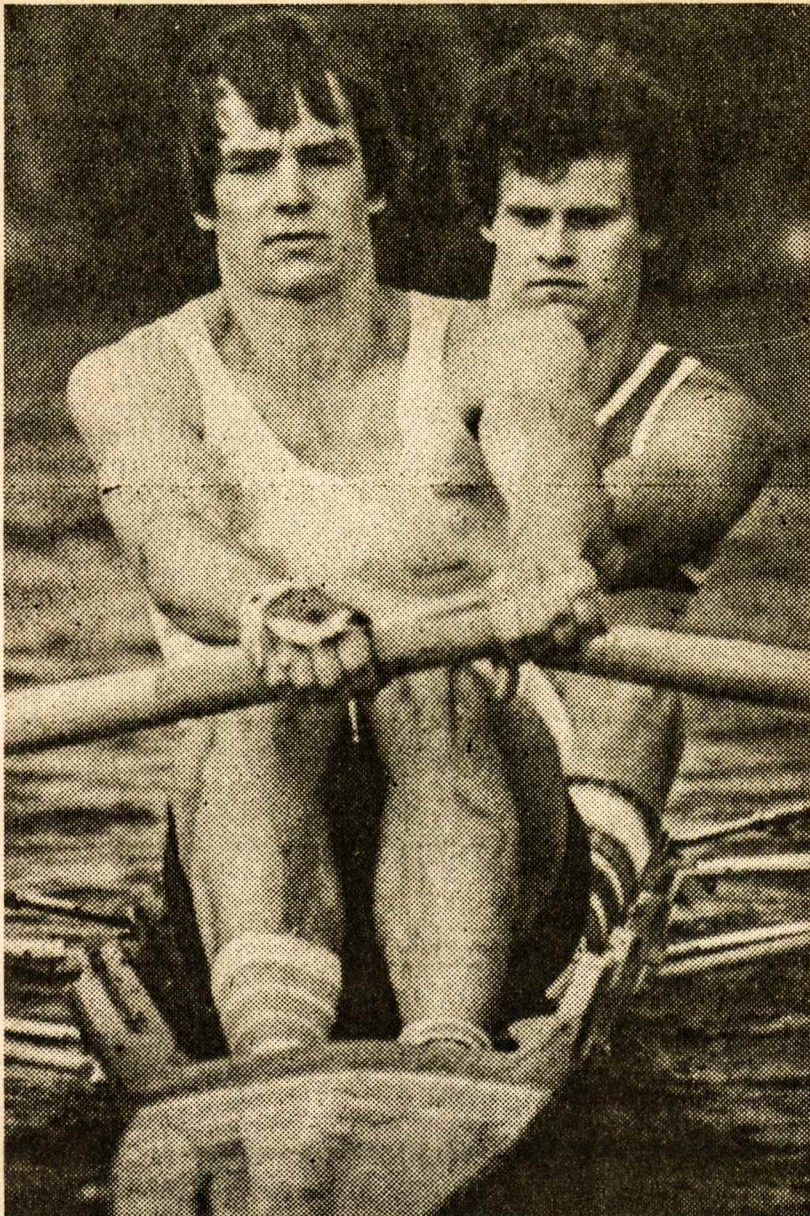
(Atkelta iš 1-mo psl.)

darančiam jaunimui. J. Turneris jauniems bedarbiams žadėjo parūpinti praktikos darbus jau veikiančiose darbovietėse, kur jie galėtų įsigyti specialybę. B. Mulroney įsipareigojo parūpinti finansinę paramą iki \$25,000 jaunuoliams, kurie patys suorganizuoja ir įsteigia darbus jaunimui, ypač mažesnėse Kanados vietovėse. J. Turneris, anksčiau žadėjęs drastiškai sumažinti biudžetinį deficitą, dabar vengė aiškaus atsakymo, savo planų neatskleidė. Juos nutylėjo ir šio tikslą siekiantis B. Mulroney, J. Turnerį pavadinęs chronišku deficitų pradininku, kai jam teko būti finansų ministru. Pasak B. Mulronio, tada prasidėjo nedideli nuolatiniai deficitai, dabar išaugę iki \$30 milijonų.

Abu vadai ekonominėje srityje tikisi susilaukti užsienio paramos. Esą reikia atstatyti užsieniečių pasitikėjimą Kanada. Tada joni vėl pradės plaukti užsienio kapitalas, investuojamas į praplečiamas ir naujas darbovietes, valdžios išdas susilauks daugiau pajamų deficitams sumažinti, darbams parūpinti. Aštriausias susikirtimas įvyko dėl P. E. Trudeau apdovanojimų liberalams, užtikrinančių jiems gerai apmokamus darbus. Ši klausima išprovokavo J. Turneris, užkabindamas du skirtingus B. Mulronio pareiškimus. Naujo konservatorių vadovo rinkimuose B. Mulroney prasiitarė, kad ir jis būtų pasielgęs kaip P. E. Trudeau, o vėliau griežtai pasmerkė J. Turnerio paskelbtą darbų parūpinimą septyniolikai liberalų, kurie pasitraukia iš parlamento. B. Mulroney atsiėjo, kad pirmuoju atveju buvo tik

pajuokavimas, kurį ne visi suprato. Dėl jo jis yra viešai pareiškęs apgailestavimą, atsi-prašęs kanadiečius. J. Turneris paaiškino, kad minėtus pasiskyrimus turėjęs padaryti jis, o ne P. E. Trudeau, nes reikėję išsaugoti liberalų atstovų daugumą parlamente sudarant naują vyriausybę. Šiame susikirtime laimėtoju tapo B. Mulroney, kalbėjęs nuosaikiai, nesustiprinęs balso. Daugelio komentatorių nuomone, angliškose debatuose geriau laikėsi ir laimėtoju tapo ramesnė linija pasirinkęs B. Mulroney.

Dar vienerius trijų vadų debatus rugpjūčio mėnesį išsikovojo Kanados moterų akcijos komitetas, keliantis daug visokių reikalavimų, susietų su moterų teisėmis. Tai yra aiški vadų paslauga moterims, viliojanti jų balsus. Šie debatai greičiausiai nebus transliuojami. Juos specialiu veda-muoju liepos 25 d. pasmerkė dienraštis "The Toronto Sun". Esą gausios visos Kanados problemos buvo suspaustos į vienerius dviejų valandų debatus, o dabar atskirų debatų susilauks moterų problemė — vaikų darželiai, lygus atlyginimas su vyrais už vienodą darbą, pensijos kitur nedirbančioms namų šeimininkėms. Pasak dienraščio, mes visi norim parūpinti daugiau vaikų darželių, kad motinos galėtų eiti darban, tačiau pirmiausia reikia ne vaikų darželių, o naujų darbų dabartinių bedarbių armijai sumažinti, ne toms dirbti norinčioms motinoms. Pensijos kitur nedirbančioms namų šeimininkėms esanti nereali svajonė, kol nėra pilnai atsigavusi Kanados ekonomika.

ANTANAS (TONY) ZASADA, lietuvių kilmės pasivymėjęs irklininkas, su savo bendradarbiu Rob Carrie Britų Kolumbijoje, parinktas atstovauti Kanadai Los Angeles olimpiadoje. A. Zasados motina yra buvusi hamiltonietė Kėmėžytė. Ši nuotrauka atspausdinta "The Leader Post" Regioje

Skautų veikla

• "Budėk" — tai XXI-oji Romuvos stovykla, kurioje vėl susitiko Toronto, Hamiltono, Ročesterio skautai-tės ir vadovai. Po vieną kitą yra ir iš tolimųjų vietovių. Šią savaitę vyksta skilčių varžybos. Antroji savaitė skirta išsklavimui. Ši savaitgalį į stovyklą suvažiuos daugiau dirbančio jaunimo, kuriam ištiesai stovyklauti dėl vasaros darbų neįmanoma. Taipgi laukiama ir gausių svečių. Stovyklos kapeliono kunigo v.s. St. Kulbio, SJ, dainelės ir armonikėlių garsai skamba kasdien prie laužo. Po 20 metų niekas Romuvos stovyklos jau nebeįsivaizduoja be kun. Kulbio. "Kur mes buvom, kur nebuvom — mes visuomet čia" ... Romuvos telefonas: 1-705-789-5032.

• LSS rinkimams registracija, kandidatų siūlymas ir pasisakymai laukiami iki rugpjūčio 15 d. Tie bendrieji sąjungos reikalai bus diskutuojami rugpjūčio 5, sekmadienį, specialioje vadovų suiegoje Romuvoje. Kviečiami visi ir visos, sulaukę 18 m. amžiaus.

• Baigėsi šv. Kazimiero konkursas seserijoje. Dalyvavo 131 sesė. Kanados rajonui atstovavo "Širvintos" tuntas. Č.S.

SPORTAS

Lietuviai olimpinėse žaidynėse

Henrikas Andrulis yra pasižymėjęs beisbolo žaidėjas Toronte ir yra įtrauktas į Kanados olimpinę beisbolo rinktinę, kuri lankėsi Europoje ir Olandijoje žaidė įvykusiam turnyre. Kanada čia laimėjo pirmą vietą. Grįžę iš Europos į Torontą, išvyko į Los Angeles, kur dalyvaus parodomosiose olimpinėse žaidynėse beisbolo varžybose.

H. Andrulis priklauso "Etobicoke Indians" komandai ir žaidžia metropolinio Toronto lygos pirmenybėse. 1983 m. jis buvo išrinktas geriausiu šios lygos žaidėju (MVP). Jis taip pat žaidžia ledo ritulį Toronto lietuvių komandoje.

Jo brolis Edvardas yra Š. Amerikos lietuvių lauko teniso meistris ir žinomas Ontario žaidėjas. Sesuo Valė žaidė krepšinį Toronto Vyčio mergaičių komandoje.

Golfo žinios

Liepos 15 d. Boltono laukuose Toronto lietuvių golfo klubo turnyre dalyvavo 61 golfinkas. Ši turnyrą laimėjo jaunas Edis Sudeikis su 74 smūgiais (low gross). Tik per vieną šūvį atsiliko I. Stanaitis ir R. Šiūlys, užbaigę po 75 ir pasidalindami II ir III vietomis. Jaunas Ričardas Bagdonas pasiekė 76 smūgius ir jam užskaityta I v. jaunių klasėje.

Su išlyginamaisiais smūgiais varžybose I v. teko A. Paulioniui 60(97), II — J. Danaičiui 63(79). Moterų klasėje iš 5 atstovių E. Kekšienė nuskynė I v. sužaidusi 85 (low gross). Toliau sekė I. Kymanienė su 99; G. Stauskienė 70-(108) laimėjo II v. (low net) grupėje.

Rimas Prakapas, sužaidęs 89 (low gross) jaunių grupėje užėmė II v. Premijas už arčiausią sviedinio primetimą prie iš anksto numatytų skylių laimėjo A. Banelis ir V. Paulionis. Edis Sudeikis laimėjo ilgiausio smūgio varžybas, o nepasisekusios skylės čempionu tapo A. Grigonis.

Paminėtini taip pat geri rezultatai: P. Stauskas 77, J. Danaitis 79, Alg. Simanavičius 79, Aug. Simanavičius 80, A. Astrauskas, M. Ignatavičius, E. Kuchalskis ir R. Šimkus po 82.

Ši turnyrą tvarkė jaunesni klubo valdybos nariai: pirm. V. Kakevičius, E. Ramas, J. Rusinavičius, talkinant veteranui Sig. Krauskui. Sig. K.

Tenisas Laisvės olimpiadoje

Teniso varžybose dalyvavo lietuviai, latviai, estai ir ukrainiečiai. Įvyko tik komandinės varžybos. Vyrų varžybose lietuvių laimėjo (Nukelta į 9-tą psl.)

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
10 3/4 % už 90 dienų term. indėl.
11 % už 6 mėn. term. indėlius
11 1/2 % už 1 m. term. indėlius
11 3/4 % už 2 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
9 1/2 % už pensijų planą
9 % už namų planą
9 % už specialią taip. s-tą
8 1/4 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:
už asmenines paskolas nuo 12 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 13 3/4 %
2 metų 14 1/2 %
3 metų 15 1/4 %
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 12 1/2 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 39 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidas, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgicijų parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LePAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo
ir pardavimo įstaigos atstovė Jums
sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 537-3431
Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu ričardus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Važiuoti vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakyką. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamilton, Ontario
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

NEPAGRISTAS PRIEKAIŠTAS

Savo leidžiamo žurnalo "Tautos gyvybė" nr. 1(2) 24-me psl. Birutė Kemežaitė kritikuoja popiežių Joną-Paulių II-jį, turintį savo herbe raidę M (Marija) ir įrašą "Totus TUUS" — visas Tavo. "Tokių būdų nei dalelės popiežiaus nelieka Kristui" — rašo B. K. Toliaū jina! skundžiasi, kad katalikų apeigose "vis dažniau yra akcentuojamas Marijos vardas", ir baigia savo pastabas mintimi: "Gal būt todėl, kad vyrams kunigams yra maloniau ir lengviau mylėti bei garbinti moterį, negu vyrą..."

Marijos kultas Katalikų ir Ortodoksų Bendrijoje nuo labai senų laikų yra taip įsišaknijęs, jog jų tikėjimą sunku būtų be jo įsivaizduoti. Lenkai turi Čenstakavos "Juodąją Madoną", lietuviai Aušros Vartų ir Šiluvos Mariją, meksikiečiai — Gvadelupės Dievo Motiną... Marijos vardas šių tautų tikintiesiems neabeatskiriamas nuo Jos Sūnaus Kristaus — jis apgaubtas netgi poetine aureole ir turi didžiulį emocinį poveikį. Keista scholastika dvelkia B. K. išvedžiojimai, jog "nei dalelės popiežiaus nelieka Kristui". Erotinio aspekto įvedimas (esą vyrams kunigams maloniau mylėti moterį!) — tai jau tiesiog šventvagystė!

B. Kemežaitė nėra teologė, tad jai nevertėjo liesti Marijos kulto klausimo. Ji laiko save rašytoja, literatūros kritike ir publiciste, todėl ir turėtų apsiriboti tų sričių temomis. Teologinius klausimus reikėtų palikti teologijos specialistams.

Leonardas Gogelis

ŽYDŲ KLAUSIMU

Vienas korespondentas "TŽ" vis nori įrodyti lietuvių kaltę žydų žudyme naciams užėmus Lietuvą.

1. Kodėl nekaltinama Sov. Sąjunga, kur per tuos 60 metų buvo sunaikinta ir daug žydų? Ten yra dar daug gyvų liudininkų. Ypač jų daug (jų tarpe ir žydų) tarnauja KGB. Žydai visada bolševikus laikė savo draugais.

2. V. Vokietija sumokėjo milijonus markių visiems, ypač žydams ir Izraeliui už prarastas nuosavybes. Kam ir kada Sov. Sąjunga atsilgino ir kodėl žydai iš jos nieko nereikalauja?

3. 1941 m. lietuviai sukilėliai kovojo, siekdami atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Kiek daug anglų, prancūzų ir arabų žydai sunaikino (žudo dar ir šiandien), besiekdami atstatyti Izraelio valstybę? Tad ir žydai yra kalti žmonių naikinime.

4. Kodėl 1939 m. naciams užėmus Klaipėdos kraštą lietuviai ten nežudė žydų? Tik po gėdingo žydų pasirodymo pirmajame bolševikmeityje kilo kai kurių lietuvių kerštas prieš žydus.

5. Yra išleista nemažai knygų, juodinančių Lietuvą ir lietuivius, bet nežinau nė vienos žydo autoriaus knygos, teigiamai rašančios apie Lietuvą, nors ten žydai gyveno ekonomiškai gerai ir turėjo daug teisų.

6. Ar mes žinome, kas yra Izraelis? Kiekvienas lietuvis žino daugiau apie žydus, jų kovas ir Izraelį, negu eilinis žydas apie Lietuvą ir jos vargus. Izraelio valdžia ir spauda ignoruoja Lietuvą ir joje pavergtus lietuivius. Pakalbėjus su žyda is Lietuvos (dar gyvenančiais Izraelyje), jie gražiai ir gerai kalba apie gyvenimą neprikli Lietuvoje. Nejaugi nė vienas jų nemoka rašyti ir negali tai paskelbti įvairių kraštų spaudoje?

7. Šovininistai žydai vis kalba ir rašo apie tuos pačius, senus įvykius ir dažnai labai neteisingai. Tuo sukelia jie neapykantą visiems žydų tautybės žmonėms.

Prieis prie to, kad atsistačiusios nepriklausomos valstybės (dabar Sov. Sąjungoje) nenorės priimti žydų.

8. Sakoma, kad sunaikinta 6 mil. žydų. Kas ir kaip apskaičiavo? Buvau gavęs laikraštį anglų kalba, kur žydė Annette Butler aiškina kaip prie šio didžiulio skaičiaus prieita. Jame rašoma, kad kiekviena šeima skaičiavo savo dingusių gimines. Tuo būdu tie patys dingusieji buvo įskaityti po kelis kartus.

9. Mūsų veiksniai verti kaltinimų, nes per visus šiuos dešimtmečius neišleido dokumentinių knygų įvairiomis kalbomis apie žydų gyvenimą neprikli Lietuvoje, žydų veiklą bolševikams Lietuva, jų gelbėjimą nacių laikais ir t.t.

Pinigai išleidžiami visokiems mažiau reikalingiems dalykams, o šis žydų reikalas yra aktualus. Apie lietuivius paskleidžiama daug neteisingų žinių, o iš lietuvių pusės — beveik nieko.

Skaitytojas

SPORTAS

Tenisas Laisvės olimpiadoje

(Atkelta iš 8-to psl.)

mėjo visas rungtynes ir kartu pirmą vietą. E. Andruslis ir S. Solys nesunkiai įveikė latvius ir estus 3-0 pasekme. Stipriau pasipriešino ukrainiečiai, tačiau ir jie buvo įveikti 3-0 pasekme. E. Andruslis turėjo pasitempti, kad įveiktų Muskivskį 6-3, 4-6, 6-1 pasekme. S. Solys įveikė Chornij 6-4, 6-4. Lietuviai taip pat laimėjo dvejetainę varžybas 6-3, 6-2. Galutinė laimėtojų eilė taip atrodė: 1. lietuviai 3-0, 2. ukrainiečiai 2-1, 3. estai 1-2, 4. latviai 0-3.

Blotgiau sekėsi lietuvaitėms, kurios po pralaimėjimo estėms buvo nustumtos trečią vieton. Rūta Tallat-Kelpšaitė ir Vanda Vebeliūnienė nesunkiai įveikė latves 3-0 ir ukrainietes 2-1, bet nelaukiant pralaimėjo estėms net 0-3. Šių rungtynių pasekmės: R. Tallat-Kelpšaitė — Randmaa 1-6, 1-6. V. Vebeliūnienė-Peters 2-6, 5-7. Jos taip pat pralaimėjo ir dvejetainę varžybas: 1-6, 2-6. Tolimesnėse varžybose ukrainietės netikėtai įveikė estes 2-1 pasekme ir abi grupės varžybas užbaigė vienodomis pasekmėmis — po 2-1. Pagal laimėtą žaidimų skaičių pirmoji vieta atiteko ukrainietėms 2-1 (14), 2. estės 2-1 (12), 3. lietuviės 2-1, 4. latvės 0-3.

Lietuvianis šiose teniso varžybose vadovavo Jonas Žukas. A. S.

VITAS GERULAITIS, ilgai išsilaukęs pirmajame pasaulio tenisininkų penketuke, vis dar randasi iškiliųjų tenisininkų grupėje. Š. m. pradžioje buvo 20-ju pasaulyje. Wimbledonio teniso turnyre Gerulaitis buvo 15-tuoju. Po trijų pergalių pasiekė 16-kos laimėtojų grupę, tačiau ketvirtame susitikime pralaimėjo.

Amerikiečiuose nėra dar išblukęs. Liepos 21 ir 22 d.d. jis, kartu su eile Amerikos įžymybių, dalyvavo Aspen teniso festivalyje. Ten jis žaidė su eile JAV įžymybių, jų tarpe ir su senatorium Kennedžiu.

Šventė buvo baigta parodomosiomis teniso rungtynėmis — John McEnroe (pasaulio pirmasis) su V. Gerulaičiu. Rungtynės buvo transliuojamos per ABC televizijos tinklą. Šias rungtynes V. Gerulaitis pralaimėjo 8:7, taipogi lemiama tašką pralaimėjo 5:4 santykiu. J.B.

Cindy Ounpuu, Toronte gyvenanti estė, paruošiamuosiose varžybose laimėjo antrą vietą ir yra pakviesta atstovauti Kanadai Los Angeles olimpinį žaidynių plaukimo varžybose. A.S.

Vilniečių saskrydyje Paris, Ontario. Iš kairės: Vytautas Pečiulis, Stasys Jakaitis, Antanas Firavičius, Stepas Jakubickas, ev. kun. Povilas Dilys

Laiškas bičiuliui Toronte

Mielas kaimyne, sustok valandėlei, pasikalbėkim! Gal primeni kai ne kartą dūsavom žiūrėdami į ateitį ir liūdnei galvojom, kad netrukus ateis diena ir mūsų šventovės, salės bus tuščios, o vaikaičiai nebekalbės lietuviškai. Lietuvos okupantai džiūgavo, girdėdami mūsų liūdnuos apdūmojimus.

Bet viena tautietė, prieš keletą metų atvažiavus į Lietuvos, mus ramino: "Argi jūs neprisimenat, kai Lietuva kėlėsi iš ilgo ir šurpau miego, prisimindama Simono Stanevičiaus žodžius: "Veizėk sviete nusiminges! Kas ten šiaurėje atsitiko, — Lietuvos senos giminės pražuvime sveikos liko!"

Lietuva buvo tokia paprastutė ir silpna, bet vistiek kėlėsi. O dabar mes turim patriotų, poetų, aukšto išsilavinimo žmonių ir degančio jaunimo! Na, o jei dalis ir nubyrės, tegul... Taip visada būna. Ilgai nešiojau šis žodžius širdyje ir pradėjau jais tikėti!

Kaimynėli mieliausias, truputėlį kantrybės! Pasiklausyk ir įsidėkį širdį!

Praėjusią vasarą, kai visuos kampuos žvirbliai čirškė — "broliukai, skubėkit Karavano", ir aš išdrišau kytelti nosį į Priskėlimo parapijos pastatus, kur už lę bičių avily, kur įkaitusios šeimininkės sukūšė virtuvėje, o jauniams, pasipuošę tautiniais drabužiais, visur sukiniėjosi.

Štai, renkasi vadovai, trenkia muzika, plazda kaspainai, juostos, sukasi sijonai, o baltmarškiniai vyrukai galingai trepsi. Žiba akys, šviečia šypseną, nors eik ir sukis kartu! O, žiūrėk, ten mergaitės rikiuojasi dainai, ir linksmi balsai skardena, net šilta dūšioje. Kiek toliau jaunimas linksmina svečius, o ponios kaip gulbės lengvai sukasi jauno šokėjo sukamos.

Grįžtu namo linksmiai trepsėdama. "Viens du trys, trys ir keturi, gražų šokimėli veskit, smagų jaunimėli kvieskit, lai pašoka kaip kiekvienas moka, o seneliams bus gražu žiūrėt!"

Laikas bėga, įspūdžiai išblėsta, bet štai Vasario 16-tosios minėjimas, Anapilio salė lūžta nuo tautiečių gausmo. Atžygiuoja jaunimas, plazda vėliavos, pagarbiai lenkiam galvas ir giliai atsisūstam, žvelgdami į žiląs savanorių galvas! Mergaitės ránkose laša žvakučių ašaros, tautiniai drabužiai plevėsuoja scenoje! Jaunimas šen, jaunimas ten, ir visas minėjimas jaunuosios kartos ránkose.

Rimtai išklausom profesoriaus A. Klimo nuostabiai geros paskaitos. O ir kitokių kalbų marios!

Taigi mielas kaimynėli, kas čia darosi?

Ar buvai minėjime?

Prie Lietuvių namų didžiulis judėjimas! "Oi tu, Jonai, ar pašėlai ir vėl ten kažkas darosi! Turbūt Karnavalas!"

Sniego marios bet vis tiek lekiau ir aš. Griūvu į pusnį, bet geri norai nugalį viską. Duryš plačiai atidarytos, salės išpuoštos, pyragai, drožiniai, rankdarbiai vilioja akį. Čia "Gintaras", ten "Atžalynas", skautai, ateitininkai, o balkono gale ir pensininkės pūspo, kaip geros svotės su skaniais kepsniais!

Vaikų darželis ruošiasi programai. Seselės vos sugaudo vištytes, gaidelius ir kitokius žvėrelius. Trepsi jie ir čiaūska. Dievu-

lėliau mieliausias, o gi tik lietuviškai! Na ir stebėkis sviete! Čia jie deklamuoja, dainuoja ir visokių išdaigų pridaro.

Vyresnieji šokėjai jau suka ratelį, nepasiduoda ir mažulėliai, net už šiaudo kliudami drožia sukutinį.

O ten, žiūrėkite, kažkas ruošiasi deklamacijai — keturių metų vyras Stasiukas pradeda drąsiai. Jis žino, ką reikia sakyti, jam nereikia nei mamos, nei tėčio, o iš jo praziotos burnytės skamba nuostabūs žodžiai: "Lietuva bus laisva, Lietuva bus laisva!"

Publika triukšmingai dėkoja jaunam kareiviukui, o jo draugė Onutė sukasi aplinkui ir rankutėms ploja! Ne vienam žiba ašara, o močiutės džiaugsmingai šypsosi!

O ten šeštadieninės mokyklos choras trunka iš peties. Dvi jaunos dirigentės vos spėja diriguoti. Dainininkų balseliai, lyg balandžių burkavimas, kyla į erdvę, o mūsų širdys kukčioja! Grįžtu namo! Ir per pusnį ir sniegą dainuodama...

"Jatutė, jatutėlė, kad nežūtų jaunystelė, Jatutė, jatutaitė, vasarėlės aš mergaitė". Taigi pasakyk, kaimynėli, kas gi tuos vaikučius suvežė, kas juos išmokė lietuviškų dainų, sokių ir žaidimų, kas ten lietuviškai čiaūska, lyg paukščių pavasarį? Gal stebuklinga ranka?!

Saulėtas sekmadienis. Skubu šventovėn, kur jau maldininkai vos telpa 10 v. pamaldose. Mel-džiamės, giedam, naujos giesmės skamba nedrąsiai, bet visų veiduose pakili maldinga nuotaika.

Pamaldos pasibaigė, moterys šnekučiuojasi kavinėje, laukdamos aktualios paskaitos "Lietuvos pogrindis ir mes". Kalbės jaunais ir rimtas Darius Čuplinskas.

Na ką gi dėl visko pasiklausysim, ką jaunas žmogus gali pasakyti.

Davei pora dolerių ir tegul gyvuoja tas pogrindis! Bet čia nuotaika pasikeičia. Prieš mus stovėjo jaunas moksleivis — linksmas ir žvalus, gerai kalbąs lietuviškai, jaunuolis, kuris ne tik šoka ir dainuoja, bet ir pilnas geriausių norų bei įdėjų, giliai suprantąs didvyriškas mūsų tautiečių pastangas kovoję dėl tautos ir religijos laisvės. Jis neprasė įkyriai aukų ir nežadėjo stebuklingų būdų išvaduoti Lietuvą, jis tik nuosirdžiai priminė, kad mes ne užmirštume savo brolių, kenčiančių kalėjimuose, kad paguostume nors geru žodžiu, siuntinėliu, nes jie esą užmiršti ir palikti vieni. Juos šelpia kitos tautos, mažiausiai mes. Keista, bet taip yra! Paskaitininko žodžiais tariant, "partizanai jau seniai miega smėlio kalnelyje, jau jie niekad nebepakels ginklo ginti savo šaliai. Mes turime kovoti kitais būdais — žodžiu, raštu ir auka. Atėjo laikas, kad pagaliau supratom, kokios pagalbos reikalingi mūsų kovotojai. O ta pagalba turi būti dabar, o ne rytoj, šiandien pat!"

Sėdim nustebusios, ir džiaugsmas netelpa širdyse. Štai, ateina nauja karta, į kurios rankas galime patikėti ateities kovas, nes raudonasis siaubas niekad nesnaudžia. Gaudiu ir gera, didžiujamės ir linkim geriausias sėkmės visur ir visada! Būtų gera, kad ir kitos parapijos ar kolonijos pasikviestų jauną paskaitininką

ir pagerbtų gausiu atsilankymu. Mums reikia jauno vėjo, o jis štai yra!

Matau širdies akimis, kaip šv. Kazimiero apsiastumas plevėsuoja virš kuklios Lietuvos, o jaunimo aukštai iškeltos meilės ir tiesos vėliavos spinduliuoja saulėje! Jų lūpose, lyg vyturėlių giedojimas, skamba: "Težydi vėlei Lietuva, kaip tavo slėnių lėlija, Tebūna vėl namuose ramu..."

Sudiev, mieli kaimynai, pasilikit sveiki!

Jūsų Salomėja

Nuodai pavergtoje...

(Atkelta iš 6-to psl.)

duoju mūsų būrelio darbo be draugystės su ukrainiečiais", "Mūsų būreliui suteiktas to-torių poeto Tarybų Sąjungos didvyrio Musos Džalilo vardas" (mano pabraukta).

"Saulėtus" skaitytojas mokinius turi džiaugtis, kad jis yra "jauniausias Lenino anūkas", Lenino, kurio biografija ir nuotrauka yra 133 psl. prieš Maskvos ir Vilniaus aprašymus...

Didžiausia žaizda

Todėl visi kurie sielojasi Lietuvos laisvės bylos klausimu, turi pradėti kelti rusinimo problemą į pirmą vietą. Kas iš to, kad kada nors Lietuva bus laisva, jei tos laisvės nebenerės joje augę ir brendę mūsų broliai ir seserys, priversti atsakyti "plačiosios tėvynės". Lietuvos rusinimas yra pati didžiausioji mūsų tautos žaizda. Galima pakeisti įsitikinimus, persiorientuoti į skirtingą politinę filosofiją, džiaugtis asmenine judėjimo laisve, bet sunku bus išrauti abejingumą savo tautai.

Ne vien viešas ateizmo skleidimas naikina mūsų tautos krikščioniškąjį elementą. Pastoviai pilstomi nuodai "lituanistinių" mokslių vardu nuodija tautos atžalyną. Jei kalbama apie žmogaus teises tarptautinėse konferencijose, tai kodėl neprisimenama, kad viena iš pirmųjų, Dievo duotų teisių, yra būti savo tautos dalimi, kalbėti savo protėvių kalba, mylėti žemę, kurią krauju aplaistė lietuviai ir kurią dabar išnaudoja, niekina ir mindžioja alkanas ir primityvus okupantas iš rytų? Jugoslavija, kad ir komunistinėje sistemoje, pajėgė išlaikyti savo tautinę tapatybę. Tas pats vyksta Kinijoje. Kodėl Baltijos kraštų tautos turi išnykti rusiškų barščių katilė?

Žmona ir vyras

— Žmona yra gyvenimo draugė. O kas vyras?
— Pragyvenimo šaltinis, pridėjus prie jo savo atlyginimą.

Darbštūs vyrai

— Kur tavasis dingo?
— Išėjo išsipagirioti. O tavasis?
— Išsipagiriotojo ir sėdo vėl gerti.

Parinko: Pr. Alš.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Vilniečių saskrydis Kanadoje

STEPAS VARANKA

Liepos 7 d. Paris, Ont., tradicinėje Česnulių sodyboje, įvyko Vilniaus krašto lietuvių sąjungos narių saskrydis. Jame dalyvavo 45 asmenys iš JAV ir Kanados. Jų tarpe buvo ir viena viešnia iš Suvalkų trikampio, kuri pasveikino saskrydžio dalyvius.

Saskrydžiui pirmininkavo Vytautas Pečiulis, sekretoriavo Stasys Jakaitis. Sveikino (raštu) gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas ir visa eilė kitų: Tautos fondo atstovybės pirm. A. Firavičius, adv. A. Juknevičius iš Floridos, LAS atstovas Stp. Jakubickas, Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga, K. Baronas iš V. Vokietijos, Br. Jurgelionis iš Australijos, M. Šnapštys, S. ir Br. Vaičičiai, J. Gudelis, P. Gulbinskas, J. Lekas, J. Bataitis, Stp. Ulbinas ir kt.

Su sveikinimais gauta ir aukų: iš A. Firavičiaus \$200, S. ir Br. Vaičičių \$100, J. Gudelio \$200, St. Jakaičio \$100, P. Gulbinsko \$50. Aukos buvo skirtos angliskajai laidai veikalo "Rytų Lietuva".

Centro valdybos pirm. A. Mišūnas pranešė, kad leidinys "Rytų Lietuva" anglų k. jau spaustuvėje ir, tikimasi, netrukus bus baigtas spausdinti. Spalio 7 d. numatomos jo sutiktuves Čikagoje. Tai bus bene septintas vilniečių leidinys apie Vilnių ir jo kraštą.

Iš pirmininko pranešimo taip pat sužinota, kad iš lenkų kvietimo pokalbiui niekas neišėjo. Vilniečiai esą džiaugiasi Br. Kviklio veikalu apie Vilniaus arkivyskupiją, bet lešomis prisidėti kol kas negali, nes pirmiausia turi išleisdinti "Rytų Lietuvą".

Spaudos fondo vedėja E. Butotienė pranešė, kad iki šiol leidiniui "Rytų Lietuva" anglų kalba išleista \$8,092.76, o suaukota \$5,410.00.

Ev. kun. P. Dilys kalbėjo apie reformatų bendrijos plėtotę Lietuvoje, ypač Vilniuje, kur ji išlaikė tautinį pobūdį ir atsispyrė lenkų įtakai. Ta tema jis paskleidė knygelę "Introducing the Lithuanian Evangelical Church".

Apie Lenkijos lietuvių veiklą kalbėjo Vyt. Pečiulis, dau-

giau paliesdamas Suvalkų trikampį. Patriotizmas ten esąs didelis, bet nutautėjimas vyksta per mišrias vedybas ir tuos, kurie jieško lengvesnio gyvenimo lenkiškose pareigavietėse.

Buvo pajudintas ir sąjungos įstatų pakeitimas ta prasme, kad nariais galėtų būti ne tik iš Vilniaus krašto kilę tautiečiai, bet ir jų bičiuliai bei norintys veikti toje srityje. Tuo būdu sąjunga padidėtų ir veikla išsiplėstų.

Saskrydžio proga A. Vaitekaitis surengė vilnietišką parodą, kurioje sutelkė Vilniaus kraštą liečiančių medalių, raštų, ženklų, nuotraukų ir t.t. Suvažiavimo dalyviai gyvė domėjosi rodiniais.

Baigus programą, Kanados vilniečių vardu visiems padėjo valdybos pirm. Stp. Varanka, ypač šeiminkams Česnuliams — Petru, Angelei ir jų dukrai Audrai bei jų padėjimui už nuosirdų vaišingumą. Saskrydis baigtas Lietuvos himnu.

Saskrydžio proga dalyviai buvo paraginti dalyvauti kazimierinėse iškilmėse Toronte š. m. rugsėjo 1 ir 2 d.d. Šeši dalyviai užsisakė bilietus į "Dux Magnus" operą.

Pembroke, Ontario

A. A. MEILUČIO MARČIUKAIČIO atminimui įamžinti Lietuvos laisvės ižde J. Marčiukaitienė paaukojo Tautos fondui \$100. Už auką nuosirdžiai dėkojame.

Tautos fondo atstovybė
Kanadoje

Sudbury, Ontario

ŽVEJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLBAS "Geležinis vilkas" š. m. rugpjūčio 26, sekmadienį, rengia savo tradicinę metinę gegužinę Viktoro Gudriono vasarvietę. Programoje: prizinis šaudymas dėl pereinamųjų taurių ir žvejybos varžybos. Bus šilti pietūs, veiks baras. Valdyba kviečia visus klubo narius ir svečius dalyvauti ir pasi-džiaugti gražia vasaros gamta. Iki pasimatymo! Valdyba

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukai seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 638-3171, 247-6405

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, istaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

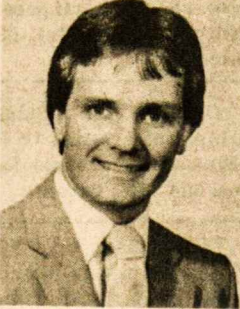
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v. r. - 7 v. v., šeštadieniai - 9 v. r. - 5 v. p. p.
Narys "Better Business" biuro

INSURANCE

533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja
lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor
1614 Bloor Street West
(priešais Toronto Lietuvių namus)
Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864,

TORONTO

Anapilio žinios

— Mišios sekmadienio Gerojo Ganytojo koplyčioje Wasagoje laikomos 10 ir 11 v.r.

— Pakrikštyta: Kastyčio ir Jūratis (Balsaitės) Batūrų dukrelė Arija-Laisvė; Viliaus ir Jūratis (Batūraitės) Lemkių dukrelė Violeta-Viktorija.

— Liepos 26 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Jurgis Demikis, 71 m. amžiaus.

— Liepos 28 d. susituokė Vytas Vitkus su Huguette Cote. Apeigas atliko kun. J. Staškus.

— Rengiasi tuoktis: Joana Biliūnaitė su Edwin J. Facey; Laimis Andrusis su Rūta Vaitkute.

— Tradicinės lietuvių pamaldos Midlande — rugpjūčio 5, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Specialus autobusas nuo Prisikėlimo šventovės išvažiuos 11 v.r. Registrutis tel. 533-0621.

— Paukojo: kapinėms \$100 A.M. Praneviciū, \$30 J. Maniūška; Anapilio sodybai \$1000 J. ir M. Vaškevičiai; koncertinio pianino vajui \$100 J. ir M. Vaškevičiai; parapijai \$200 A.M. Mišuliniai, \$200 J. ir M. Vaškevičiai, \$100 K. ir J. Batūros.

— Klebonas kun. J. Staškus yra išvykęs dviem savaitėm kapeliuonai "Neringos" stovykoje Vermonte. Stovyklai vadovauja seselė Ignė. Stovyklauja 90 berniukų.

— Mišios rugpjūčio 5, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Zuzaną Aukšmienę ir kitus šeimos mirusius, 11 v.r. — už Baikauskų mirusius; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Liudviką ir Jevą Vaitkevičius, 11 v.r. — už a.a. Antaną Jakimavičių.

— Telefonu iš Britanijos gauta žinia, kad torontiški "Gintaras" tarptautiniame folkloriniame festivalyje laimėjo pirmą vietą, ispanai — II, lenkai — III. Tai buvo sėkmingiausias gintarių pasirodymas iš visų buvusių tarptautinių festivalių. Smulkiau apie tai bus pranešta vėliau.

— Telefonu iš Čikagos pranešta, kad B. Jasaitienės pastangomis 19 naujų mokinių nuo šio rudens vyksta mokyti į Vasario 16 gimnaziją V. Vokietijoje. Iš P. Amerikos ten mokytojas 3 lietuviai, gavę Amerikos lietuvių fondo stipendijas. Dar nežinoma, kiek mokinių šiais mokslo metais bus iš Kanados ir kitų kraštų. Iki šiol mokyti Vasario 16 gimnazijoje 1984-85 mokslo metais užsiregistravo 75 mokiniai. Šį skaičių turėtų padidinti kanadiečiai moksleiviai, kurių kelionę V. Vokietijon apmoka Kanados lietuvių fondas bei Kojalačio stipendijų fondas.

— Apie Laisvės olimpiadą rašė Toronto dienraštis ir beveik visa lietuvių spauda. "The Toronto Sun" 1984.VII.13 išspausdino Martos Silvos iš Islingtono laišką, kuriame ji džiaugiasi didžiosios spaudos parodytu dėmesiu Laisvės olimpiadai, primenantiai sovietų pavergtas tautas ir jų sportininkus, negalinčius dalyvauti tarptautinėse olimpiadose su savo kraštų vėliavomis. Prie laiško pridėta Leono Rautišo nuotrauka.

— "The Sunday Sun" dienraštis 1984.VII.22 išspausdino naują sąrašą sąžinės kalinių, laikomų Su. Sąjungos lageriuose bei kalejimuose. Jų tarpe yra ir du lietuviai — Gintautas Iešmantas, Henrikas Jaškūnas. Laikraščio skyrius, pavadintas "Lifeline Letters", kviečia suinteresuotus skaitytojus rašyti sąžinės kaliniams laiškus lyg jie būtų jų šeimos nariai, neliečiant jokių politinių klausimų. Siųsti registruotus laiškus. Adresus rašyti ne mašinėle, o ranka, ir pažymėti ant registracijos lapelio ir voko: "A remettre en main propre" (įteikti į rankas). Nelaukti greito atsakymo. Jei ateitų koks nors atsakymas, pranešti minėto dienraščio skyriaus redaktoriui Lloyd Kemp tel. 947-2083. Štai minėtų dviejų lietuvių kalinių adresai. Gintautas Iešmantas, 618810 Permskaja obl., Čusovskoj rajon, st. — Vsesvetskaja, uchr. vs. 389/35, USSR. Jo žmonos adresas: Marytė Iešmantienė, 8-36, Vilnius, Lithuania, USSR. Henrikas Jaškūnas, 81263 Kučino, Čusovskoj rajon, Permskaja obl., uchr. vs. — 389/36, USSR. Jo žmonos adresas: Monika Jaškūnienė, 30-mečio g. 25-18, Jonava, Lithuania, USSR.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Šv. valanda — 7 v.v., Mišios — 7.30 v.v. Dienos metu kunigai lankys senelius ir ligonius iš anksto susitarus. Kiekvieną pirmą mėnesio šeštadienį "Vilnius Manor" namuose 5 v.p.p. laikomos Mišios.

— Mišios Prisikėlimo stovyklavietėje Wasagoje laikomos kiekvieną sekmadienį 11 v.r. Šiuo metu stovyklauja per 20 jaunų seimų su vaikais. Vadovauja dr. Rimas Petrauskas.

— Rengiasi tuoktis: Laimis Andrusis su Rūta Vaitkute, Bronius Baronaitis su Daina Jurevičiute, Jurgis Valaitis su Dalia Puodžiūkaite, Dalius Poškus su Sandy Ouslis.

— Susituokė: Salomėja Jankauskaitė su Kestutiu Šukiu.

— Naujai išrinkto vyskupo kun. Pauliaus Baltakio vietą Šv. Kazimiero lietuvių pranciškonų vikarijoje užėmė kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Jo padėjėju išrinktas kun. Jurgis Gailiusis, OFM. Naujas provincijolas šią kadenciją, kuri baigsis 1985 m. rudenį, užbaigs gyvendamas Toronte ir kartu eidamas klebono pareigas.

— Maldininkų kelionei į Midlandą rugpjūčio 5 d. užsąskytas autobusas. Registrutis klebonijoje. Autobusas išvyks nuo mūsų šventovės 11 v.r. Mišio Midlande — 1.30 v.p.p., po Mišių — Kryžiaus keliai.

— Autobusas į kun. Pauliaus Baltakio, OFM, konsekraciją vyskupo išvyks rugsėjo 13 d., 9 v.v., ir grįš sekmadienio vakare. Kelionės kaina, įskaitant nakvynes, maistą ir autobusą — \$150 asmeniui. Registrutis klebonijos rąstinėje.

— Bilietai į "Dux Magnus" operą ir į pokylį platunami salėje po Mišių.

— Parapijai aukojo: D. Vaitiekūnienė \$200, K.O. Mikšiai \$100, K. Kiskūnienė \$50.

— Mišios rugpjūčio 5, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Edvardą Stankaitį, 9.30 v.r. — už Antaną Sapijonį, 10.15 v.r. — už Bronių Tamulionį, 11.30 v.r. — už parapiją, 8.30 v.v. — už Mykolą Dervinį.

— Toronto lietuvių pensininkų klubas rengia gegužinę rugpjūčio 14, antradienį, 12 v., High Parke. Bilietai — \$6 asmeniui. Gaunami pas p. Dervinį, netel. 767-5518.

— Dienraštis "The Toronto Sun" liepos 17 d. laidoje, primindamas skaitytojams liepos 16 d. JAV prez. R. Reagano paskeibytą tradine tapusią Pavergtų tautų savaitę, kelia klausimą, kodėl jos neturi Kanada. Esą pokaryje, kai Sovietų Sąjunga grobė laisvas valstybes, Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai kartu su kitų R. Europos šalių atstovais įsteigė Pavergtų tautų seimą, siekiantį laisvės savo kraštams, išsikovojo Pavergtų tautų savaitę. Tik Otavoje apie ją nieko nenori girdėti ilgus metus Kanadą valdantys liberalai. Vedamasis siūlo, kad ta Pavergtų tautų savaitę ir Kanadoje susilauktų oficialaus pažinimo kaip kanadiečių parama pavergtiesiems bei iš tų kraštų kilusiems kanadiečiams, siekiantiems laisvės savo broliams ir sesėms.

— Žurnalistė Betty Žyvatkauskaitė pastoviai bendradarbiauja dienraštyje "The Globe and Mail". Jos reportažiniai straipsniai spausdinami kelionių skyriuje. Ji daug keliauja po Kanadą bei kitas pasaulio šalis ir rašo informacinius straipsnius. "The Globe and Mail" 1984.VII.28 laidoje išspausdinti net du jos straipsniai.

— Estonistikos katedra steigiamą Toronto universitetą kaip dalis Rusų ir R. Europos studijų centro. Akademinei universitetui komisija projektą principu patvirtino ir išreiškė pageidavimą, kad katedra būtų ne tik tyrimų, bet ir mokyimo institucija. Svečiai profesorai bus parenkami komisijos, sudarytos iš Rusų ir R. Europos studijų centro atstovų, estų bendruomenės įgaliotinio iš Toronto un-to profesūros, un-to akademinės komisijos ir fakulteto nario. Telkiamas milijono dolerių fondas. Didžiąją dalį — \$700,000 suaukos estų bendruomenė, \$300,000 paskirs Kanados vyriausybė (tikimasi), \$100,000 suteiks Tartu kolegija. Ši informacija paskelbta Toronto un-to biuletenyje 1984 m. gegužės 22 d. laidoje.

NAUJA LIETUVIŠKA OPERA

"Dux Magnus"

sukurta Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakčiai, statoma š. m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis Toronte (Ryersono teatre, 43 Gerrard St. E.).

Bus du spektakliai: rugsėjo 1, šeštadienį, 8 valandą vakaro;

rugsėjo 2, sekmadienį, 3 valandą po pietų

Libreto autorius - poetas Kazys Bradūnas, muzikos - kompozitorius Darius Lapinskas.

BILJETUS prašome įsigyti iš anksto: Kanadoje — pas V. Tasecką (3380 Galena Cres., Mississauga, Ont. L5A 3L8; tel. 416-279-0363); JAV-se — Čikagoje N. J. Vaznelių paroduotuvėje (Gifts International, Inc., 2501 W. 77 St., Chicago IL;

tel. 471-1424); Niujorke Religinės lietuvių katalikų šalpos įstaigoje (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207; tel. 212-647-2434); Klivlande — Dievo Motinos parapijoje (18022 Neff Rd., Cleveland,

OH 44119; tel. 216-531-4263); Filadelfijoje pas E. Binkį (209 Yellow Stone Rd., Plymouth Meeting, PA 19462; tel. 215-828-1150).

Bilietų kainos į operą: \$15, \$20, \$22, \$25 (kanadiškais).

Po operos rugsėjo 2, sekmadienį, 7 v.v., "Royal York" viešbutyje bus Šv. Kazimiero sukakties kongreso užbaigos pokylis (banketas).

Kaina vienam asmeniui — \$25 (kan.). Bilietai gaunami pas operos bilietų platintojus. Juos prašome įsigyti iš anksto.

Visus tautiečius maloniai kviečiame dalyvauti.

Organizacinis šv. Kazimiero sukakties kongreso komitetas

Šv. Kazimiero sukakties kongrese rugsėjo 1 ir 2 d.d. dalyvaus visa eilė žymių veikėjų, pareigūnų, mokslo žmonių, dvasiškų. Jau yra pasižadėję dalyvauti: vysk. V. Brizgys, vysk. A. Deksnys, naujai paskirtasis vysk. P. Baltakis, OFM, kun. prof. A. Liuima, SJ, kun. prof. P. Rabikauskas, SJ, dr. J. Girnius. Kongreso eigą seks laikraščių redaktoriai bei korespondentai ir "Amerikos balso" radijo atstovai — VI. Būtenas, L. Rimkus ir R. Sakadolskis. Dalis programos bus vėliau perduodama radijo bangomis ir pavergtą Lietuvą.

Šv. Kazimiero sukakties kongreso programoje, šalia paskaitų bei svarstymų, numatyta ir vakaronė (ne vakarienė) su jaunimo atliekama programa, kuria rūpinasi stud. Edis Putrimas su specialia komisija. Vakaronė bus rugsėjo 1, šeštadienį, 8 v.v., "Royal York" viešbutyje. Pirmoji programos dalis bus kazimierinė, antroji — pramoginio pobūdžio. Po to — pabendravimas bei susipažinimo vakaras. Dalyvauti kviečiamas ir jaunimas, ir visi kiti tautiečiai, kurie tą vakarą eis į kongreso operą "Dux Magnus".

Dr. Juozas Sungaila, šv. Kazimiero sukakties kongreso komiteto pirmininkas, kuris rūpinasi ypač operos "Dux Magnus" pastatymu Toronte, šio mėnesio pradžioje lankysis Čikagoje drauge su Kanados lietuvių solistais. Ten bus tęsiamos operos repetacijos su čikagiškais solistais. Operos premjera bus Toronte š. m. rugsėjo 1 ir 2 d. Bilietai į operą ir užbaigiamąjį kongreso spektaklį jau platunami Kanadoje ir JAV-se (žiūr. skelbimą).

Užjausdami mielą Mariją Tamulaitienę ir šeimą, jos broliui a.a. Liudui Lietuvoje mirus, "Tėviškės žiburiams" aukojame \$20.

S. ir A. Sakai

Mikalina Slabokienė iš Juno Beach, Floridoje, minėdama savo vyro a.a. Stasio Slaboko mirties metines, paaukojo po \$50 "Tėviškės žiburiams", "Draugui" ir "Dirvai".

Tautinių grupių festivalis rengiamas ir Mississaugos miesto š. m. rugsėjo 22, šeštadienį, Mississauga Valley Community Centre. Rengėjas — vietinė daugiakultūrė taryba. Ji kviečia visas tautines grupes dalyvauti festivalio programoje. Joje esą bus vietos ir vos pradedantiems vienietams, ir jau pasiekusiems beveik profesionalų lygį. Šalia sceninės programos bus įvairios parodos, valgių skyriai ir pan. Grupės, norinčios dalyvauti festivalyje, prašomos kreiptis į koordinatę Barbarą Horvath tel. 273-4878. Daugiakultūrės tarybos adresas: Peel Multicultural Council, 15b Dundas St. W., Mississauga, Ont. L5B 1H2.

"VILNIUS MANOR" butams reikalinga su patyrimu prižiūrėtojų pora (janitor) suprantanti elektroninius gaisro, vandens pompų, dyzelio įrengimus. Abstinantai. Apsigyventi reikia vietoje. Skambinti telefonu 762-1777 Toronte.

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.

Perkant ar pardudant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarsiu
Antanas Bilūdzis

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

BALTIC EXPORTING CO.
Naujas adresas:

85 Coney Rd., Toronto, Ont. M8Z 2K7

Telefonas
233-0405

Savininkai
S. ir F. Janavičiai

Spaustuvės
mašinų vaju

Pradėtasis vaju spaustuvių mašinoms atnaujinti bei papildyti tęsiamas toliau. Čia skelbiame naujus aukotojus.

\$100: Viktoras Dumbliauskas iš Kingstono, Ont.; \$50: Bronius Abromonis iš Toronto, Ont.; Aldona ir Alfonsas Erštikaičiai (a.a. Anelės Dženkaitienės atminimui), Dionizas Stukas iš Hamiltono, Ont.; \$25: Ona Kudukienė iš Londono, Ont.; Aleksas Kusinskis iš Wasagos, Ont.; \$10: Jonas Vizbaras iš Bostono, Mass.

Visiems aukotojams reikiama nuosirdži padėka, tikėdamiesi ir kitų paramos.

Kun. J. Petrošius, lietuvių katalikų misijos vedėjas Prancūzijoje, praleidęs vieną savaitę Toronte — Mississaugoje, išvyko į JAV-bes. Grįš į Torontą už poros savaitių ir dalyvaus laisvojo pasaulio lietuvių kunigų suvažiavime bei šv. Kazimiero sukakties kongrese rugsėjo 1 ir 2 d.d.

Vasario 16 gimnazijai paaukojo po \$100 KLK moterų drjos Delhi skyrius ir Mažosios Lietuvos moterų draugija Toronte; \$20 — L. Narkevičius iš Mt. Brydges, Ont., per KLB švietimo komisiją.

A.a. Monikos Žaliauskienės mirties metinių proga V. M. Krisčiūnai paaukojo Tautos fondui \$50.

A.a. Jurgitai Demikiui mirus, jo atminimui paaukojo Tautos fondai: \$100 Vanda Demikienė, \$25 J.J. Ignatavičiai, \$20 B.P. Jankauskai, J. Poška.

Mylimo vyro ir tėvo a.a. Gracijono Jasevičiaus mirties atminimui pusmečio sukakties proga žmona Elena ir vaikai "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$50.

"Speak Up" mėnraščio 1984 m. birželio mėnesio laidoje beveik ištisas puslapis paskirtas Baltijos valstybėms sibirinių tremimų proga. Mėnraščio redaktorius — G. Egri, leidėjas — G. Urbonas.

A.a. Jurgiui Demikiui mirus, jo ginklo draugai vietoje gėlių paaukojo Kanados lietuvių fondui po \$20: S. Grigaliūnas, V. Pilipavičius, J. Poška, H. Stepaits, B. Ščepanavičius, E. Šlekys, J. Valevičius.

Prisimindama savo brolio a.a. Sergijaus Treigio penkerių metų mirties sukaktį, sesuo Albina Treigitė-Stuopienė atsiuntė "Tėviškės žiburiams" \$25 auką.

KLK moterų draugijos Delhi skyrius, remiantis įvairius labdaros ir lietuviškos veiklos darbus, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" \$50 auką.

MISSISSAUGA-BRAMPTON. Jieskau moters saugoti 4 mėnesių berniuko dienos metu nuo rugsėjo iki birželio pabaigos. Gali būti ateinanti arba mano namuose gyvenanti. Skambinti Vidai 279-8416.

Pianino technikas
A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba pardudant.
Skambinti 762-6128 Toronte.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

MONTREAL

Šauliai liepos 29 d. ruošia šaulių gegužinę Skruibių ūkyje prie Otavos upės.

Žvejų ir medžiotojų "Nidos" klubas rengia gegužinę irgi Skruibių ūkyje rugpjūčio 5 d.

AV šventovėje liepos 22 d. buvo padaryta rinkliava Pasaulio lietuvių katalikų kongresui, vyksančiam Toronte rugsėjo pradžioje.

A. a. Jonas Lubinskas, 78 m. amžiaus, mirė liepos 17 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės liepos 23 d. Cote des Neiges kapinėse. Liūdi pusseserė su šeima bei kiti pažįstami.

A. a. Stasė Rupšytė-Petrauskienė, 71 m. amžiaus katalikų moterų garbės narė, mirė liepos 19 d. Po gedulingą pamaldų AV šventovėje liepos 23 d. pelenai idėti į bendrą mauzolieją. Liūdesys liko vyras, sūnus ir duktė su šeimomis bei kiti artimieji.

A. a. Juozas Burba mirė liepos 20 d. Palaidotas iš AV šventovės liepos 23 d. Cote des Neiges kapinėse. Liūdi sūnus ir duktė bei kiti artimieji.

Skautų bei skautių stovykla "Baltijos" stovyklavietėje St. Donat de Montcalm — liepos 28 — rugpjūčio 12 d. Registrutis pas Rimą Piečaitį 365-3570. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LTAS MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. \$1,000.00
1 metų 12 %

Terminuotus indėlius:

1 metų 11.25%
180 — 364 d. 10.75%
120 — 179 d. 10.25%
30 — 119 d. 9.75%

Trumpalaikius indėlius

už \$20,000 ar daugiau

Taupomosios sąskaitos:

specialios 8.25%
su drauda 8 %

Čekių sąskaitos: 5 %

DUODA

PASKOLAS:

Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907A Rosemont
Pirm. antr. treč. 9.00 — 3.00
Ketvirtadieniais 12.00 — 8.00
Penktadieniais 10.00 — 6.00
4.00 — 8.00
2.00 — 6.00

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

LAISVĖS OLIMPIADOS ritulio nuotraukos galima pamatyti pas Mykolą Gegužį, 149 Sunnyside Ave., tel. 533-2672. Nuotraukos Toronto komandos labai gražiai išėjusios.

NATŪRALUS BIČIŲ MEDUS! Užsakymai priimami iki š. m. rugsėjo 15 d. nuo 4 iki 30 svarų. Tel. 534-6803 — 822-6651.

DIDELĖ NUOLAIDA vertikalinėm langų užuolaidom. Teirautis telefonu 626-5977, Oakvilles apylinkė — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

IŠNUOMOJAMAS su baldais kambarys ir virtuvė arti pozeminio traukinio. Skambinti tel. 536-1785 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškos pooperacinės gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalams. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.(416) 533-8008.

CANDLELIGHT
CATERERS

SAVININKAI J.S. BUBULIAI

Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir laidotuvių pusrčiai. Skambinti pirmadieniais, antadieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

EUROPEAN
CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kurio laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.